

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Australsko-latinskoamerická regionální spolupráce:
komparace australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Martin Nepevný

Studijní obor: N6701 Politologie

Studijní obor: Politologie – Latinskoamerická studia

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Myšička Ph.D.

Hradec Králové, 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval pod vedením Mgr. Stanislava Myšičky, Ph.D. samostatně a uvedl jsem v ní všechny použité prameny a literaturu a v textu řádně vyznačil jejich použití.

V Havířově dne 19. dubna 2024

.....

Martin Nepevný

Anotace

Nepevný, Martin. 2024. *Australsko-latinskoamerická regionální spolupráce: Komparace australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra politologie, Diplomová práce

Cílem této diplomové práce je australsko-latinskoamerická regionální spolupráce, konkrétně se práce soustředí na komparaci australsko-peruánské a australsko-chilské spolupráce. Zaměřuje se na utváření australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce od druhé poloviny 20. století a zejména na jejich současnou podobu, která je ovlivněna australskou vládní politikou. Současná podoba spolupráce je analyzovaná z odlišnosti vztahu ke dvěma jmenovaným státům z hlediska politické administrativy současného australského předsedy vlády Scotta Morrisona (2018) z Liberální strany a jeho předchůdce Kevina Michaela Rudda (2007–2010) z Australské strany práce. Práce si rovněž klade za cíl analyzovat a zhodnotit rozdíly v podobě australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce. Hlavním výzkumným metodologickým přístupem je synchronní komparativní analýza.

Výzkumná otázka se ptá, jaké jsou příčiny a důvody odlišnosti vztahu Austrálie ke dvěma latinskoamerickým státům – Peru a Chile

Klíčová slova: Latinská Amerika, Austrálie, Australský svaz, Peru, Chile, Rozvojová pomoc, Přímé zahraniční investice, obchodní výměna. Kevin Michael Rudd. Scott Morrison.

Anotation

Nepevný, Martin. 2024. *Australian-Latin American regional cooperation: a comparison of Australian-Peruvian and Australian-Chilean cooperation*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra politologie, Diplomová práce

The aim of this thesis is Australian-Latin American regional cooperation, specifically the work focuses on the comparison of Australian-Peruvian and Australian-Chilean cooperation. It focuses on the formation of Australian-Chilean and Australian-Peruvian cooperation since the second half of the 20th century and especially on their current form, which is influenced by Australian government policy. The current form of cooperation is analyzed from the political point of view of the difference in the relationship to the two named states the administrations of the current Australian Prime Minister Scott Morrison (2018) from the Liberal Party and his predecessor Kevin Michael Rudd (2007–2010) from the Australian Labor Party. The work also aims to analyze and evaluate the differences in the form of Australian-Chilean and Australian-Peruvian cooperation. The main researcher and the methodological approach is synchronous comparative analysis.

The research question asks what are the causes and reasons for the difference in Australia's relationship with two Latin American countries - Peru and Chile?

Keywords: Latin America, Australia, The Commonwealth of Australia, Peru, Chile, Development Aid, Foreign Direct Investment, Trade Exchange, Kevin Michael Rudd. Scott Morrison.

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Martin Nepevný

Studium: F20NK0047

Studijní program: N6701 Politologie

Studijní obor: Politologie - latinskoamerická studia

Název diplomové práce: **Australsko-latinskoamerická regionální spolupráce: komparace australsko-peruánské a australsko-chilské spolupráce**

Název diplomové práce AJ: Australian-Latin American regional cooperation: a comparison of Australian-Peruvian and Australian-Chilean cooperation

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem této diplomové práce je australsko-latinskoamerická regionální spolupráce, konkrétně se práce soustředí na komparaci australsko-peruánské a australsko-chilské spolupráce. Zaměřuje se na utváření australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce od druhé poloviny 20. století a zejména na jejich současnou podobu, která je ovlivněna australskou vládní politikou. Současná podoba spolupráce je analyzována z odlišnosti vztahu ke dvěma jmenovaným státům z hlediska politické administrativy současného australského předsedy vlády Scotta Morrisona (2018) z Liberální strany a jeho předchůdce Kevina Michaela Rudda (2007–2010) z Australské strany práce. Práce si rovněž klade za cíl analyzovat a zhodnotit rozdíly v podobě australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce. Hlavním výzkumným a metodologickým přístupem je synchronní komparativní analýza.

Výzkumná otázka se ptá, jaké jsou příčiny a důvody odlišnosti vztahu Austrálie ke dvěma latinskoamerickým státům – Peru a Chile?

Reilly, Benjamin. 2013. „Australia as a Southern Hemisphere power“. Strategic Policy Institute. 1-16. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep04033> (24.5.2021)

Doods, Klaus. 1998. „The Geopolitics of Regionalism: The Valdivia Group and Southern Hemispheric Environmental Co-operation “Third World Quarterly Rethinking Geographies: North: South Development 1998, 19, č. 4, 725-743. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/3993252> (24.5.2021)

Mahbubani, K. a Jeffery, S. 2017. The Asean Miracle: A Catalyst for Peace. Singapore. NUS Press.

Singh, Dalbir. 2004. „Latin America's Evolving Integration with Asia-Pacific Region“ India Quarterly: Special Focus: Latin America, 2004, 60, č. 1/2, 112-143. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/45069681> (24.5.2021)

Kenyon, Don a Van der Eng, Pierre. 2014. „Australia and Latin America: Shared experiences and prospects for a new partnership“ In: Australia and Latin America: Challenges and Opportunities in the New Millennium. Carry Barry a Minns John. Australia: ANU PRESS, 141-166.

Kenyon, Don a Van der Eng, Pierre. 2014. „Australia – Latin America Trade and Business Relations “ In: Australia and Latin America: Challenges and Opportunities in the New Millennium. Carry Barry a Minns John. Australia: ANU PRESS, 111-140.

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade: Pacific Alliance Free Trade Agreement. Dostupné na: <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/negotiations/pacificalliancefta/Pages/pacific-alliance-free-trade-agreement> (25.5.2021)

Zadávací pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.6.2023

Obsah

1	Úvod	1
2	Teoretická část práce.....	6
2.1	Teoretické přístupy v diplomové práci	6
2.2	Pojmy důležité pro pochopení práce – přímé zahraniční investice a rozvojová pomoc.....	9
3	Představení Latinské Ameriky, zájem Austrálie o státy ve střední a jižní Americe	10
3.1	Představení Latinské Ameriky a Austrálie.....	10
3.2	Pozadí obou premiérů ohledně jejich rozdílné zahraniční politiky z hlediska jejich různorodých politických stran	13
3.3	Důvody reorientace z jihovýchodní Asie do Latinské Ameriky	20
3.4	Australská rozvojová pomoc v Latinské Americe.....	25
3.5	Australské přímé zahraniční investice	27
4	Australsko-chilská spolupráce	30
4.1	Představení Chile	30
4.2	Utváření australsko-chilská spolupráce	30
4.3	Australská rozvojová pomoc v Chile	35
4.3.1	Projekty australské rozvojové pomoci v Chile	35
4.3.2	Analýza vztahu Austrálie k Chile prostřednictvím rozvojové pomoci.....	39
4.4	Přímé zahraniční investice v Chile.....	43
4.5	Australsko-chilská spolupráce mezi dvěma administrativami	47
5	Australsko-peruánská spolupráce	50
5.1	Představení Peru	50
5.2	Utváření vztahů.....	51
5.3	Australské přímé zahraniční investice v Peru	55
5.4	Australská rozvojová pomoc v Peru.....	57
5.4.1	Projekty australské rozvojové pomoci v Peru	57
5.4.2	Analýza vztahu Austrálie prostřednictvím rozvojové pomoci	60
5.5	Australsko-peruánská spolupráce mezi dvěma administrativami.....	62
6	Podoba vzájemných vztahu Austrálie s Peru a Chile.....	65
6.1	Australské přímé zahraniční investice v Chile a v Peru.....	70
6.2	Australská rozvojová pomoc v Chile a v Peru	72
6.3	Australsko-peruánská a australsko-chilská spolupráce mezi dvěma administrativami.....	73
7	Závěr.....	76

1 Úvod

Region jihovýchodní Asie a Jižní Ameriky se v posledních desetiletích stává velmi atraktivním, a to jak z ekonomického hlediska, protože se zde koncentruje mezinárodní obchod. Stává se místem, kde Austrálie (Australský svaz), Čínská lidová republika a Spojené státy americké uplatňují svůj politický a ekonomický vliv. Pro Spojené státy americké je Latinská Amerika sousedním dvorkem a jihovýchodní Asie je vojenským, strategickým a obchodním prostorem, kde USA udržují svůj vliv a jsou protiváhou vůči Číně. Pro Čínu je Asie jejím sousedstvím, kde uplatňuje, stejně jako USA, svou režii nad asijskými státy, a ve střední a jižní Americe rozšiřuje svůj vliv hlavně z obchodních a mocenských důvodů.

Pro Austrálii je jihovýchodní Asie sousedstvím, kde už od dob demokratizace prvních koloniálních zemí tato země sloužila svým sousedům jako mentor v zavádění demokratického systému a také jako obchodní partner se zeměmi organizace ASEAN v jihovýchodní Asii, nebo kvůli své geografické poloze jako protiváha vůči Číně. Skutečný zájem Austrálie o státy v Latinské Americe je v rámci této diplomové práce specifikován na Peru a Chile. Tento zájem je dán hlavně historicko-obchodně-politickým aspektem, který si vybudovaly australské vlády od doby osamostatnění latinskoamerických států v devatenáctém století a poté jejich spoluprací, jež se od té doby prohlubovala a rozšiřovala do jiných oblastí, zejména v případě Chile. Dalším důvodem je ekonomický zájem Austrálie o nerostné bohatství těchto dvou států, které potřebuje pro svůj průmysl. Posledním důvodem je různorodý vliv zahraniční politiky Kevina Rudda a Scotta Morrisona, každého z jiné politické strany, kteří prohloubili jako první premiéři v australské historii australsko-latinskoamerické vztahy prostřednictvím zón volného obchodu v 21. století.

Toto téma pro akademický výzkum má svou relevanci z několika důležitých důvodů. Nejprve je třeba zdůraznit geopolitický kontext, který výzkum této oblasti nabízí. Australský svaz se stává stále důležitějším hráčem na mezinárodní scéně, a to i v oblasti rozvojové pomoci a přímých zahraničních investic. Tento fakt je zajímavý v kontextu jeho úsilí o posílení vztahů s latinskoamerickými státy, jako jsou Chile a Peru, prostřednictvím těchto prostředků.

Za druhé, analýza rozdílných přístupů Austrálie ke dvěma různým státům, Chile (vyspělého státu z ekonomického hlediska) a Peru (méně vyspělého státu), představuje zajímavé případové studium. Zvláště zajímavým aspektem tohoto výzkumu je, že tato politika byla formována dvěma různými premiéry, kteří patřili k různým politickým stranám australského politického spektra a měli odlišné pohledy na zahraniční politiku Austrálie. Kevin Rudd zaměřil, jako první premiér v australské historii svou pozornost na Latinskou Ameriku, zatímco Scott Morrison se zaměřil zpátky do standardních historických kolejí jihovýchodní Asie, což prohloubilo vztahy se zeměmi Jižní Ameriky. Tato kontrastní politická rozhodnutí ovlivnila vztahy Austrálie s těmito dvěma státy a mohou poskytnout cenné poznatky o tom, jak politické změny ovlivňují zahraniční politiku jednoho státu.

Celkově lze říci, že zkoumání tohoto tématu má potenciál přispět k našemu lepšímu porozumění vztahům Austrálie se státy Latinské Ameriky, a také k tomu, jak politické změny a preference vedení mohou ovlivňovat zahraniční politiku jednoho státu a sousedního kontinentu. Tyto poznatky mohou mít důležitý význam pro budoucí vývoj a formulaci zahraniční politiky Austrálie a mohou sloužit jako inspirace pro další výzkum v oblasti mezinárodních vztahů a geopolitiky jihovýchodní Asie a Latinské Ameriky.

Tématem této diplomové práce je komparace transregionální spolupráce na příkladu australsko-peruánské a australsko-chilské kooperace. Práce se zaměřuje na spolupráci v oblastech přímých zahraničních investic a zahraniční rozvojové pomoci v obdobích vlád dvou ministerských předsedů australských vlád – Kevina Michaela Rudda z Australské Strany práce letech 2007–2010 a současného předsedy vlády Scotta Morrisona z Liberální strany. Srovnání obou premiérů proběhne skrze jejich zahraniční politiku zaměřenou na Latinskou Ameriku.

Cílem diplomové práce je analyzovat rozdílné přístupy obou premiérů ke spolupráci Austrálie s Chile a Peru. Práce si rovněž klade za cíl tyto rozdíly zhodnotit a vysvětlit rozdílný přístup Austrálie k těmto dvěma latinskoamerickým státům. Primární otázkou, na které stojí diplomová práce, je: Jaké jsou příčiny a důvody odlišnosti vztahu Austrálie ke dvěma latinskoamerickým státům – Peru a Chile za vlády Kevina Michaela Rudda a Scotta Morrisona? Proto v rámci této otázky bude autor zkoumat, jak různorodá politická ideologie a politické smýšlení obou ministrů ovlivnily jejich přístup k zahraniční politice těchto zemí.

Teoretická koncepce a teoretická část práce bude hrát klíčovou roli v průběhu diplomové práce, protože poskytuje základní rámec pro analýzu vztahů Austrálie s Peru a Chile v kontextu regionálního konstruktivismu a interregionalismu. Tato teoretická část bude zahrnovat dvě hlavní teorie: Konstruktivistickou teorii mezinárodních vztahů podle Amitava Acharyi, kterou aplikuje na koncept regionů v jihovýchodní Asii, a bude aplikována na případ Austrálie vůči Peru a Chile.

Zdůrazňuje, že mezinárodní vztahy nejsou utvářeny pouze materiálními silami, jako jsou moc a bohatství, ale jsou založeny na pohledu jednotlivce nebo zájmů země, a na myšlenkách, společenských normách, historii a kultuře daného území. Když se tyto faktory kombinují a lidé a politici se shodnou na tom, co z toho bude, vytváří se podle Acharyi sociální konstrukt, který ovlivňuje vnímání daných osob. To znamená, že národní a regionální identity jsou formovány na základě subjektivního vnímání a zájmů aktérů. V průběhu diplomové práce bude tato teorie použita k analýze toho, jak australské předsednictví ovlivněno svou politickou ideologií ovlivňuje vztahy s Peru a Chile.

Doplňující část teoretické koncepce práce se zaměří na teorii inter-regionalismu podle Bernadett Lehoczki. Tato teorie zkoumá formy spolupráce mezi státy z různých světových regionů, které se spojují za účelem podpory ekonomiky a rozvoje regionů (Lehoczki, 2015, s. 379). V rámci diplomové práce bude tato teorie použita k analýze spolupráce Austrálie s Peru a Chile. Bude zkoumat, jaké faktory a zájmy vedly k tomu, že se Austrálie angažovala v inter-regionálním dialogu s těmito dvěma státy více než s jinými státy v Latinské Americe.

Celkově se očekává, že tyto teoretické koncepce poskytnou hlubší porozumění tomu, jaké faktory ovlivnily vztahy mezi Austrálií, Chile a Peru z pohledu obou premiérských ministrů, a jak spolupráce sehrála klíčovou roli v tomto procesu. Tyto teoretické základy pak budou sloužit jako rámec pro praktickou část práce, která se zaměří na konkrétní příklady spolupráce mezi těmito státy.

Samotná výzkumná část je rozdělena na čtyři kapitoly. První kapitola v praktické části se věnuje představení australského zájmu o státy ve střední a jižní Americe a přiblížení regionu Latinské Ameriky a také se věnuje pozadí obou premiérů ohledně jejich rozdílné zahraniční politiky z hlediska jejich různorodých politických stran. Třetí kapitola se věnuje kooperaci Austrálie a Chile v rozvojové pomoci, v přímé zahraniční pomoci a zahraničních vztahů mezi nimi v období ministerského předsedy Scota Morrisona a Kevina M. Rudda.

Čtvrtá kapitola se věnuje kooperaci ve stejných oblastech, jako třetí kapitola, ale se zaměřením na spolupráci Austrálie a Peru. Poslední kapitola v praktické části je věnována komparaci australsko-peruánské a australsko-chilské kooperace v obdobích dvou předsedů vlád Australského svazu a jejím zvláštním rozdílným k Chile a Peru.

Metodologie

Metodologie práce zahrnuje použití vědeckých metod, jež jsou klíčové pro dosažení cílů této studie. Konkrétně budou uplatněny vědecké metody kvalitativního výzkumu, mezi něž patří metoda komparace, deskriptivní analýza a deskripce.

Metoda komparace, jak ji definuje Karel Kouba (2010, p.31) je vědecký přístup, který se zaměřuje na zobecnění a hledání příčinných vysvětlení jevů v dané oblasti. Tato metoda umožňuje porovnávat a analyzovat vztahy mezi různými subjekty a jevy.

Deskriptivní analýza, jak ji popisují Pennings, Keman a Kleinnijenhuis (2003, s. 74-76), je vědeckým přístupem, který se zaměřuje na popis stavu nebo vývoje hromadných jevů pomocí statistických dat. Tato metoda poskytne kvantitativní pohled na zkoumanou problematiku. V teoretické části práce převažuje metoda deskripce, která slouží k detailnímu popisu teoretických konceptů a rámců. V praktické části práce budou klíčovými metodami komparace a deskriptivní analýza.

Pro dosažení cílů této diplomové práce, tj. porovnání australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce, bude použita metoda komparace. Tato metoda je založena na analýze vztahů mezi premiéry Scottem Morrisonem a Kevinem M. Ruddem vůči Chile a Peru. Následně bude provedena deskriptivní analýza australské politiky rozvojové pomoci a přímých zahraničních investic v Peru a Chile.

Indikátory této práce, které budou analyzovány, zahrnují finanční částky poskytované Austrálii v rámci:

- Australské mezinárodní pomoci v Peru a Chile v letech 2007-2010 a 2018-2022
- Přímých australských zahraničních investic v Peru a Chile v letech 2007-2010 a 2018-2022

Tyto ukazatele jsou klíčové faktory, které ovlivňují zahraniční politiku Austrálie vůči svým sousedům. Taktéž jsou důležité pro ovlivňování vlivu této země v těchto oblastech, neboť prostřednictvím těchto finančních prostředků uplatňuje Austrálie svou ekonomickou a politickou moc.

Pro porovnávání rozdílů ve spolupráci mezi státy budou využity relevantní zdroje, jako je odborná literatura, multilaterální a bilaterální smlouvy uzavřené mezi Austrálií a Chile, Austrálií a Peru, zprávy médií a také jejich obchodní bilance, která ukáže oblasti pro přímé zahraniční investice. Dále budou zkoumány částky poskytované australskou rozvojovou pomocí.

Tímto způsobem bude praktická část práce postavena na pevném metodologickém základě, který umožní provedení důkladné analýzy a zhodnocení australské spolupráce s Chile a Peru v kontextu rozvojové pomoci a přímých zahraničních investic.

Přehled literatury

Hlavními zdroji pro teoretickou část této práce je literatura od Marka Beesona, který popisuje vliv Austrálie na své sousedy z pohledu západního, tedy americko-evropského myšlení. Tedy v pozitivním kontextu, kdy snaha o vliv Austrálie v jiných méně rozvinutých zemích je podporována, protože to vede k rozvoji daných států po ekonomické stránce. Asijský pohled Makbubaniho a Jefferyho (2017) popisuje vliv Australského svazu na své sousedy jako pomoc demokraticky vyspělého státu méně demokraticky vyspělým státům, kteří prozatím nemají tak velké zkušenosti s demokracií. S navazující kritikou, že Austrálie, jako vyspělý demokratický stát, nebere v potaz rozdílné kulturní postoje svých sousedů. Carry Barry popisuje pohled na australskou a latinskoamerickou spolupráci z historického hlediska.

Hlavními zdroji v praktické části práce jsou smlouvy, výroční zprávy, programová prohlášení, statistické výstupy mezi australskými vládami a vládami dvou latinskoamerických států a organizacemi OECD, OSN, Světové banky či Mezinárodním měnovým fondem. Doplnujícími zdroji v této diplomové práci byly také například novinové články z australských deníků či z peruánských a chilských deníků nebo z časopisů mezinárodních vztahů.

2 Teoretická část práce

2.1 Teoretické přístupy v diplomové práci

V rámci své diplomové práce se autor hlouběji zaměří na analýzu ideologické a politické identity dvou klíčových premiérských ministrů, Kevina Michaela Rudda a Scotta Morrisona, a bude zkoumat jejich vliv na formování australské zahraniční politiky vůči daným latinskoamerickým státům. Při této analýze plánuje autor využít konstruktivistický přístup, který klade důraz na myšlenky a politické normy, jež se stávají sociální konstrukcí a společenskou realitou. Tento přístup je reprezentován konstruktivistou a bývalým diplomatem v jihovýchodní Asii, zabývajícím se mezinárodními vztahy a regiony v jihovýchodní Asii, Amitavem Acharyou.

V průběhu výzkumu bude konstruktivistický koncept aplikován na proces sociální konstrukce identity a význam sociální interakce při formování individuálních přesvědčení obou ministrů, kteří pocházejí z různých politických stran na opačných pólech australského politického spektra. Autor se zaměří na analýzu diskurzů, veřejných prohlášení a sociálních interakcí klíčových aktérů s cílem identifikovat vliv ideologie a politického pozadí na jejich rozhodovací procesy v oblasti zahraniční politiky. Tato teorie rovněž umožní zkoumat, jak formované jednání daných politiků ovlivňuje vnímání a interpretaci mezinárodních událostí a vztahů s danými státy.

V této práci nebudou prezentovány pouze konstruktivistická teorie od Amitava Acharya, ale také přístup inter-regionalismu, jak jej prezentuje Bernadett Lehoczki. Tento přístup bude použit k hloubkovému a dlouhodobému zkoumání mezinárodní spolupráce, zejména v kontextu zóny volného obchodu mezi Austrálií a Chile, Austrálií a Peru, australské rozvojové pomoci a australských přímých zahraničních investic v období obou premiérských ministrů. Teoretický rámec poskytne náležitou strukturu pro analýzu vzájemných vztahů, spolupráce v oblasti přímých zahraničních investic a rozvojové pomoci mezi regionem a Austrálií a zeměmi Peru a Chile v regionu Latinské Ameriky.

Představení teoretického přístupu Amitava Acharya

Podle Amitava (Acharya, 2007, p.14; 2013, p.24) a jeho teoretického rámce jsou mezinárodní vztahy utvářeny níže uvedenými specifiky:

1. Mezinárodní vztahy jsou utvářené materiálními silami, jako jsou moc a bohatství.
2. Mezinárodní vztahy jsou založeny na subjektivních (pohled jedince, jedinců nebo zájmů země) a intersubjektivních faktorech (myšlenky, společenské normy – po zavedení žijí svým životem a utvářejí nové zájmy státu, historie, kultura a identita jedince). Proto je potřeba chápat toto všechno dohromady, abychom pochopili současné politické problémy a jednání.
3. Zájmy států nebo regionu a jejich identita nejsou předurčené nebo dané, ale objevují se a mění se prostřednictvím vzájemné interakce a socializace, která vytváří sociální konstrukt, kdy lidé a politici po vzájemné dohodě stanoví, že země a region je to, co chtějí a byl vnímán, jak by dle nich měl být vnímán.
4. Mezinárodní instituce mají hluboký dopad na chování států, jeho regulování, ale také pomáhají utvářet státní identitu. Spojení nadnárodního a lokálního pohledu.

Teorie mezinárodních vztahů Amitava Acharya není pouze ovlivněna konstruktivistickým myšlením jeho předchůdců, ale je především ovlivněna teoriemi regionů, které byly formovány geografii a geopolitickým prostředím. Například Bruce Russett (1967) představil pět základních kritérií, mezi které patří nejen sociální a kulturní podobnost, geografická blízkost a politický postoj k vnějším aktérům, ale také politické instituce a ekonomická nezávislost. V rámci teorie regionů je dalším autorem Geoffrey Blainey (1982, v Beeson, 2014, p.3) definuje „region jako historické interakce, která byla budována na základě historického sousedství daných zemí, protože to bylo důležitější pro následnou lidskou historii než prostá geografická poloha daného států.“

Představení teoretického přístupu Bernadett Lehoczki

Druhou teorií, která doplňuje konstruktivistický přístup Amitava Acharya, je inter-regionalismus. Fenomén inter-regionalismu můžeme chápat jako třetí generaci regionalismu. Tento koncept se začal prosazovat zejména v 90. letech minulého století, kdy se regionální uskupení a organizace začaly orientovat na globální úroveň a vztahy mezi nimi se staly novou platformou pro mezinárodní komunikaci. Idea spolupráce mezi různými regiony je založena na konceptu globální regionalizace, který vede k vzniku vztahů mezi regionálními organizacemi a otevírá nové možnosti globální správy.

Když se podíváme na historii inter-regionalismu, vidíme, že jeho kořeny sahají do 50. a 60. let minulého století, kdy začala tzv. první vlna regionalismu v Evropě s evropskou integrací. Podobné snahy o regionální integraci se objevily i v jiných částech světa, například v Andském společenství v Jižní Americe. Druhá vlna regionalismu pak začala na počátku osmdesátých let, kdy se svět zapojoval do procesu globalizace a státy se více angažovaly v existujících regionálních uskupeních a integrovaly se hlouběji do ekonomických a politických struktur.

Podle Laury Gómez-Mera (2018: 279) se v osmdesátých letech vytvořily základy pro současná nadnárodní uskupení, kdy se i rozvojové země inspirovaly evropskou integrací a začaly se zapojovat do integračních procesů. Historicky lze vidět, že regionalismus není pro dvacáté století ničím novým, ale reprezentuje různé formy politické a ekonomické spolupráce mezi státy a jinými aktéry. Národy, království a říše měly tendenci spolupracovat ekonomicky nebo politicky vytvářením různých aliancí a spolků.

Tato práce se bude opírat o teorii inter-regionalismu, kterou reprezentuje autorka Bernadett Lehoczki, neboť tento koncept pomáhá vysvětlit a zkoumat vztahy mezi regiony. Tedy přímo zájem Austrálie o země Peru a Chile v regionu Latinské Ameriky. B. Lehoczki (2015, pp. 379-382) vysvětluje inter-regionalismus, podle daných bodů:

1. Regulární formy kooperace mezi regiony, nebo mezi státy z rozdílných regionů.
2. Daná spolupráce v ekonomické nebo rozvojové rovině musí být mezi rozvinutými a rozvojovými regiony.
3. Geografická blízkost ztrácí na významu.
4. Pro danou formu spolupráce je potřeba jistá úroveň institucionalismu.

2.2 Pojmy důležité pro pochopení práce – přímé zahraniční investice a rozvojová pomoc

Pro tuto diplomovou práci je klíčové nejprve vysvětlit dva základní pojmy, na nichž bude praktická část práce stavěna. Prvním pojmem je rozvojová pomoc. Rozvojová pomoc lze charakterizovat jako formu státní podpory, kterou jeden stát poskytuje druhému, nebo více státům, buď přímo (od dárce k příjemci) nebo prostřednictvím multilaterálních rozvojových agentur, jako je OSN nebo Světová banka. Tato pomoc může být poskytována formou půjček nebo úvěrů za účelem podpory hospodářského rozvoje či rozvoje dané země. Je důležité poznamenat, že půjčky a úvěry určené na vojenské nebo válečné účely jsou vyloučeny. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) poskytuje detailní charakteristiky a definice rozvojové pomoci (OECD, 2019, 2021).

Druhým a zároveň posledním pojmem důležitým pro tuto práci je přímá zahraniční investice. OECD (2021 b) říká, že přímé zahraniční investice (FDI) jsou kategorií přeshraničních investic, kdy stát nebo firma z daného státu (investor) projeví trvalý zájem o vliv v ekonomice druhého státu. Samotné přímé investice jsou klíčovým prvkem mezinárodní ekonomické integrace, protože vytvářejí stabilní vazby mezi ekonomikami v oblasti obchodu, technologického rozvoje nebo rozvoje samotné země. Protože tato práce stojí na spolupráci Austrálie s Chile a Peru, tak australská vláda charakterizuje FDI jako stav, kdy se jednotlivec, firma nebo stát mimo Austrálii nebo z Austrálie rozhodne založit nový podnik, či průmysl buď na území Austrálie nebo jiného státu, která prospívá ekonomicky dané zemi a její ekonomice (Australian Government- Department of Foreign Affairs and Trade, 2022)

3 Představení Latinské Ameriky, zájem Austrálie o státy ve střední a jižní Americe

Cílem této kapitoly je seznámit čtenáře s regionem Latinské Ameriky a Austrálií, a také představit australskou zahraniční politiku v posledních desetiletích, která vedla k zahraničním politikám Kevina Rudda a Scotta Morrisona. Ve druhé části této kapitoly budou shrnuty důvody, které vedly Austrálii k přesunu svého zájmu z jihovýchodní Asie do oblasti západního Tichomoří a států ve střední a jižní Americe. V třetí části této kapitoly budou popsány politiky australských přímých investic a zahraničních rozvojových programů, spolu s uvedením příslušných programů a finančních částek.

3.1 Představení Latinské Ameriky a Austrálie

Cílem této podkapitoly je představit historickou a geografickou skutečnost Latinské Ameriky, a to samé i z hlediska Austrálie.

Latinská Amerika

Latinská Amerika je specifickým regionem, který se rozkládá nejen na pevnině, ale také na řadě ostrovů. Obecně se region Latinské Ameriky rozprostírá od Mexika přes střední a jižní Ameriku až po jižní oblasti Argentiny, Chile a státy v Karibiku. Historicky tento region nezačíná v Mexiku, ale zahrnuje i některé členské státy Spojených států amerických, jako jsou Kalifornie, Texas, Nové Mexiko, Nevada a Utah. Původní obyvatelé amerického kontinentu dorazili přibližně před 14 000 lety během poslední doby ledové přes Beringovu úžinu, která spojovala východní Asii s americkým kontinentem z oblasti dnešní východní Sibíře a Číny. Postupně se v průběhu tisíců let rozšířili do různých oblastí tohoto kontinentu a založili své různé civilizace. První oficiální historické záznamy se začaly psát po příchodu evropských kolonizátorů, jako byl Kryštof Kolumbus, v roce 1492.

V letech 1810 až 1830 došlo k vyhlášení nezávislosti mnoha států ve střední i jižní Americe, a to v důsledku napoleonských válek v Evropě. Po vyhlášení nezávislosti se v mnoha nově vzniklých státech rozhořely občanské války, protože existovaly dva hlavní tábory, kteří usilovali o moc. Na jedné straně byli konzervativci, kteří preferovali návrat pod koloniální správu nebo zachování starého řádu s důrazem na ochranu církve. Na druhé straně stáli liberálové, kteří usilovali o reformy inspirované francouzskou revolucí a americkou ústavou a prosazovali odluku státu od církve. Tyto dvě frakce se lišily od současných liberálů a konzervativců, protože většinou reprezentovaly buržoazii nebo šlechtické rody, které byly hlavními vládnoucími vrstvami.

Z těchto občanských válek vzešli první noví vůdci zemí Latinské Ameriky, nazývaní caudillové, což jsou politici a vojenští velitelé (autokraté nebo diktátoři), protože většina zemí zvolila pro svůj vzor vládnutí a ústavu americký prezidentský systém. Tento systém umožňoval caudillům vládnout. Od druhé poloviny 19. století se však začalo upřednostňovat vládnutí buď liberálů, nebo konzervativců.

Ve dvacátém století se žádný ze států Střední a Jižní Ameriky fyzicky neúčastnil první ani druhé světové války. Na začátku studené války, kdy se svět rozdělil na demokratický svět pod vedením USA a komunistickou část pod SSSR, začala ve Střední a Jižní Americe politika, kde Spojené státy americké ekonomicky podporovaly místní autokraty a diktátory. Tato politika měla za cíl zabránit nástupu komunistů nebo maoistů k moci, zejména poté, co v 50. letech minulého století bratři Castrové s jejich guerillovým hnutím 26. července převzali moc na Kubě. V případě, že v demokratických volbách vyhrál někdo, kdo nebyl podle administrativy Bílého domu přijatelný, CIA nebo americké námořnictvo organizovaly státní převrat a nastolily na moci osobu, která byla přátelská vůči USA. Od roku 1975 do roku 1990 probíhala ve státech Latinské Ameriky třetí vlna demokratizace a liberalizace. Od konce 20. století do současnosti je výrazný ekonomický rozdíl mezi jednotlivými státy. Mnoho bohatších a chudších zemí vstupuje do integračních procesů různých spolků, jako je Mercosur, OAS, Andské společenství, FTA nebo Bolívarova aliance pod vedením Venezuely.

Austrálie

Austrálie, známá také jako Australský federální svaz, leží na jižní polokouli v jihovýchodní Asii a západní části Oceánie. V australském federálním svazu žije více než 24 908 483 obyvatel. Lidnatá oblast se nachází především v pobřežních oblastech, zatímco v západní a centrální části země žije jen malá část populace.

První osídlení australského kontinentu se datuje do období několika desítek tisíc let před naším letopočtem, kdy sem připluli první mořeplavci z okolních států. V novodobé historii tohoto území o něm věděli mořeplavci z Portugalska. Prvními, kdo zmapovali severní pobřeží v roce 1640, byli Holanďané. Nicméně nejvýznamnějším datem pro dnešní Australany je rok 1770, kdy anglický mořeplavec sir James Cook plul kolem východního pobřeží u sydneyké zátoky, kterou zabral a pojmenoval Nový Jižní Wales. Původně tento nový kontinent sloužil jako kolonie pro vyhoštění vězňů. Po vyhlášení samostatnosti Spojených států amerických neměla Velká Británie, kam posílat vězně, anglická vláda se

proto rozhodla posílat trestance do nehostinné Austrálie. V dubnu roku 1891 byly jednotlivé australské kolonie vyzvány, aby vyslaly své zástupce do Sydney, kde tito zástupci měli začít jednat o federální ústavě a centrální federální vládě. V rámci tohoto setkání byl zaveden jednotný název pro Austrálii „The Commonwealth of Australia.“ Původně na návrhu federální ústavy pracovala také delegace z Nového Zélandu, ale později šel svou cestou. „*Kdyby se všechny kolonie spojily v roce 1891 a ne v roce 1901, byl by Nový Zéland pravděpodobně zakládajícím členem*“ (Blainey,1999, p.117). Přestože se Nový Zéland nikdy nestal součástí federace, stále se s jeho vstupem počítá díky šestému článku australské ústavy.

Po odtržení Spojených států amerických od Velké Británie na konci 18. století nebyla britská vláda ochotná znovu podstoupit další územní ztráty svých kolonií. I když Kanadě trvalo skoro jedno století, než se zákonem o britské Severní Americe v roce 1867 stala nezávislou na Velké Británii, tak ani na počátku 20. století nebyla úplně svobodná. Díky postupným změnám v myšlení britské vlády však získávala postupně na nezávislosti.

Jako historický příklad může být uvedené přizvání Austrálie na zastoupené Versailleské konferenci, kde ji reprezentoval sir William Hughes. To ukázalo nové postavení Británie a jejich dominií k Austrálii. V listopadu roku 1920 na ženevském shromáždění Společnosti národů patřila Austrálie k dvačtyřiceti národům, které tu byly zastoupeny, jako plnoprávní členové (Blainey,1999, pp.138-140). Až v roce 1931 britský parlament vydal „Westminsterský status“, který umožnil Australskému svazu získat svou plnohodnotnou nezávislost.

Austrálie je součástí britského Commonwealthu, tzn. že jeho hlavou byla britská královna Alžběta II.¹, zastoupena jmenovaným guvernérem Davidem Hurley, to znamená, že tento stát je federální konstituční monarchií s parlamentním systémem vlády s volbami každé čtyři roky. Novým australským premiérem od května roku 2022 je Anthony Albanese za australskou stranu práce, který nastoupil za Scotta Morrisona z australské Liberální strany, který vládl od roku 2018.

---

¹ Poznámka autora: V době psaní této diplomové práce britská královna Alžběta II. zemřela a nyní je hlavou Austrálie Karel III.

3.2 Pozadí obou premiérů ohledně jejich rozdílné zahraniční politiky z hlediska jejich různorodých politických stran

Abychom pochopili pohled obou ministrů, je potřeba se podívat se v krátkém ohlédnutí na to, jak vypadala australská zahraniční politika v od padesátých let až do období již zmíněných premiérských ministrů.

Prvních dvacet let po skončení druhé světové války byla u vedení australského parlamentu Liberální strana, která neměla oficiální politiku své zahraniční politiky na rozdíl od svých kolegů ve Velké Británii a jinde ve světě. Liberální strana se zaměřovala především na několik aspektů své zahraniční politiky.

Během druhé světové války, ačkoli Austrálie spolupracovala s Velkou Británií, kvůli geografické vzdálenosti nemohla spoléhat na VB, jako válečného partnera, tak po porážce Velké Británie v Asii v roce 1942 a po následném bombardování australského Darwinu oznámil australský premiér John Curtin, že není cesty zpět, a proto se uzavřelo těsnější spojení se Spojenými státy americkými v boji proti Japonsku, které Austrálii napadlo (*Ústav mezinárodních vztahů, 2024*). Po skončení druhé světové války předsedové vlády z Liberální strany, podobně jako Spojené státy, rozhodli bránit rozšiřování se komunismu, zejména v Asii. Jejich armáda spolupracovala s USA bojovala v na korejském ostrově a ve Vietnamu a mezitím uzavíraly těsnější spolupráci s USA, státy západní Evropy a Japonskem.

Toto spojení ovlivnilo i politiku imigrace, preferující bílé imigranty před asijskými. Je potřeba poznamenat, že toto strategické spojení je pro Austrálii a její vlády z životního hlediska velice důležité, protože Austrálie se nachází v Asii, kde v průběhu posledních sedmdesáti let čelila různým bezpečnostním hrozbám. Australská armáda není tak velká jako ta americká, a Austrálie není schopná vést dlouhodobé vojenské operace, proto se spoléhá na obranu založenou na multilaterální spolupráci mezi Austrálií, Novým Zélandem a Spojenými státy americkými. Tato spolupráce je založena na vojenských aliancích ANZUS a SEATO (*Ústav mezinárodních vztahů, 2024*)

Už v padesátých a šedesátých letech formulovala Liberální strana jasnější politiku, která měla za cíl ochránit Austrálii před hrozbou z Asie (Friedmann, 1951: 312-315). Zároveň však usilovala o těsnější ekonomickou a politickou spolupráci s Asií a s nově vzniklými asijskými státy, které získávaly nezávislost na bývalých koloniálních mocnostech a přecházely na demokratické formy vlády.

V sedmdesátých letech se dostala k moci Australská Strana práce, která pokračovala v posilování spolupráce se Spojenými státy. Díky této spolupráci v Asii začala Austrálie navazovat styky s Čínskou lidovou republikou po Nixonově návštěvě v Číně. Jeho doktrínou bylo, aby Austrálie a Japonsko převzaly větší zodpovědnost za stabilitu v regionu (*Ústav mezinárodních vztahů, 2024*). V reakci na tuto doktrínu první předseda australské vlády za stranu práce, Whitlam, nastolil obranou soběstačnost a reformoval svou armádu, ale udržoval jistou kontinuitu v bezpečnostních vztazích s USA, pohlížel na ně jako na ochránce vůči Čínské republice. Jako levicově smýšlející politik byl ovšem kritický vůči zahraniční politice USA, zejména kvůli nekončící válce ve Vietnamu a následkům náletů na Thajsko, Kambodžu a Laos. Whitlam byl prvním ministerským předsedou, který navzdory kontinuitě zahraniční politiky usiloval o přiblížení Austrálie k Asii prostřednictvím politického, a hlavně ekonomického spojení. Byl prvním, kdo začal více přijímat nejen imigranty z Evropy, ale také z Asie. Avšak až do začátku prvního desetiletí 21. století byl přístup pro Asiaty do Austrálie stále obtížnější než pro bílé obyvatele z Evropy a Ameriky. Je potřeba si uvědomit, že Australané od přelomu šedesátých a sedmdesátých let začali chápat svou identitu jako národa v kontextu Asie především z ekonomického hlediska. Tento zájem vychází z vlivu silných asijských ekonomik, jako jsou Čína, Japonsko, země sdružení států jihovýchodní Asie, Jižní Korea a Indie. Podle Stewarta (Firth 2020: 26) převládá do šedesátých let mezi politiky a obyvatelstvem zakořeněný pohled, že Austrálie, jako bývalá kolonie a nyní samostatný stát, náleží ke kontinentu Evropy, a to navzdory geografické vzdálenosti na druhé straně planety. I přesto, že tento pohled začal být otřásán během druhé světové války, tak zůstal ještě do 60. let. Tento pohled ovlivňoval i imigrační politiku Austrálie, Zahraniční politika byla vždy zaměřena na tzv. naplnění národního zájmu, jak jej definovaly dané vlády.

Tímto národním zájmem byla národní bezpečnost a strategický ekonomický zájem. Podle W. Freidmanna (1951: 315) již v padesátých letech tvrdil, že Austrálie si udrží svou nezávislost pouze tehdy, pokud vstoupí do nejpřátelštějšího spojení se svými asijskými sousedy, tím, že budou pomáhat ekonomickému, politickému, vědeckému a kulturnímu rozvoji. Australská politika se drží tohoto principu. I když se v druhé polovině sedmdesátých let dostala k moci Liberální strana, pokračovala ve stejné zahraniční politice jako předchozí Strana práce. Celkově lze říci, že Whitlam byl premiérem, který prolomil strach z asijských imigrantů (Vietnam, Čína, Filipíny), a Austrálie přestala být baštou bílého rasismu, známého jako Bílá Austrálie. Nastal postupný proces transformace země,

kteřá se více vnímala jako izolovaná evropská základna, avšak díky své geografii se spíše identifikuje jako evropská země s asijskou identitou. I přesto, že se Whitlam řídil politikou svých předchůdců, odsoudil jako americký spojenc bombardování v Indočíně, tak nebyl Američany moc oblíbený, jako politik Stewarta (Firth 2020: 230).

80. a 90. léta minulého století byla pod nadvládou Boba Hawkeho, předsedy Strany práce, který většinu těchto dvou desetiletí vládl s menšími přestávkami v premiérském křesle. S výjimkou posledních tří let 80. let, kdy byli u moci liberálové, byla tato období poznamenána pokračováním zabezpečení Austrálie před nepřátelskými státy v Asii prostřednictvím těsnější spolupráce s Indonésií za druhého prezidenta a vojenského diktátora Suharta a také těsnější spoluprací se Singapurem a Filipínami. Během vlády premiéra Hawkeho byla jeho politika zaměřena na spolupráci s prezidenty Spojených států amerických (Firth 2020: 233-235).

Navíc, 80. léta byla spojena s výraznou ochranářskou politikou pro australské farmáře a odvětví, jako jsou textil a obuvnictví, které nedokázaly konkurovat mezinárodním cenám. Na přelomu 80/90. let a v průběhu celých 90. let došlo k restrukturalizaci celé australské ekonomiky, aby se stala mezinárodně konkurenceschopnou. Toto zahrnovalo přijetí neoliberálních myšlenek ze strany Strany práce s cílem zvládnout nezaměstnanost, která byla vyšší než v době hospodářské krize ve 30. letech minulého století.

Podle Stewarta (Firth 2020:234) Hawkeho vláda se více zaměřila na export zboží do zahraničí s cílem snížit zahraniční dluhy, které Austrálie měla. Toto vedlo k tomu, že celá zahraniční politika byla orientována na posílení obchodních vztahů se sousedními zeměmi. Peníze z exportu nebyly pouze využity k úhradě dluhu, ale také na nákup vojenské techniky pro vlastní obranu a na ochranu australských zájmů v jihovýchodní Asii a okolí.

Pro lepší pochopení mezinárodní politiky Austrálie je důležité zdůraznit, že během vlády premiéra Hawkeho prošla Asie rozsáhlými dramatickými proměnami, zejména na ekonomické úrovni. Austrálie se ocitla vedle nejrychleji rostoucích ekonomik světa, tzv. Čtyřmi tygry – Jižní Koreou, Tchajwanem, Hongkongem a Singapurem. Japonsko navíc nahradilo Spojené státy jako největšího zahraničního investora v Asii. Docházelo k urychlenému integračnímu procesu Sdružení států jihovýchodní Asie, zatímco Čínská lidová republika ekonomicky rostla. Celosvětová mezinárodní politika se také měnila v období 1989-1993, kdy padly satelitní státy Sovětského svazu a s nimi i samotný SSSR. Z bipolárního světa se stal svět liberálně unitární pod dohledem USA.

Strach z komunismu byl nahrazen strachem z terorismu. Během těchto let, kdy se Austrálie transformovala do mezinárodně konkurenceschopné ekonomiky, čelila zejména problémům s vyvážením zemědělských produktů, jako jsou oves a pšenice. Tento problém vznikl kvůli Spojeným státům americkým, které začaly masivně produkovat tyto výrobky a dotovat své farmáře, což jim poskytlo silnější pozici na mezinárodním trhu než Austrálii. Ta se v tomto stala malým hráčem, a bohužel Hawke neměl ve Washingtonu D.C. dostatečné páky, aby se s americkými administrativami dohodl (Firth 2020: 38).

Z jedné strany Spojené státy považovaly Austrálii za vojenského spojence v regionu a aktivního partnera ve válce v Perském zálivu, ale mimo tuto oblast je nebraly ekonomicky v úvahu. Proto Hawke zvolil politický přístup, kdy začal uzavírat smlouvy o volném obchodu se zeměmi v Asii a v Tichomoří, protože to lépe vyhovovalo australským ekonomickým potřebám. Jako druhou možnost využil multilaterálních obchodních vztahů, kdy například založil Cairnskou skupinu pro zemědělství nebo se zaměřil na vytvoření Asijsko-pacifického hospodářského fóra (APEC), aby Hawkeova vláda připravila cestu k liberalizaci obchodu a investic mezi zeměmi v Pacifiku. Současně Austrálie uzavírala těsnější ekonomické vztahy s organizací ASEAN. Jediným spojením s Latinskou Amerikou za Hawkeovy vlády bylo odsouzení americké podpory nikaragujským Contras.

V Hawkeově politice pokračoval jeho nástupce Paul Keating, jak Stewart (Firth 2020: 38) říká ve své knize, hlavním motem víry Strany práce, bylo přednostně hospodářská integrace Austrálie s východní Asií, a tak se často opakovalo spojení z úst Keatinga a Hawkea, že budoucnost Austrálie leží v asijsko-pacifické oblasti. Důkazem pro to je i vojenská spolupráce s Indonésií, ale netoleroval jí okupaci a masakr Východního Timoru.

Od roku 1996 do roku 2007 začala nová éra, kdy vládla Liberální strana pod vedením Johna Howarda. Premiér Howard od samého počátku svého úřadu se distancoval od směru předchozích dvou premiérů ze Strany práce. Tito předchůdci preferovali jednání v bilaterálních a multilaterálních vztazích, kontrolovali zbrojení a podporovali odzbrojování, a také se zaměřovali na otázky národní bezpečnosti a ekonomiky. Zahraniční politika se pod Howardem měnila v souladu s mezinárodní situací.

Naopak u liberálního ministerského předsedy byl uhelným kamenem jeho zahraniční politiky užší bilaterální vztah s dalšími zeměmi, než to bylo za premiérů Strany práce. Jedním z primárních cílů bylo řešení otázky okolo Východního Timoru pod správou OSN, dále řešení mezinárodního islámského terorismu. V roce 2002 v Indonésii na ostrově Bali

byly při útoku zabiti Australané a v roce 2004 byl proveden teroristický útok na australskou ambasádu. V rámci užší protiteroristické spolupráce pracovala jeho administrativa s USA, Francií, UK, Kanadou a Novým Zélandem. V regionu jihovýchodní Asie s Indonésií, Malajsií, Thajskem, Filipínami, Východním Timorem, Kambodžou, PNG a Fidži (Firth 2020: 288-290).

Howard podpořil vpád amerických vojsk do Afganistánu a do Iráku a také tam poslal australskou armádu. V těchto válkách byl jedním z nejuvěrnějších spojenců George W. Bushe. Silné spojenectví s USA bylo důležité, pro stavění a rozšiřování amerických základů v tichomořském a asijském prostoru, které zajišťovali bezpečnost Austrálii. Ohledně bezpečnosti Howard vyslal armádu do nestabilních Šalamounových ostrovů a do Tonga, aby tam zajistili politický režim (Firth 2020: 290). Druhým silným spojencem v jeho administrativě mimo Spojené státy byl vztah s Čínou. Čínský průmysl je závislý na australských surovinách a energii, díky tomu australská ekonomika sílí. Sílí také čínským turismem v Austrálii. Howardova zahraniční politika byla těžká v balancování mezi USA a Čínou, protože pro americkou administrativu představovala Říše středu potenciální nebezpečí. Tento premiérský předseda byl také prvním, který inicioval ke konci svého volebního období zájem o těsnější obchodní spolupráci mezi Chile a Austrálií a s větším zájmem na to reagoval v rámci své zahraniční politiky další premiér, který přišel po něm.

V letech 2007–2014 vládla Austrálii opět Strana práce, tentokrát s předsedou Kevinem Ruddem (2007-2010 a 2014). Rudd se stal prvním ministerským předsedou, který sehrál důležitou roli ve vztahu s Latinskou Amerikou.

Jako jeho předchůdci v Liberální straně, i Kevin Rudd pokračoval v posilování vztahů s asijskými a tichomořskými národy. Zdůrazňoval potřebu, aby se jeho země stala aktivním účastníkem v regionu a stejně jako jeho předchůdci se zabýval i blízkovýchodní politikou. Za jeho vlády byla část australské armády nasazena v Afganistánu, a je také uznávaným zakladatelem G20 v boji proti finanční krizi (Center for international and international studies 2024).

Začal novou zahraniční politiku v bodech – aktivního zapojení se do environmentální politiky, jež odstartovala Howardova administrativa, vybudování strategického a ekonomického dialogu s Čínou. Chtěl čínskou politiku přesvědčit ke spolupráci v oblasti změny klimatu. V politice australského sousedství se Kevin Rudd navrátil k bezpečnostní politice o starost o své blízké sousedství. Jako první premiér Austrálie dal na volání svých

politických kolegů a australských podnikatelů, kteří už od devadesátých let volali k tehdejšími vládám, aby se začali z části věnovat otevřeným vztahům v regionu Latinské Ameriky (Center for international and international studied 2024).

Ruddova administrativa se snažila o rozvoj diplomacie a dialogu prostřednictvím bilaterálních setkání a mezinárodních fór, zejména v oblasti obchodních vztahů. Zaměřovala se na základní suroviny vhodné pro australský průmysl, které jsou dostupné v Latinské Americe, která disponuje velkými zdroji nerostného bohatství

Ruddova vláda se zaměřovala na spolupráci v oblasti těžby, s důrazem na ochranu životního prostředí. Je třeba zdůraznit, že za jeho vlády postihla celosvětová hospodářská krize v roce 2008, která měla dopad na australskou ekonomiku a firmy. Podle bílé knihy o australské bezpečnosti z roku 2009 se Austrálie do té doby ekonomicky spoléhala na průmyslový rozvoj Čínské lidové republiky, neboť jí Austrálie prodávala potřebné suroviny pro čínský průmysl. Avšak z hlediska bezpečnosti se rozhodli hledat alternativní možnosti ekonomického růstu (Chris Rahman, 2010, p. 27). Je pravda, že Strana práce (Labour party) má historicky sociálně demokratický charakter a spolupracuje s odbory. Je také známá jako "catch-all party", což znamená, že se snaží oslovit co nejširší spektrum voličů a zastává pragmatický přístup k politice. Strana práce věří, že má hrát klíčovou roli při zajišťování veřejného blaha a podpoře lidských práv. Tento politický rámec poskytuje kontext pro pochopení politiky a přístupu Kevina Rudda během jeho premiérství.

Liberální strana, která se dostala k moci v roce 2014, pokračovala v zahraniční politice, která navazovala na politiku předchozí Strany práce, avšak s ohledem na aktuální mezinárodní a domácí události. Jejich primárním cílem bylo posilování bezpečnostních vztahů se Spojenými státy a dalšími partnery, zejména v reakci na zjištění, že politika Čínské lidové republiky sledovala australské politiky a představovala bezpečnostní výzvu.

Politika liberálů také reflektovala vzrůstající zájem o obchodní vztahy s Latinskou Amerikou, který se zaměřoval především na oblast těžby a těžebních inovací. Tony Abbott, australský premiér v té době, projevoval zájem o tento region s cílem posílit obchodní vazby mezi Austrálií a Latinskou Amerikou (Tony Abbott, 2014, 0:17-0:34).

V podobném duchu uvažoval i následující premiér Malcolm Turnbull za Liberální stranu, který zahájil rozhovory s Peru s prezidentem Pedrem Pablo Kuczynským 2017, protože si od dohody o volném obchodu mezi Austrálií a Peru sliboval více ekonomických výhod pro australské firmy než z multilaterálních dohod o trans pacifickém partnerství (TPP) a

také se setkal s mexickým prezidentem Enriquem Nietem se kterým dojednával v roce 2015 zájem australských podnikatelů o investice a rozvoj mexické městské infrastruktury v Mexiku (MalcomTurnbull.com, 2017; Gobierno de México, 2015).

Scott Morrison, jako ministerský předseda za Liberální stranu, pokračoval ve snaze posílit obchodní vztahy s regionem střední, jižní Ameriky a Karibiku, což bylo zdůrazněno ratifikací zóny volného obchodu mezi Peru a Austrálií. Jeho zahraniční politika byla orientována na posilování bezpečnostní spolupráce mezi USA a Novým Zélandem a na investice do moderního vojenského vybavení. Důraz klade na geopolitické výzvy a bezpečnost v oblasti Tichomoří a řeší též otázku klimatických změn a energetické nezávislosti prostřednictvím inovací v oblasti technologií snižujících emise. Za jeho vlády došlo k důležitým událostem, jako je ekonomická a bezpečnostní rivalita mezi Pekingem a Washingtonem a celosvětová pandemie Covid-19 v letech 2019-2022, která zasáhla do zahraniční politiky. Morrison se soustředil na pomoc chudým státům v sousedství v boji proti této nemoci a jejím ekonomickým dopadům, přičemž podporoval ekonomickou, technologickou a vědeckou spolupráci v této oblasti.

Na rozdíl od svých liberálních předchůdců Scott Morrison zaobíral menší část své zahraniční politiky do Latinské Ameriky (on nebyl tím, který zahájil vyjednávání mezi Austrálií a Peru, to byl jeho předchůdce premiér Malcolm Turnbull) z hlavního zájmu, tak jako jeho předchůdce Kevin Rudd z hlediska zájmu o neropné bohatství daných zemí. Myslím, že nejvíce jeho politiku vyjadřuje jeho osobní citát: „Indo-Pacifik je místo, kde žijeme.....a který bude i nadále utvářet naši prosperitu a osud (Scott Morrison 2018 1:04-1:15)“ . Pokud by se poukázalo i na pozadí strany práce, ze které pocházel tento premiér, tak Liberální strana (Liberal party of Austrálie) je spíše středopravicová strana, catch -all-party, která inklinuje k upřednostnění zájmů soukromého podnikání, mezinárodního obchodu a je více konzervativnější.

Při srovnávání obou ministrů je velkým rozdílem nejenom, to že oba jsou ze stran, které si konkurují, ale také v tom, že oba měli jinou zkušenost se zahraniční politikou své země, když nastoupili do křesla ministra vlády. Kevin Rudd před vstupem do politiky působil na ministerstvu zahraničních věcí, jako nižší úředník. V průběhu své politické kariéry před tím, než se stal premiérských předsedou byl stínovým ministrem pro zahraniční politiku v oblasti mezinárodní bezpečnosti a obchodu v letech 2003-2005. Oproti němu měl Scott Morrison méně zkušeností se zahraniční politikou a přicházel, jako nováček v této oblasti do premiérského křesla, protože před tím působil od roku 2014 ve vládě premiéra Abbotta,

jako ministr pro imigraci a kontrolu hranic a před svou politickou kariérou působil v soukromém sektoru. Avšak na konci svého mandátu se dokázal rovnat zkušenějšímu Kevinu Ruddovi.

3.3 Důvody reorientace z jihovýchodní Asie do Latinské Ameriky

V této podkapitole se autor bude věnovat vysvětlení důvodů, proč se Austrálie za Kevinu Rudda otočila v zahraniční politice směrem k Latinské Americe.

V roce 1992 zasedala australská senátní komise pro zahraniční vztahy, obchod a obranu, a během této schůze bylo oficiálně na úrovni vlády uvedeno, že země v Latinské Americe se stanou do budoucna ekonomicky silnými a že australské vlády by měly začít spolupracovat s těmito státy dříve, než se tento budoucí trend v novém tisíciletí stane skutečností.

Senátní komise proto vypracovala plán, kterým se Austrálie zaměřila na rozvoj diplomatických vztahů s Chile a především na vedoucí ekonomické investice v těžebním a energetickém průmyslu prostřednictvím Santiaga de Chile. Cílem bylo zapojit se do regionálních aktivit, neboť Chile se v devadesátých letech minulého století jevílo jako nový ekonomický zázrak. Navíc bilaterální vztahy s Brazílií, Mexikem a Argentinou byly komplikované. Tato politika byla plně realizována v novém tisíciletí z důvodu dalšího soustředění zahraniční politiky na Asii (Minns, 2014, p. xx-xxi).

Tento postup byl zahájen již v devadesátých letech, kdy byli obchodní komisaři pro obchod a těžbu přemístěni z Miami do Buenos Aires a Santiaga. Bohužel se ukázalo, že daný plán nebyl úplně realizován, a v roce 2000 začala Sněmovna reprezentantů vyšetřovat investiční a obchodní vztahy senátního výboru z roku 1992. Bylo zjištěno, že australské firmy zmeškaly řadu příležitostí, zejména v Jižní Americe. Vládní úředníci byli frustrováni kvůli malému pokroku v prohlubování bilaterálních vztahů s Chile a dalšími latinskoamerickými státy. Navíc politici zanechali špatný dojem, protože se zjistilo, že Chileané věděli o Australanech více, než se původně předpokládalo (Minns, 2014, p. xxii).

Díky této zkušenosti si australští politici uvědomili, že pokud chtějí, aby jejich národní firmy měly naději na proniknutí na jihoamerické trhy, musí podniknout kroky k budování porozumění. Proto vznikla Rada pro vztahy mezi Austrálií a Latinskou Amerikou, která má za úkol zlepšit ekonomické, politické a sociální vztahy mezi oběma zeměmi, přičemž důraz je kladen především na podnikání.

Avšak i přes jasný pokus ze strany australské vlády byly tyto akce jen s minimálním účinkem. Vztahy samotné se začaly hýbat až na konci funkčního období Johna Howarda,

který podnikl další kroky směrem k těsnější spolupráci s Chile, jak to bylo součástí plánu senátní komise z roku 1992. Kevin Rudd poté tento plán dále rozvíjel a realizoval ve větším rozsahu.

V roce 2009 vydala australská vláda Bílou knihu o zahraničním směřování své země. Od roku 1970 až do roku 2009 se zahraniční politika a obchodní politika orientovala primárně na asijské země z východní a jihovýchodní Asie. Od roku 2009, kdy upravila svou orientaci se primárně orientuje na země v pacifickém prostoru z bezpečnostně-politických a ekonomických důvodů. Austrálie se chce stát spojovacím mostem mezi asijskými státy a státy ve východním Pacifiku, tedy i státy z Latinské Ameriky. Hlavním a zároveň konečným cílem Austrálie je potřeba vytvořit multilaterální zóny volného obchodu mezi tichomořskými, latinskoamerickými státy a asijskými státy, kde bude mostem mezi regiony a bude z těchto zón ekonomicky profitovat. V roce 2017 byla znovu vydaná nová Bílá kniha zahraniční politiky, která zmiňuje posílení zón volného obchodu v rámci globálního obchodu s regionem Latinské Ameriky, i přestože se Austrálie soustředí primárně na prostor a bezpečnost v Indo-Pacifiku (Foreign Policy White Paper – Australian Government 2017).

V roce 2020 Austrálie s členskými státy uskupení ASEAN. Japonska a Číny, Koreji a Nového Zélandu podepsala smlouvy nového partnerství „*The Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)*“ a zároveň vytvořila pro své sousedy v tichomořském prostoru v roce 2018 partnerství „*Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*“ pro některé členské státy ASEAN (Brunej, Vietnam, Singapur) a americké státy, jako Mexiko, Chile, Peru a Kanadu podle Benjaminina v budoucnosti má Austrálie v těchto společenstvích velký zájem o to být dominantnějším hráčem kvůli svým národním zájmům a geografii mezi Asií a Amerikou (Reilly, 2012, p.5; Wade, 2021). Dříve než se může Austrálie stát dominantnějším hráčem v daných multilaterálních zónách volného obchodu mezi jihovýchodními asijskými státy, zeměmi jižní a střední Amerikou, tak je potřeba s nimi podle plánu Austrálie nejprve pracovat na úrovni bilaterální. Tento velký cíl by však nevznikl bez dvou důvodů, které se za od začátku tohoto tisíciletí odehrály.

Prvním důvodem je, že se Austrálie stala jedním ze čtyř vyspělých států v regionu, spolu s Čínou, Indií a USA, které svou ekonomickou a politickou mocí soupeří o ovlivňování jednotlivých států. I poté, co se tyto státy začaly integrovat do Sdružení států jihovýchodní Asie (ASEAN), měly australské vlády několikrát možnost vstoupit do tohoto integračního uskupení. Existovala možnost, že by Austrálie ztratila politický vliv v některých aspektech

své zahraniční politiky na jednotlivé země ASEAN, jako je například její vliv na Indonésii a společná otázka Východního Timoru. Ačkoliv australské vlády nikdy oficiálně nevstoupily do tohoto uskupení jako členský stát, uzavřela se dohoda o zóně volného obchodu mezi nimi. Austrálie je tak i nadále velmi váženým nečlenem ASEAN jak pro samotné uskupení, tak pro jeho jednotlivé členské země, a její možný vstup se v budoucnosti zohledňuje.

K. Mahbubani (2017, p. 81) jeden z politiků uskupení ASEAN hodnotí nynější vztah mezi uskupením států jihovýchodní Asie a Austrálie, jako šťastný, protože ASEAN posiluje svou geografickou pozici v sousedství mezi Austrálií, Čínou, Indií a tím zabraňuje bezpečnostním rizikům v regionu. Nicméně zároveň poukazuje na neschopnost plného porozumění asijské mentality ze strany australských politiků, které Australský svaz limitují při jejich jednáních. Tyto dobré vztahy se sousedními státy jsou způsobené tím, že Austrálie a její vlády se staly v období druhé poloviny 20. století demokratickými průvodci nově nezávislých států v rámci jihovýchodní Asie. Tedy států, jako jsou Filipíny, Malajsie, Singapur, Indonésie, Thajsko, Bruneje, Kambodži, Laosu, Barmy a Vietnamu, které získali svou nezávislost na koloniálních pánech a učili se pracovat s demokratickým vládnutím ve své zemi. Za posledních sedmdesát let Australský svaz získal tolik zahraničních zkušeností hlavně v oblasti práce s méně rozvinutými státy, že tyto znalosti může uplatnit při stavění svého vlivu v Americe.

Druhým důvodem je výrazná snaha Čínské lidové republiky o posílení politického a ekonomického vlivu v posledních téměř dvaceti letech. Tento vliv vedl k tomu, že se některé státy v jihovýchodní Asii obrátily na Čínu, a Austrálie, navzdory dlouhé historii své přítomnosti v regionu, není schopna tento vliv překonat. Jak zdůraznil diplomat K. Mahbubani, australským politikům chybí plné porozumění asijské mentalitě, na rozdíl od Číny, která má schopnost porozumět jim. Proto se v roce 2009 australská vláda rozhodla posílit svůj vliv tím, že se více zaměřila na státy v oblasti západního Tichomoří a Latinské Ameriky, se kterými má dlouhodobé obchodní vztahy, ačkoliv její vliv v těchto regionech je zatím malý.

Už v devadesátých letech minulého století měla australská vláda možnost aktivně usilovat o získání vlivu v Jižní a Střední Americe ještě před Čínskou lidovou republikou. Na ni naléhali iniciativní podnikatelé a opoziční politici, avšak vládní koalice se držela své zahraniční politiky. Za posledních třináct let se stalo obtížným vybudovat podobný vliv

jako má Čína, což ukazuje na ztrátu příležitostí australské diplomacie v této oblasti (Kite, 2018).

Daná reorientace ve směru zahraniční politiky vedla k tomu, že do roku 2009 šli velké finanční částky na přímé zahraniční investice nebo australská rozvojová pomoc šla hlavně do jednotlivých států jihovýchodní Asie, ale v období 2009-2018 se tato částka rapidně snížila. Okolo přímé zahraniční investice platí pravidlo, aby šla hlavně do těch bohatších zemí, zatímco do těch chudších států jdou peníze na projekty z rozvojové pomoci. Podobný princip, který byl používán v jihovýchodní Asii, je také uplatňován ve střední, jižní Americe a Karibiku. Bohaté státy dostanou primárně přímé zahraniční investice. Mezi tyto státy můžeme zmínit například Chile, Brazílii a z části Mexiko. Zatímco přímá zahraniční pomoc jde hlavně do chudších států, jako je například Peru, Kolumbie.

Ačkoli Austrálie a její vlády neměly zájem o to rozšiřovat svůj vliv do Ameriky, tak s některými americkými státy už spolupracovali v jiných rovinách, než přímých zahraničních investicích a rozvojové pomoci. První ekonomicko-obchodní aktivity jsou mezi oběma kontinenty doložené už od konce 19. století. Jako příklad může být uvedená spolupráce s Chile nebo s Peru. V prvních desetiletích 20. století potřebovalo Chile pro svůj průmysl australské uhlí a Peru vyváželo svou pšenici hlavně v čase první světové války do Austrálie. V průběhu času se obchodní spolupráce vyvíjela a rozšiřovala. V dalších desetiletích začalo obchodování s Brazílií, Mexikem, či Argentinou. Ve 20. století byla poprvé spolupráce přerušena v období ekonomické recese ve třicátých letech, kdy nastalo období protekcionismu a velkých cel mezi jednotlivými státy. Druhé přerušení spolupráce nastalo po druhé světové válce a třetí přerušení bylo mezi lety sedmdesátými a devadesátými lety dvacátého století, kdy byly u moci různé vojenské junty. Na konci osmdesátých let minulého století se některé s amerických států, jako Mexiko, Chile a Peru s Austrálií setkávali v nově založeném integračním uskupení jménem Asijsko-pacifickém hospodářském společenství. Toto společenství vzniklo jako diskuzní fórum pro země regionů jihovýchodní a východní Asie, Oceánie a západních států amerického kontinentu, protože chtěli řešit problémy v pacifickém regionu a zároveň zlepšili mezi sebou ekonomicko-politické vztahy. V dnešní době je však toto uskupení spíše zbytečné, protože mimo členské státy ASEAN nejsou v rámci Asie jednotlivé země schopné rozvíjet svou integraci a politiku v jednom integračním uskupení, ale zkoušejí v jeden čas býti součástí více uskupení dle možnosti toho, jaké nadnárodní nebo mezivládní uskupení v tu chvíli jim pomůže vyřešit daný problémy.

Nebýt bývalého předsedy vlády Kevina Rudda, jež si uvědomil zmenšující se vliv jeho země na jeho sousedy a jeho plánu, který orientoval zemi na příští tři volební období do oblastí, kde Australský svaz neměl vyjma obchodních kooperací větší vliv a společných historických událostí, tak by jeho země stala jenom další zemí bez velkého vlivu v regionu oproti Indii, Číně a USA. Kevin Rudd od změny směru své země byl také první premiérem, který s Chile, jakožto první zemí z amerického kontinentu (vyjma Spojených států amerických), vytvořil mezi oběma státy zónu volného obchodu v roce 2008. V roce 2016 byla vytvořena zóna volného obchodu tentokrát mezi Peru a Austrálií. Tyto zóny volného obchodu byly podmíněné dlouhodobou politickou (spoluprací vlád, účasti na integračním procesu Asijsko-pacifického hospodářství) a hlavně ekonomickou spoluprací v oblasti zemědělství, školství, investic do infrastruktury, zahraniční přímé pomoci nebo obchodní výměně komodit pro těžební průmysl výše uvedených třech států. Nyní, jak chilská, tak peruánská vláda společně s vládami v jejich sousedství spolupracují s australskou vládou na nové zóně volného obchodu jménem Pacific Alliance. Není pochyb, že i přes rozsáhlou geografickou vzdálenost mezi státy může geopolitická obchodní aliance pomoci liberalizaci obchodu hlavně ve státech Latinské Ameriky. Dnes po více jak třinácti letech se směr zahraniční politiky zase vrací zpátky do jihovýchodní Asie kvůli bezpečnostní hrozbě ze strany Čínské lidové republiky. Avšak politicko-ekonomická spolupráce, která byla stanovená v roce 2009, stále zůstává velice důležitou. Aby vztahy se státy střední a jižní Ameriky rozvíjely, tak při australském ministerstvu zahraničních věcí vznikl úřad COALAR (Council on Australia Latin America Relations) v roce 2001. V roce 2010 tento úřad v budově Parliament House organizoval oslavu dvoustého výročí nezávislosti Chile, Kolumbie, Venezuely a Mexika. Australský ministr zahraničních věcí Dennis Richardson ve svém projevu k jednotlivým politickým a diplomatickým zástupcům z těchto zemí zmínil, že úřad COALAR už funguje devět let a jeho cílem je udržovat a rozšiřovat vztahy se státy Střední, Jižní Ameriky a Karibiku. Podle něj má jeho země silné a produktivní vztahy s jednotlivými zeměmi nejen na multilaterální úrovni přes Trans pacifické partnerství, ale hlavně na bilaterální úrovni. Jedním z důkazů této spolupráce je vytvoření zóny volného obchodu s Chile v roce 2009 (první země z regionu Latinské Ameriky), nebo že se posilují spolupráce v oblastech vzdělávání, technologického výzkumu a techniky a zemědělství (Dennis Richardson, 2010) .

Úřad COALAR při úřadu australské vlády od roku 2020-2023 měl tyto strategie při bilaterálních a multilaterálních vztazích se státy Latinské Ameriky (Coalar – Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2024):

1. Rozvíjet vztahy s příslušnými stranami v Austrálii a Latinské Americe, aby se identifikovala příležitost pro strategickou spolupráci a zapojení obou zemí.
2. Propagovat a podporovat projekty a aktivity ekonomické diplomacie, které usnadňují a rozšiřují nové obchodní příležitosti.
3. Podporuje strategické obousměrné návštěvy vůdců a politiků Austrálie a Latinské Ameriky.
4. Využívat aktivity, programy, ocenění a sítě k propagaci Austrálie a Latinské Ameriky, jako dynamických a různorodých společností.
5. Podporovat inovativní přístupy k posílení vazeb, jako jsou technologie a nové schopnosti.
6. Zvýšit propagaci COALAR online na internetu, aby se podpořilo spojení mezi Austrálií a Latinskou Amerikou.

3.4 Australská rozvojová pomoc v Latinské Americe

Tato podkapitola se bude věnovat vysvětlení australské rozvojové pomoci, která je důležité pro vztah Austrálie s Peru a Chile.

Je důležité si uvědomit, že Australský svaz je suverénním státem a má svou vlastní zahraniční politiku a strategii, která se může lišit v závislosti na různých rozdílných faktorech, jako jsou historické vztahy, hospodářské vztahy, geopolitické poloha, kultura a politické vztahy.

Na oficiálních stránkách australské vlády se píše:

„Rozvojová politika australské vlády neboli australská pomoc: podporuje prosperitu, snižuje chudobu, zvyšuje stabilitu. Díky této pomoci bude podpora hospodářského růstu a snižování chudoby skutečně účinná. Tím budou chráněny širší zájmy Austrálie u našich sousedů v jihovýchodní Asii a pacifickém regionu).“

Program je založený na souboru zásad, jako jsou (Direct Aid Program – Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2022):

1. *Prosazování rozvojových výsledků v zemích způsobilých pro rozvojovou pomoc prostřednictvím projektů primárně zaměřených na praktické a hmatatelné výsledky. To*

může zahrnovat projekty, které podporují řádnou správu věcí veřejných, lidských práv nebo projekty se silnou složkou práva.

2. *Podporovat širší zájmy australské zahraniční a obchodní politiky a cíle veřejné diplomacie, včetně prosazování výrazného a pozitivního obrazu Austrálie.*
3. *Vytváření pozitivního obrazu Austrálie umožňující široký geografický dosah odrážející, že země má globální zájmy.*

Projekty australské rozvojové pomoci pokrývají řadu různých sektorů, jako je vzdělávání, zdravotnictví, voda a hygiena, ochrana životního prostředí, podpora místních iniciativ a samospráv.

Jak bylo výše zmíněno, tak Australský svaz vnímá státy v regionu Latinské Ameriky jako státy, ve kterých může rozvíjet svůj politicko-ekonomický vliv. Tento vliv hlavně staví na již zavedených vztazích, které jenom dál rozvíjí za pomoci svých mentorských zkušeností z již vybudovaných vztahů a mostu mezi sebou a státy jihovýchodní Asie. Jeho hlavním cílem, je být mostem mezi státy na východě, tak na západě v Pacifiku, a to je pro tyto země velmi výhodné.

Za vlády premiéra Kevina Rudda a dalších předsedů vlád po něm následujících v období 2010 až 2014 byla rozvojová pomoc prováděná prostřednictvím programu *Asia-Pacific/Indian Ocean regions*. Tento program přinesl během čtyř let do různých států ve Střední nebo Jižní Americe okolo sto miliónů dolarů. Prioritně byly použity na podporu regionálních priorit, hospodářského rozvoje, vzdělávání, efektivní státní správy a také na humanitární kapacity (přírodní a jiné katastrofy). Do období vlády Scotta Morrisona 2018, kdy nastoupil jako předseda vlády v rámci rozvojové pomoci, nebyly přijaté další oblasti, kam se soustřeďovaly peníze, nicméně dál se financovaly ty, které pokračovaly ať už napřímo – *Australia Awards Fellowships, The Endeavour Awards, The Australina NGO Cooperation Program* nebo *The Extractive Industry Transparency Initiative (EITI)*, nebo prostřednictvím Světové Banky program *Public Sector Linkages Program, Australian Awards Scholarships*.

V roce 2020, kdy celý svět zasáhla nemoc Covid-19, Morissonova vláda vytvořila v reakci na tuto pandemii v rámci rozvojové pomoci a své zahraniční orientaci program *Partnerships for Recovery: Australia's Covid-19 Development Response* tak, aby pomohla partnerským zemím ve svém sousedství zaměřit se na řešení situací. I když tento program měl být původně určen i na pomoc latinskoamerickým státům, nakonec se jeho vláda rozhodla, že

tento program bude pomáhat hlavně jeho sousedům, jako je Východní Timor a Indonésie. Nová vláda pod vedením premiéra Anthonyho Albanese počítá s tím, že odhadovaný rozpočet na období 2022–2023 v rámci australské rozvojové pomoci ve Střední a Jižní Americe a Karibiku bude okolo 1,5 miliónů dolarů.

Ministr zahraničních věcí řekl, že už je to devět let, kdy vznikla rada COALAR při jeho úřadu, který má za úkol udržovat a rozšiřovat vztahy se státy Střední, Jižní Ameriky a Karibiku. Podle něj má jeho země silné a produktivní vztahy s jednotlivými zeměmi nejen na multilaterální úrovni přes Trans pacifické partnerství, ale hlavně na bilaterální úrovni. Jedním z důkazů této spolupráce je vytvoření zóny volného obchodu s Chile v roce 2009 (první země z regionu Latinské Ameriky), nebo že se posilují spolupráce v oblastech vzdělávání, technologického výzkumu a techniky a zemědělství (Richardson, 2010). Je potřeba zmínit, že australské vlády vnímají jejich bilaterální vztahy v rámci obchodu, tedy jejich zónu volného obchodu se sousedními státy, jako prostředek, díky němuž můžou nejen realizovat obchod a přímé zahraniční investice, ale také přes tento kanál mohou rozšiřovat svůj vliv v oblasti australské rozvojové pomoci a jejich programů.

3.5 Australské přímé zahraniční investice

Cílem této podkapitoly je ukázat, jak Austrálie všeobecně investuje skrze přímé zahraniční investice do zemí Latinské Ameriky.

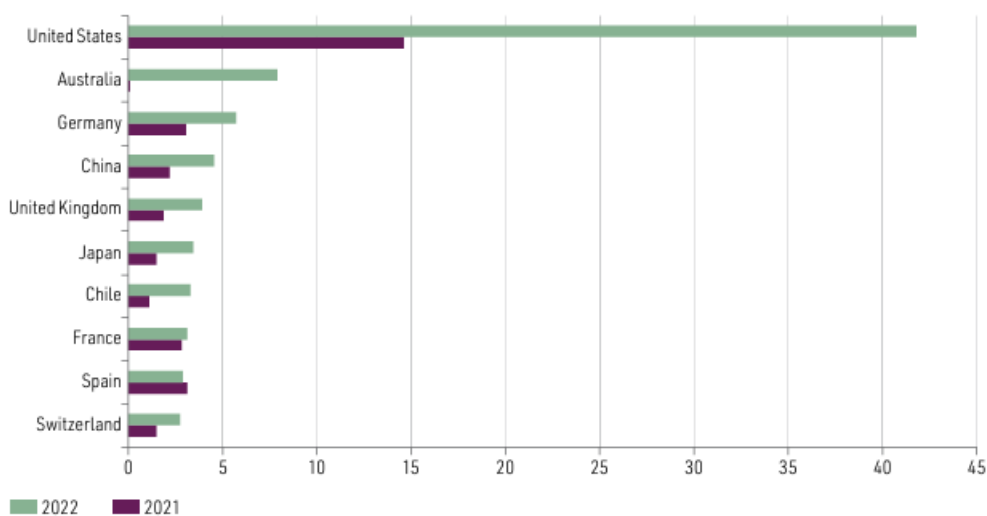
Jak bylo zmíněno v teoretické části práce, tak přímé zahraniční investice (Foreign Direct Investment) jsou investice jedné vlády nebo společnosti, které dané subjekty investují v sousední země. Zatímco australská exportní a investiční agenda byla dlouho soustředěná na bohaté asijské partnery, tak australské podniky si začaly pomalu více uvědomovat převážně nevyužití příležitosti v regionu Latinské Ameriky. Rostoucí obchodní vazby mezi zeměmi a Austrálií dává exportérům a investorům možnosti účastnit se zcela nových trhů. V roce 2015 a 2016 začala australská vláda tvrdě pracovat na podpoře obchodu mezi nimi a americkými státy. Australská vláda s podniky investovala přes 11,2 miliard australských dolarů (Bizlatin Hub, 2022). Možnosti zahraničních investic pro australské investory v regionu stále rostou, protože v regionu Latinské Ameriky v průběhu let probíhá výrazně ekonomicko-politické zlepšení. Hospodářský růst snížil úroveň chudoby a vstup jednotlivých zemí do ekonomických integračních zón vedlo k povzbuzení obchodování mezi státy nejen na americkém kontinentě, ale i přes regionální.

Austrálie se zaměřuje do pěti sektorů s předním světovým dopadem. Tyto oblasti jsou především zemědělství, minerály a paliva, jednoduchá transformace vyrobených produktů, náročné transformované vyrobené produkty a služby. Australský svaz investuje především v rámci přímých zahraničních investice do těchto zemí. V Kolumbii investuje do agro podnikání, pojišťovnictví a finančnictví, vzdělávání, obnovitelné energie a do hledání plynu a ropy. V Brazílii investuje do služeb, vzdělávání (hlavní jsou výměny studentů, o které je v posledních letech velký zájem ze strany brazilských studentů, každým rokem je to přibližně od 20 % více, než rok před tím), inovací a výzkumů okolo ropy, obnovitelných zdrojů a finančních služeb s pojišťovnictvím. Zde jsou také největší australské přímé zahraniční investice. V Chile investuje převážně do těžebních odvětví nerostných surovin a poté následuje potravinářství, rozvoj infrastruktury, zdravotnictví, doprava a logistika. V Mexiku investuje do vzdělávání, energetiky, potravinářství, agro podnikání, zdravotnictví, do těžebních technologií a obnovitelných zdrojů.

Pokud vezmeme dle OSN (NU CEPAP 2022:42) její data tak v letech 2021-2023 nejvíce investovala australská vláda v rámci zemí Latinské Ameriky hlavně do oblastí okolo minerálů, ropy, plynu, kovů a do obnovitelných energií v Mexiku, Chile, Argentině a Brazílii a celková částka je přes 800 miliard amerických dolarů.

Figure I.18

Latin America and the Caribbean: FDI project announcements, by country of origin, 2021 and 2022
(Billions of dollars)

Přímé zahraniční investice v Latinské Americe z různých zemí za rok 2021 a 2022 za vlády Scotta Morrisona. Zdroj: (NU Cepal 2022: 42)

Podle autorů (Abbott, Esposto, Tran My, Esposto A 2021) je bližší kvantifikování a analyzování přímých zahraničních investic ze strany australské vlády do Latinské Ameriky je velice těžké ze tří důvodů – Prvním důvodem je pravidelná změna metodik ze strany australské vlády a navíc většina nových dat jsou nějakou dobu kvůli australské vládě veřejně nedostupné, protože jsou označené velmi důvěrné. Druhým důvodem je, že ne všechny země prezentují všechna data za dané roky a za třetí mnoho údajů není hlášeno správně, protože dochází k tomu, že australské nadnárodní společnosti mají tendenci převzít nebo nakoupit latinskoamerické podniky skrze své zámořské dceřiné firmy a v takovém případě to není zaznamenáno, jako přímá zahraniční investice ze strany Austrálie.

Přímé zahraniční investice jsou hlavně postavené na tom, že Austrálie dlouhodoběji obchoduje s některými státy Latinské Ameriky. Je potřeba zdůraznit, že tato země má dlouhotrvající obchodní vztahy na bilaterální bázi s Argentinou, Brazílií, Peru, Chile a Mexikem.

Podle Marii (Cortes 2007:2-4) v roce 2005 reprezentoval bilaterální obchod mezi Austrálií a Latinskou Amerikou 1,5% ve světě mezi rokem 1950-2005 obchod vzrostl z 12,5 miliónů amerických dolarů na hodnotu 3,145.3 miliónů. V roce 2002 byly podepsané smlouvy *A double taxation agreement*, kdy tato dohoda umožnila zabránit dvojímu zdanění mezi australskými a mexickými aerolinkami pro osobní a nákladní služby, druhá smlouva *Memorandum of Understanding (MOU) on mining* týkající se těžby, tato smlouva byla podepsaná v roce 2006 s Chile a v letech 2003-2006 se podepsané memorandum mezi Mexikem, Chile a Brazílií okolo týkající se odborné přípravy a vzdělávání. Do roku 2005 bylo investováno přes 7,4 miliard australských dolarů v Mexiku, Argentině a Chile. Marie (Cortes 2007:4-26) dle své studie upozorňuje na to že australský dovoz z LA regionu se v daných letech soustředil na komplikovanou transformativní výrobu, které by mělo snížit dopady energie a zdrojů pro svůj průmysl, tedy Australané nakupují dané suroviny zatímco země společenství Andského a Mercosur nakupují hlavně už dané hotové výrobky.

4 Australsko-chilská spolupráce

4.1 Představení Chile

Chilská republika neboli Chile je přímořským státem u Tichého oceánu, který se nachází v západní straně Jižní kontinentální Ameriky s hlavním městem Santiago de Chile. Kromě kontinentálního Chile spadá pod jeho správu několik ostrovů v Tichém oceánu, a hlavně Velikonoční ostrov. V chilské republice žije přes devatenáct miliónů obyvatel. Lidská populace je hlavně soustředěna na pobřeží, zatímco v poušti Atacama žije málo obyvatel a v horách Andy převážně žijí indiánská etnika. Jeho sousedy jsou Peru s Bolívií na severu a severovýchodě a s Argentinou na východě kontinentu. Před příchodem španělské conquisty v 16. století se na tomto území vyskytovala říše Incké civilizace. Samotná španělská koloniální nadvláda trvala do roku 1818, kdy byla na Španělsku vyhlášena nezávislost. I přes počáteční občanskou válku po získání nezávislosti se Chile stalo ekonomicky a politicky stabilním státem v Jižní Americe i přes to, že tento stát vyhrál dvě pacifické války, a hlavně u druhé pacifické války získal velkou část, jak bolívijského, tak peruánského území. Politická a ekonomická stabilita trvala i přes většinu století dvacátého. V sedmdesátých letech století minulého se prostřednictvím demokratických voleb dostal k moci socialistický prezident Salvador Allende, který se pokusil o znárodnění hospodářství a nevědomky posílilo moc armády až do momentu, kdy jej armáda svrhla v roce 1973 pod vedením vojenského velitele Augusta Pinocheta, který vládl až do devadesátých let, kdy začala v Chile demokratizace. Od doby demokratizace se Chile hodně zaměřuje na vojenskou spolupráci hlavně se Spojenými státy americkými, a to v oblasti námořní ve východním Pacifiku, ale také s Australským svazem.

Státním zřízením Chile je prezidentská republika, to znamená, že hlavou výkonné moci je prezident a premiér v jedné osobě. Současným prezidentem je Gabriel Boric, který vládne od roku 2021. Na post prezidenta se konají každé čtyři roky veřejné volby.

4.2 Utváření australsko-chilská spolupráce

Spolupráce Austrálie a Chile začali už v letech 1803, kdy obě země byly koloniálními zeměmi pod britskou a španělskou správou. Prvním, kdo začal tuto spolupráci byl guvernér Nového jižního Walesu², který vysílal lodě do Chile za účel nákupu guáno, obilí a dobytka. Samotné obchodní vztahy se začaly rozvíjet více mezi lety 1820-1840, kdy se už

---

² Poznámka autora: Nový jižní Wales byl v té době jedním ze států, který dnes tvoří Australský Svaz

neimportovalo jenom zboží z Ameriky, ale začalo se exportovat také australské uhlí do Ameriky (Bader, 1974, pp. 37-38).

Ve čtyřicátých letech 19. století už to nebyly jenom Australané, kdo obchodovali napříč pacifickým oceánem, přidali se k těmto obchodníkům za přispění chilské vlády i některé chilské společnosti nakupující zboží přímo od nich. Obchod, jako takový mezi oběma zeměmi měl mnoho administrativních problémů a celních překážek, protože obě země byly pod koloniálními správami svých evropských zemí, a tak museli pro zahájení obchodu guvernéri těchto území informovat své nadřízené. Tyto postupy probíhaly do doby, než se v roce 1818 Chile a Austrálie v roce 1931 neosamostatnili.

V průběhu 19. a 20. století se spolupráce mezi oběma státy rozrůstala. Nicméně i tak byla období, kdy ať už při ekonomické krizi ve třicátých letech minulého století, kdy obě země chránily své trhy a uvalili zákaz dovozu zboží nebo naopak vysoké celní přírážky na zahraniční zboží. Po druhé světové válce oba státy přestali znovu spolupracovat a začali obchodně spolupracovat až na začátku padesátých let. Když se novým prezidentem Chile stal na začátku sedmdesátých let socialista Salvador Allende, tak svou politikou narušil obchod mezi oběma zeměmi a tento obchod byl definitivně přerušeno státním převratem vojenské junty Augusta Pinocheta a obnoven při demokratizaci v devadesátých letech.

Mimo obchodní záležitosti od roku 1820 se Austrálie a Chile propojovali skrze neformální vztahy. Jedním z těchto příkladů je chilský původ třetího australského premiéra Chrise Watsona.³, který vládl Austrálii po dobu necelých čtyř měsíců v roce 1904. Druhým příkladem je početná chilská komunita a její migrace do Austrálie už od začátku parlamentní diktatury v Chile na počátku devadesátých let 19. století, a emigrace po převratu Augusta Pinocheta v sedmdesátých letech. V oficiální politické rovině na bilaterální úrovni jsou významné politické návštěvy premiérských předsedů nebo prezidentů obou států po nástupu do jejich funkce. Jedna z prvních oficiálních návštěv, která zahájila tento zvyk, byla návštěva chilského prezidenta v Austrálii Patricia Aylwina v roce 1993. Téhož roku navštívil po nástupu do svého úřadu Canberru. Mimo oficiální návštěvy, byl zřízen při ministerstvech zahraničních věcí obou zemí program Consultas Polítical Chile-Australia, kde se pravidelně setkávají ministři zahraničí minimálně dvakrát do roku a v případě potřeby vícekrát do roka, aby se oba úřady zabývaly hlavními otázkami

---

³ Poznámka autora: Chrise Watson (1867-1941) byl třetím australským předsedou vlády, který se narodil ve Valparaiso v Chile

bilaterálních vztahů a zdůraznili spolupráci v otázkách obrany, telekomunikace, energetiky, vědy a technologií, obchodu (Gobierno de Chile, 2021, p. 22)

V oficiální multilaterální rovině se obě země účastní multilaterálních vztahů prostřednictvím různých mezinárodních uskupení, které můžeme rozdělit do čtyř skupin. První skupinou jsou ekonomicko-integrační uskupení, jako jsou: Asijsko-pacifické hospodářské spolupráce (APEC), Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Pacifická aliance (Alianza de Pacífico)⁴, *Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*. Druhou skupinou je uskupení zemí zemědělském sektoru, Cairnsova skupina (*Cairns Group*). Cílem této mezinárodní organizace, kde působí 19 států, je exportování své zemědělské produkce po světě. Třetí skupinou je skupina států produkující měď CIPEF. Čtvrtou a zároveň poslední skupinou, která sice není mezinárodním společenstvím, ale spíše mezivládní spolupráci několika vlád v oblasti armády a námořnictva. Je to koncept námořnictva Thousand Ships Navy pod vedením Spojených států amerických za účasti Austrálie a Chile v Tichém oceánu (Bradford, 2005, p.66)

Australsko-chilská zóna volného obchodu

Jak bylo výše zmíněno, tak obě země spolupracují mezi sebou téměř dvě a půl století v různých oblastech a nejdůležitější oblastí je obchod. Nicméně až nyní, v tomto století za přispění, jak jejich společné historie, obchodu, tak globalizace, vstoupily obě země společně do nejnižšího politicko-integračního procesu, do australsko-chilské zóny volného obchodu. Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, tak senátní komise pro obchod, obranu a mezinárodní vztahy v roce 1992 navrhla způsob, který měl vést k těsnější spolupráci mezi latinskou Amerikou a Austrálií. Avšak kvůli ztíženým vztahům s Mexikem, Brazílií a jinými latinskoamerickými státy, tento plán byl realizován skrze uzavření těsnějších vztahů s Chile skrze ekonomické vztahy v oblasti energetiky, těžby a budování okolo daného průmyslu infrastrukturu. Bohužel kvůli nezájmu australských vlád nebyl tento plán realizován plně až do roku 2006, protože prvořadým zájmem byl Indo-pacifický prostor a v novém tisíciletí boj proti terorismu a až na konci funkčního období australského premiéra Paula Keatinga, který se začal zajímat okrajově o Latinskou Ameriku, a to z několika důvodů. Prvním důvodem je motivace dohonit spolupráci mezi oběma kontinenty, protože

---

⁴ Poznámka autora: Pacifická aliance je uskupení států zemí, jako Mexiko, Peru, Kolumbie a Chile s cílem usilování o ekonomickou integraci. Austrálie v této organizaci má přidružený status od roku 2019.

Čínská lidová republika už od roku 2000 se začala zajímat o spolupráci s latinskoamerickými státy v oblasti obchodu, investic, infrastruktury a diplomatických vztahů, protože se Spojené státy americké přestaly zajímat o své sousedství a ona v tomto zájmu vidí ekonomické a geopolitické výhody pro sebe. Čína se chce stát další světovou mocností. Nicméně nesmíme zapomínat, že mimo ekonomický zájem, které jsou součástí čínsko-latinskoamerických vztahů až součástí tohoto tisíciletí, tak od šedesátých let minulého století se Čína prosazovala v těchto vztazích při podpoře revolučních levicových hnutí nejprve společně se Sovětským svazem a později proti němu, nebo se snažila motivovat latinskoamerické země formou půjček, pokud uznají diplomaticky kontinentální Čínu než Tchaj-wan (J.F.Blanchard 2016: 37).

Druhým důvodem byl již zmíněný plán, který by pomohl k těsnější ekonomické spolupráci na bilaterální úrovni pro ekonomiku Austrálie. V již zmíněném plánu bylo navrženo rozšiřovat svou působnost do ostatních států skrze vztahy s Chile. Třetím důvodem je hlavně ekonomický zájem Austrálie o nerostné bohatství, který je potřebný pro australský průmysl a nejlepší cestou k tomuto nerostnému bohatství je skrze chilské firmy pod správou australských nadnárodních firem. Čtvrtým důvodem již byly vybudované těsnější vztahy mezi Austrálií a Chile z historie. Proto v roce 2006 Paul Keating (liberál) společně s jeho Chilským protějškem prezidentkou Michelle Bacheletovou zahájily jednání o budoucí zóně volného obchodu. Jednání neprobíhaly jenom na diplomatické úrovni, ale probíhaly i na území daných států, kdy vlády jednaly společně se svými zástupci průmyslu. Tyto vztahy v jednání a v přístupu a zájmu o latinskou Ameriku, a hlavně Chile pokračovali v zahraniční politice australského premiéra Kevina Rudda (Strana práce). To znamená, že v daných zahraničních politikách dvou různých politických předsedů z různých politických stran se jednalo čistě o politický pragmatismus z ekonomického zájmu, které může Austrálie čerpat z bilaterálních spoluprací z okolních států.

Roku 2008 se v Canbeře setkali ministři zahraničí obou zemí, za Chile pan Foxley a jeho protějšek za australskou vládu ministr Stephen Smith podepsali dokument vytvoření zóny volného obchodu mezi Chile a Austrálií. Tato smlouva nabyla platnosti 6. března 2009 (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2014, Smith, 2008).

Podobné institucionální vztahy, o které se nyní snaží australská vláda s Chile, už má chilská vláda, již vytvořené ať už se svými sousedními státy v rámci integračního v Andském společenství nebo Mercosuru, Chile, takhle může být nápomocným pomocníkem při svých

vztazích v Austrálii a jejich společné spolupráci při rozšiřování australského vlivu u jeho sousedů.

Obchodní výměna

Aby se pochopila australská rozvojová pomoc a také přímé investice do Chile, kterým se autor bude věnovat níže, tak je potřeba ukázat čtenáři s čím se nejvíce obchoduje. Obchodním vztahům mezi oběma státy dominoval hlavně sektor těžby a s tím spojené věci, jsou těžební zařízení, technologie a s tím spojené služby (Australian Government – Australian Trade and Investment Commission, 2023 a).

Nejprve je pozornost upřena na obchodní výměnu mezi Austrálií a Chile ve zmiňovaném období. V následující tabulce je uvedena vzájemná obchodní výměna mezi oběma státy.

Kevin Rudd	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)	Scott Morrison	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)
2007	227	404	2018	241	353
2008	310	439	2019	225	386
2009	230	694	2020	283	346
2010	326	696	2021	324	339
Celkem	1093	2233		1073	1424

⁵Tabulka číslo 1. Tabulka obchodních výměn mezi Austrálií a Chile za dvou premiérských předsedů

(Oec.world, 2007-2010;2018-2022)

Za vlády Kevida Rudda Austrálie exportovala do Chile zejména uhelné brikety a výkopová zařízení, zatímco z Chile importovala chemická hnojiva a měď. Za vlády Scotta Morrisona se import z Chile rozšířil o zinek a s tím spojené těžební služby a technologie rozšířením do oblastí zemědělství, zdravotnictví a infrastruktury, zatímco Chile importovala z Austrálie stále uhelné brikety a další segmenty zboží. Při komparaci vztahu Austrálie za Kevina Rudda a Scotta Morrisona v kontextu hospodářské výměny lze zjistit, že australský export zůstal stejný a klesl v řádu asi 20 miliónů dolarů, ovšem z hlediska importu z Chile došlo k snížení o necelou polovinu finančního objemu za vlády Scotta Morrisona. Ze současných australských vládních dokumentů vyplývá, že od roku 2018 byla velká potřeba diverzifikovat australské zájmy v obchodní výměně a že firmy

⁵ Daná data je možné najít v příloze v sekci zdrojů pod označením (OEC. 2023 a-h. Australie – Chile Trade).

z obou států se při vzájemné spolupráci zaměřují primárně na lesnictví, energetiku a zejména sektor těžebního průmyslu a k tomu budování potřebné infrastruktury s dopravou nebo do zdravotnictví. Tento trend by se prozatím neměl měnit.

Celkový vývoz australského zboží do Chile za rok 2021⁶ je okolo 324 miliónů amerických dolarů, vývoz služeb dělá 288 miliónů amerických dolarů a import tvořil s tím, že od podepsání Australsko-chilské zóny volného obchodu sídlí na území této americké země již 120 australských firem. Což je dle počtu největší přítomnost firem v Latinské Americe, protože dohoda zamezila dvojitému zdanění a transparentní proces podnikání z této země dělá přirozené centrum pro australské společnosti. Naopak chilský export k roku 2021 tvoří do Australského svazu je okolo 324 miliónů amerických dolarů, zatímco import je tvořen hodnotou 339 miliónů amerických dolarů, co se týká zaměření chilských firem, tak se na australském území zaměřují hlavně na těžbu a dále na lesnictví a energetická odvětví (Trading Economy, 2023 a,b; Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade – Market Insights, 2021, p. 3)

4.3 Australská rozvojová pomoc v Chile

4.3.1 Projekty australské rozvojové pomoci v Chile

Zkoumáním různých australských vládních dokumentů z oblastí obchodu, přímých zahraničních investic a rozvojové pomoci. Vyplývá, že mnoho australským projektům v rozvojové pomoci, jak v regionu jihovýchodní, či v latinskoamerickém regionu velice pomohlo vytvoření zóny volného obchodu.

Australská rozvojová pomoc zahrnuje způsoby poskytující pomoc v partnerství jih-jih mezi regionálními zeměmi jmenovitě Chile a Austrálie. Chile se po svém zemětřesení v roce 2009 se kvalifikovala na příští čtyři roky, jako důstojný plný příjemce australské pomoci. Rozvojová pomoc se snažila identifikovat problémy a porozumět oblastním charakteristikám a také využívá silných stránek dané oblasti, jako jsou vzdělání lidí, různé národní organizace se silnou kapacitou pro poskytování pomoci. U některých projektů se jim to povedlo, a naopak u některých projektů se to nepovedlo

---

⁶ Poznámka autora. V době psaní této práce byly záznamy o australsko-chilském exportu a importu datované jenom do roku 2021.

Latin America Aid Program

V roce 2009 zastihlo chilský stát velké zemětřesení o síle 8,8 stupňů, které zničilo většinu, jak logistické, tak energetické infrastruktury. Australský předseda vlády okamžitě nabídl přes diplomaty v Santiagu de Chile pomoc chilské vládě (News.com.au, 2009). Na to australská vláda rozhodla o příspěvku 1 miliónů dolarů na nouzi v reakci na masivní zemětřesení a také poskytla 4 milióny dolarů na pomoc při rekonstrukci (Reliefweb.Int, 2010; Minns, 2014, p.58). Zemětřesení v Chile v roce 2009 pomohlo k urychlení a naplnění směru australské vlády investovat v rámci rozvojové pomoci přímo do států v Pacifiku a v regionu Latinské Ameriky.

Australská rozvojová pomoc je součástí většího programu, který se nazývá „Latin America Aid Program.“ Samotný program vznikl už v roce 2007, jako odpověď australské vlády splnit svůj závazek vůči zemím regionu latinská Amerika v poskytnutí rozvojové pomoci. Australská strana do tohoto programu při jeho zrodu investovala přes pět miliónu amerických dolarů a v rozmezí let 2010-2014 do něj bylo investováno přes 100 miliónů amerických dolarů a poté bylo rozhodnutím australské vlády rozhodnuté, aby tento program byl postupně ukončován v následujících letech pro tento region. To znamená, že i když v tomto programu již nejsou velké finanční částky, tak stále do některých zemí proudí finanční částky, a to i v roce 2022-2023.

Prioritami programu jsou hlavně rozvoj venkova, rozvoj lidských zdrojů, řízení přírodních zdrojů a změna klimatu s enviromentální stabilitou. Strategii tohoto programu je rozvíjení příležitosti ke strategické spolupráci australských a latinskoamerických vůdců podporující inovativní přístupy k posílení vazem v prioritních oblastech, jako je vzdělávání, udržitelnost, podnikání, cestovní ruch, kulturní propagace a inovace.

Programu se od jeho začátku mohou zúčastnit, jak australské, tak latinskoamerické společnosti ať už veřejné správy a také neziskového sektoru ze zemí, které jsou do toho programu zapojené, jako je Argentina, Brazílie, Chile, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Ekvádor, Salvador, Guatemala, Mexiko, Panama, Paraguay, Uruguay a Peru s podmínkou ochrany dětí a naplnění zásad ochrany dětí (Funds for NGOs, 2022).

Už od založení tohoto programu existoval různé připomínky, jak z politických, tak podnikatelských kruhů, že daný program není vhodně nastavený k tomu, aby: 1. plnil správně kritické humanitární potřeby, jako například v oblasti životního prostředí, 2. Nebyl zbytečně odborně administrativní pro jeho žadatele hlavně z daného regionu, 3. správně se

zaměřoval na správně projekty, protože bylo málo financí na daná období a neefektivní financování, 4. program byl založen narychlo, aby naplnil splnění závazků přinést rozvojovou pomoc z australské strany do jižní a střední Ameriky na krátkou dobu, což mělo za následek, že Austrálie postrádá historické zapojení a odborné znalosti o daném regionu a jejich lokálních potřebách, což vede k neefektivnímu poskytování pomoci v regionu (Minns, 2014, p. 63-65). V dlouhodobém horizontu je celý projekt jenom ztrátou peněz a neefektivní spolupráci australské vlády s latinskoamerickými vládami, což může vést k poškození vztahů na obě strany

Fundacia Integra

Součástí programu *Latin America Aid Program*, který pomáhal při rekonstrukci infrastruktury po zemětřesení, byl taky program Fundacia Integra. Tento program pomohl nejen k obnově chilské infrastruktury, ale také se hlavně zaměřoval na obnovu a rekonstrukci školek, předškolních zařízení a volnočasových zařízení v Chile do tohoto programu, šli peníze těch 5 miliónů dolarů, které šli na opravu Chile (Crescent, 2014, p. 50-52). Tento podprogram byl vytvořen hlavně, pro pomoc Chile 2009, protože do té doby nebylo součástí hlavního programu *Latin America Aid Program*

Programa de Ayuda Directa (DAP – Direct Aid Program)

Druhým podprogramem programu *Latin America Aid Program* je Programa de Ayuda Directa. Tento program funguje přes australská velvyslanectví nejen v Chile, ale i v Kolumbii, Peru a Venezuele organizuje v rámci rozvojové pomoci malý program, známý, jako *Programa de Ayuda Directa*. Tento program vznikl až v roce 2014 a je zaměřený na neziskové nevládní organizace, které mají pomáhat při rozvoji menších projektů, jejichž cíl přispívá ke zlepšení kvality života v lokálních komunitách. Cíle daného programu jsou stejné, jako primární cíle Latin American Aid programe, tedy překonání chudoby, komunitní zdraví, vzdělávání, drobná infrastruktura, životní prostředí a rozvoj venkova (Gobierno del Ecuador , 2014; Embajada de Australia Chile, Ecuador, 2022). Hlavními podmínkami je, že se mohou přihlásit, komunitní skupiny, jako skupina jednotlivců nebo nevládní NGO zabývající se neziskovými aktivitami komunitního rozvoje, když tyto skupiny působí na chilském, bolivijském a ekvádorském území a tyto organizace nebo skupiny mají

zkušenosti s prováděním rozvojových aktivit. Po podání projektové žádosti na daný projekt hodnotí projektovou komisí (BCN, 2022).

The Australia NGO Cooperation Program

Program pro neziskové organizace je rozvojovým programem mezi australskou vládou a australskými neziskovými organizacemi – jejich partnery působícími ve světě v partnerských zemích, kde podporují znevýhodněné skupiny v posledních 45 letech. Tento program je z části financovaný z peněz, které patří do Latin America Aid Program a z druhé části australským ministerstvem zahraničních věcí z ročního vládního rozpočtu pro šíření australské politiky přes nevládní neziskové organizace. Do zemí regionu Latinské Ameriky se dostal v roce 2010 podle nových cílů nového směru zahraniční politiky, kterou definovala vláda australského předsedy vlády Kevina Rudda v nové Bílé knize zahraniční politiky.

Podle Bílé knihy z roku 2009 a dalších Bílých knihách o zahraniční politice jsou nevládní neziskové organizace kritickou součástí australského mezinárodně rozvojového úsilí a ty se následně okolo cílů drží cílů zahraniční politiky (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade 2022, c;d).

Podmínkami pro podání žádosti jsou takové, že žadatel o peníze z tohoto zdroje podá svojí grantovou žádost – projektovou žádost, které se týkají daného projektu. Ověřit, zdali je otevřená oblast, do níž spadá daný projekt si může žadatel ověřit na stránkách australské ambasády ve své zemi. O daných oblastech, které budou otevřeny v rámci žádosti rozhoduje australské ministerstvo zahraničních věcí dle zahraničního směru vlády. Následně po podání žádosti, žadatel dostane po čtyřech měsících rozhodnutí od projektové komise, jestli jeho žádost byla úspěšná nebo nebyla. Žádost je možné podávat jednou do roka, pokud australské ministerstvo zahraničních věcí nevydá rozhodnutí, že se žádosti mohou podávat dvakrát do roka.

Australia Awards Year-Long Fellowships, Developing Countries

Součástí australské rozvojové pomoci byl a v současnosti z části je stipendijní program, pro jednotlivce z rozvojových zemích. Tento program není a nikdy nebyl součástí programu Latin America Aid Program. Začal už v 50. letech minulého století, kdy byl hlavně

soustředěný na země v sousedství a postupně pronikal do dalších zemí. Země jihovýchodní Asie a Pacifiku tento program znají, jako stipendijní program Colombo Plan (CP). Stipendijní program je na dobu od jednoho semestru až po dva semestry (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade 2022, B; ScholarshipsAds, 2022). Tento program se rozšířil do střední, jižní Ameriky a Karibiku v roce 2006 a 2007. Crescent (2014, p. iv) říká, že jednou ze zemí, kde to všechno začala byla Chile, protože to byl pilotní projekt, aby poznali výhody a nevýhody pro další americké studenty z jiných států při studiu na australských univerzitách.

Bohužel v roce 2015 se australská vláda pod vedení předsedy Tonyho Abbota ministerstvo zahraničí se rozhodli z velké části orientovat zpátky do prostoru indo-pacifiku, a tak zrušili v tom roce všem studentům z latinské Ameriky a Karibiku přístup ke stipendiím na australské univerzity v rámci systému financování Australia Award. Studentům, kteří již z tohoto stipendijního programu čerpali, tak mohli čerpat dál do ukončení jejich vzdělání do australských univerzitách nebo studenti, jež měli teprve nastoupit v dalším akademickém roce na australské univerzity (O'Regan, 2014). Podmínkami daného stipendijního programu je, aby byl s celkovými cíli rozvojové politiky australské vlády a její pomoci. Tedy hlavními cíli jsou pomáhat zvyšovat prosperitu, snižovat chudobu v oblastech infrastruktury, obchodu a mezinárodní konkurence schopnosti s ochranou postavení žen a dívek na pracovním trhu, zemědělství, rybolovu a vodohospodářství, zdraví, humanitární pomoci a managementu rizik katastrof. Další podmínkou pro žadatele, který může získat stipendium až 25. tisíc amerických dolarů je, aby určil zastřešující prioritní oblast programu, co bude studovat nebo co studuje a na základě australské vládní politiky je, jakých oborů se bude stipendium týkat: Umění, kultura a design, rozvojová ekonomika, vzdělání, infrastruktura, právo a spravedlnost, těžba a rozvoj, věda a inovace, sport, obchod, zdravotnictví- Tropické zdraví a lékařský výzkum (lékařství bylo dodáno až v posledních letech) (ScholarshipsAds, 2022).

4.3.2 Analýza vztahu Austrálie k Chile prostřednictvím rozvojové pomoci

Z výše uvedených programů je zřejmé, že i přes výborné vztahy mezi oběma zeměmi, tak Chile nikdy nebylo jak před změnou zahraniční politiky Kevina Rudda, tak po premiérově vládě a nyní až na pár programů není hlavním příjemcem australské rozvojové pomoci. Nicméně v roce 2009 zasáhlo Chile velké zemětřesení, které zničilo veškerou důležitou

infrastrukturu. V ten okamžik se ukázaly dlouhodobé vztahy obou zemí. Prvním cílem ministerského předsedy Kevina Rudda bylo okamžité zprostředkování australské rozvojové pomoci na obnovu státu. Velká finanční podpora australské rozvojové pomoci trvala do roku 2013 a od téhož roku až do dnešních dnů přichází do Chile přes pár programů minimální finanční pomoc v rozvojové pomoci. Australské vlády hlavně při kooperaci s Chile, jak před vládou Kevina Rudda, tak po skončení jeho vlády se hlavně zaměřovaly na financování třech skupin projektů. První skupinou je financování a rozvoj především malých lokálních projektů především v oblasti venkova nebo chudinských oblastí k tomu sloužil podprogram Programa de Ayuda Directa a hlavně program Latin America Aid jehož cílem bylo hlavně spravít Chile po zemětřesení. Druhou skupinou byl stipendijní program zaměřen na vzdělávání chilských studentů na australských školách, protože obě vlády jsou si vědomi toho, že když daný student vystuduje školu v Austrálii, tak se po svém návratu domů pomůže tamější komunitě, a hlavně firmám v rozvoji chilské ekonomiky. Bohužel program Australia Awards Year-Long Fellowships, Developing Countries nebyl jenom pro Chile, ale i jeho sousedy ze střední, jižní Ameriky a Karibiku a byl po osmi letech zrušen, protože vláda Tonyho Abbota rozhodla orientovat z velké části svou zahraniční politiku a finanční toky ze stipendijního programu zpátky do blízkého australského sousedství – jihovýchodní Asie, kvůli vzrůstajícímu vlivu Číny v regionu. Třetí skupinou, která je v rámci ODA⁷ financovaná, tak jsou chilské neziskové organizace, které spolupracují s těmi australskými organizacemi. V australských Bílých knihách o zahraniční politice jsou nevládní neziskové organizace vnímány, jako pilíř v jejich rozvojové pomoci a cílů její zahraniční politiky. Financované jsou podle jejich zahraniční politiky především projekty podporují řádnou správu věcí veřejných, lidských práv nebo projekty se silnou složkou práva (Direct Aid Program – Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2022).

Klíčovým cílem pro Austrálii a její spolupráci s Chile není hlavně, aby Austrálie měla politický vliv v této zemi přes ODA. Hlavním cílem je kooperovat na takové úrovni, že se australský vliv skrze Chile dostane dál do dalších států v regionu Latinské Ameriky. K této spolupráci slouží Chilská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (AGGCID). V roce 1990 byla vytvořena první demokratickou vládou chilská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (AGCID). Cílem této agentury je poskytovat a řídit zdroje mezinárodní spolupráce. Organizace neřídí jenom projekty na domácí půdě, ale také

---

⁷ Poznámka autora. ODA – Official Development Assistance (rozvojová pomoc)

zahraniční projekty – pro země v sousedství. Každá spolupráce vyjadřují příležitost ve prospěch definovaných a prioritních oblastí v národním rozvoji (La Agencia Chilena de Cooperación Internacional para el Desarrollo, 2022). V současnosti je AGCID důležitým pilířem prosazující rozvojovou politiku, jak na státní úrovni, tak i mezinárodní úrovni a chilská vláda jej vnímá jako nedílnou součást své zahraniční politiky. Chilská vláda se řídí dle programu *Nuestra Vision al 2030*, který je v souladu se zahraniční politikou vlády. Svou rozvojovou pomoc zaměřují do oblastí bezpečnosti, zdraví a blahobytu a chudoby, změny klimatu, posílení globální aliance pro udržitelný rozvoj.

V rámci programu *Nuestra Vision al 2030* si definuje vláda pět cílů, které představují chilskou spolupráci a zároveň zdůrazňují k regionu Latinské Ameriky a agenty související k mnohostranné rozvojové spolupráci. Nejen z její strany, ale i ze strany zemí, které chtějí s ní spolupracovat a do ní investovat přímou rozvojovou pomoc. Chilská vláda má v dlouhodobém horizontu stanovených několik cílů, do nichž proudí investice v podobě rozvojové pomoci. Mezi tyto cíle patří (Quínes Somos, 2022):

1. *Podpora důstojností lidí, inkluzivní a udržitelný rozvoj s přístupem založeného na právech*
2. *Posilování demokracie a jejich institucí*
3. *Podpora míru, soužití a lidské bezpečnosti*
4. *Posílení úlohy Latinské Ameriky a Karibiku ve světovém řízení*
5. *Závazek k regionální integraci a konvergenci v Latinské Americe a Karibiku.*

Až na poslední dva body jsou cíle chilské rozvojové pomoci a australské pomoci velice totožné. Po zkušenostech Chile s australskými ODA programy, jako Latin America Aid Programa a Fundacia se po zemětřesení v Chile obě vlády rozhodly jednat o vytvoření společné rozvojové spolupráce jménem Triangular Partner for Development. V roce 2012 obě země podepsaly *Memorandum of Understanding for Trilateral and Technical Cooperation activities in International Development between Australia and Chile*. Toto memorandum se stalo základem, kdy se obě vlády účastní mezinárodní rozvojové pomoci vzhledem ke třetím zemím v jižní a střední Ameriky nebo v Karibiku. V rámci této kooperace má více zkušeností chilská agentura, protože je seznámená s rozvojovými problémy ve svém sousedství oproti australské rozvojové pomoci a australské vládní politice, která nemá velké znalosti latinskoamerického prostředí a jak už dříve bylo zmíněno je tento problém jenom jedním z mnoha problémů, kdy australské vlády spolupráci v rámci své rozvojové pomoci v latinskoamerických státech dodržují, aby splnili své závazky z krátkodobého horizontu. Australská rozvojová pomoc je prostředkem

rozšíření vlivu v regionu a také využívá svou moc, aby se především dostala k přírodním zdrojům, jež jsou na území tohoto regionu.

Pokud bychom se podívali na to, jak Chilská agentura pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (AGCID, 2014, p. 4) definuje trilaterální kooperaci, tak danou spolupráci vnímá, jako mezinárodní systém, kdy dvě a více zemí sdílí své znalosti, zkušenosti, zdroje a svou snahou pomáhají třetí zemi nebo skupině různých zemí v daném regionu.

Crescent (2014, p. viii) hodnotí trilaterální spolupráci mezi Chile, Austrálií v třetí zemi, jako průkopnickou, protože se z této spolupráce australská vláda může hodně naučit ohledně problémů, které jsou potřeba řešit v zemích latinské Ameriky a tím změnit přístup ve využívání jejich rozvojových znalostí ve veřejném, soukromém a civilním sektoru a ve správném financování, jež povede k podpoře lepších bilaterálních a regionálních zájmů v obou regionech.

Pokud se ze strany australských vládlepší přístup k výše jmenovaným problémům, tak je tu poté možnost, jak v regionu Latinské Ameriky, tak v dalších regionech v Asii a Tichomoří – při spolupráci s Čínskou lidovou republikou, tak s Indií nebo Indonésií, že si Austrálie vylepší své mezinárodní vnímání ze strany jiných států.

Z hlediska chilské a australské vzájemné kooperace přes program Triangular Partner for Development, lze vyjádřit skutečnost, že Austrálie vnímá ohledně rozvojové pomoci Chile nejen, jako rozvinutý stát po ekonomické stránce, ale i jako prostředníka a zároveň bránu k rozšíření jejího vlivu do méně rozvinutých států v Latinské Americe.

4.4 Přímé zahraniční investice v Chile

První přímé investice v Chile se týkají podle OECD (1997, p. 8-9) roku 1976, kdy se tehdejší chilská vláda účastnila OECD *Declaration on International Investment and Multinational Enterprises* a tak skrze tuto organizaci dostávali Chileané první zahraniční investice od různých zemí. Australské vlády investovali své peníze přes projekty OECD a až poté se dohodli s chilskými vládami o uzavření společné smlouvy. První smlouva mezi australskou vládou a chilskou vládou o obchodu a investicích byla podepsána v Santiagu v roce 1998 (Parliament of Australia, 1999, p.159). Stalo se tak, když se změnil vojenský systém na demokratický na začátku devadesátých let minulého století. Austrálie viděla Chile, jako druhý exportně rozvíjející se trh v rámci jižní Ameriky hned po Brazílii. První investice byly do oblastí vědy a vzdělávání, hornictví, zemědělství a s tím spojeného podnikání, a do telekomunikací a informační technologie, či infrastruktury. Austrálie je pro Chile čtvrtým největším poskytovatelem přímých zahraničních investic. Dole v tabulce jsou zmíněné přímé zahraniční investice v období obou předsedů vlád, jak premiéra Kevina Rudda, který vládl v letech 2007 až 2010 a jeho protějšku předsedy vlády Scotta Morrisona v letech 2018-2022.

FDI Kevina Rudda v letech 2007–2010	Částky v milionech dolarů	Oblasti FDI	FDI Scotta Morrisona V letech 2018-2022	Částky v milionech dolarů	Oblasti FDI
FDI v Chile 2007	3	Hornictví a plyn, elektrifikace, voda, služby	FDI v Chile 2018/2019	3,64	Nerostné suroviny, potravinářství, rozvoj infrastruktury, doprava a logistika
FDI v Chile 2008	0,418	Hornictví a plyn elektrifikace, voda, služby	FDI v Chile 2020	1,850	Nerostné suroviny, potravinářství, rozvoj infrastruktury, doprava a logistika
FDI v Chile 2009	1,836	Hornictví a plyn, elektrifikace, voda, služby, infrastruktura	FDI v Chile 2021	Zatím nepublikováno ze strany Austrálie	
FDI v Chile 2010	1,912	Hornictví a plyn, elektrifikace, voda, služby, infrastruktura	FDI v Chile 2022	Zatím nepublikováno ze strany Austrálie	

Tabulka číslo 2. FDI (přímých zahraničních investic) v období předsedy Michaela Rudda a předsedy Scotta Morrisona

Z výše uvedených dat v tabulce je patrné, že přímé zahraniční investice za vlády premiéra Kevina Rudda šly především do oblastí podpory investic v oblastech hornictví a těžby nerostných surovin, poté do infrastruktury související s vodou a elektrifikací, a také s těžbou plynu, poslední investice byly hlavně zaměřené do podnikatelských služeb, aby struktura ekonomiky byla více stavěna přímo na službách, než na zemědělství a průmyslu. V roce 2009 tento premiérský předseda investoval v rámci přímých zahraničních investic 1,83 miliónu dolarů, což bylo o 1,4 miliónu dolarů více než o rok dříve. Bylo to hlavně způsobené ničivým zemetřesením v Chile, které zničilo většinu tohoto státu. V roce 2010 předseda australské vlády přidal o dalších sto tisíc dolarů navíc. V obou letech se velká část FDI soustředila hlavně do obnovení infrastruktury. Za předsedy vlády Scotta Morrisona a jeho vlády od roku 2018 do roku 2022, tak v letech 2018/2019, tak částka byla až dvojnásobná oproti době předsedy Kevina Rudda a bylo to dáno následováním politiky, kdy Austrálie chtěla s Latinskou Amerikou hlavně obchodovat a také, protože Chile je stále nejperspektivnější zemí pro ně. V dalších letech přímé zahraniční investice dosáhla zpátky na úroveň roku 2010. Z hlediska let 2021 a 2022, tak zatím nejsou ze strany australských úřadů tyto údaje dostupné veřejnosti. V posledních letech jdou přímé zahraniční investice do oblastí potravinářství a dopravy s logistikou. Jak můžeme vidět jde hlavně o důležitost zahraniční politiky obou premiérů. Vláda Kevina Rudda měla za cíl orientovat se po třiceti letech z jihovýchodní Asie do Pacifiku a Latinské Ameriky. Zatímco vláda Scotta Morrisona navázala na zahraniční politiku bývalé vlády a začali se obracet zpátky ke svým sousedům z hlediska asijského století a také vlivu Čínské lidové republiky v regionu od nástupu čínského prezidenta Si Ťin-pching – ohrožení bezpečnosti Austrálie. To z dat v tabulce pro Chile znamená, že se mění finanční tok ze tří důvodů. Prvním důvodem je reorientace zahraniční politiky a zvýšení přímých zahraničních investic do zemí, které jsou důležité pro obchod s Austrálií, ať už v regionu jihovýchodní Asie nebo v regionu latinské Ameriky, tak jako Peru. Druhým důvodem snižujících se FDI v Chile ze strany Austrálie jsou splněné ekonomické cíle, které se očekávali od těchto investic v jednotlivých oblastech chilské ekonomiky. Třetím důvodem je celosvětová nemoc jménem Covid -19, která donutila změnit priority vlády Scotta Morrisona a podpořit přímými investicemi především sousední státy a jejich postižené oblasti zasažené Covid-19.

Z výše uvedených dat je také zřejmé, že konkurenční výhodou Austrálie je především práce v oblasti správy přírodních zdrojů souvisí s jejím neustálým zapojením do těžby primárních zdrojů a obchodu s nimi nejen v regionu Latinské Ameriky, ale i Chile. Australské společnosti masivně investovaly, a ještě investují do těžebního průmyslu v Chile. Velká část obchodu mezi Austrálií a Chile se skládá z australského vývozu uhlí a chilsko-latinskoamerického vývozu mědi a cínu. V současnosti je výběr přírodních zdrojů klíčové pro další zaměření podpory současné angažovanosti Austrálie v této oblasti, jak v této zemi, tak i v dalších zemích jižní a střední Ameriky. Je to nutné pro uspokojení jistého australského národního zájmu. Neznamená to, že podpora měla by především představovat prostředek pro zvýšení těžby přírodních zdrojů spíše to představuje prostředek ke zvýšení odpovědnosti za takové činnosti a spravedlivějšího rozdělení přínosů, které generují. Pomocné aktivity Austrálii splnit standardy zakotvené v mezinárodních dohodách, které Austrálie podepsala nebo ratifikovala, by mohly být prostředkem k vnesení etického prvku do angažmá Austrálie v regionu.

Je pravda, že Austrálie z daných přímých investic do této americké země se snaží především investovat do Chile a modernizovat jí, jak po stránce ekonomicko-průmyslové, tak politické, aby lépe probíhalo obchodování mezi oběma zeměmi. Druhým pro argumentem, je, že Australský svaz se snaží více spolupracovat s Chile, aby se rozšiřovali oblasti spolupráce mezi oběma zeměmi, a tak měli těsnější spolupráci do jiných oblastí. Naopak hlavními argumenty proti, je, že většina závazku mezi oběma zeměmi jsou dané hlavně za podmínek Austrálie ještě z doby, kdy chilský generál Augusto Pinochet předával svou politickou moc do rukou prvních demokratických politiků. Druhým argumentem proti, je, že svaz využívá Chile, jako prostředníka, aby rozšiřovala svůj vliv do států ve střední a jižní Americe. Třetím argumentem je, že jakmile se ztratí zájem o Latinskou Ameriku, tak se sníží obchod mezi zeměmi a ODA a FDI s Chile budou pozastaveny postupně.

4.5 Australsko-chilská spolupráce mezi dvěma administrativami

Na začátku devatenáctého století se začal rozvíjet obchod mezi australskými státy Australského svazu a Chile. Až téměř po dvě stě letech se vztah těchto dvou států začal rozvíjet přes kontinentální spolupráci. Tato spolupráce spuštěná byla spuštěná na přelomu tisíciletí, kdy v roce 1992 senátní komise pro zahraniční vztahy a obchod vypracovala plán, kdy Austrálie měla uzavírat těsnější spolupráci s touto zemí, protože v devadesátých letech minulého století měli vhodné diplomatické a ekonomické vztahy než s jinými zeměmi v latinské Americe a Chile bylo brána do region. Chile byla v těch letech druhým ekonomickým vyspělým státem v rámci jižní Ameriky a zároveň to byl stát, který měl být prostředníkem pro rozvoj cílů australské obchodní, zahraniční politiky do méně rozvojových států. I když se tento plán realizoval postupně a pomalu za premiéra Paula Keatinga (Strana práce), tak za premiéra Johna Howarda (liberál) se tento plán začal realizovat ve větším. Ze začátku to bylo rozvíjení obchodu a přímé zahraniční investice (FDI) ze strany Austrálie. Austrálie viděla FDI a přímou zahraniční pomoc, jako test, jak Austrálie dokáže rozšiřovat svůj vliv.

Australský premiér John Howard na konci svého volebního období zahájil rozhovory dle daného plánu s chilským prezidentem, a tak byla ratifikovaná za předsednického období Kevina Rudda (ze strany Práce) bilaterální smlouvy o zóně volného obchodu mezi oběma státy. Za jeho předsednictví Austrálie pomohla Chile skrze zahraniční politiku v tom, že byla nabídnutá velká finanční pomoc skrze přímé zahraniční investice, tak přímou rozvojovou pomoc, po velkém chilském zemětřesení v roce 2009. Touto solidaritou Kevin Rudd si nejenom zavázal chilskou vládu a následující vlády, ale také využil tento problém pro realizaci australských zájmů v této zemi. Tento rok 2009 je také významný pro australskou zahraniční politiku, protože tento premiér institucionalizoval do Bílé zahraniční knihy v roce 2009 zájem o Latinskou Ameriku z hlediska obchodního a institucionálního. Je potřeba také dodat informaci, že Austrálie do doby velké finanční krize v roce 2008 stavěla z velké části svou ekonomiku na zásobování a rozvíjení čínského průmyslu, ale jak z bezpečnostního, tak ekonomického hlediska během finanční krize bylo zjištěno, že je potřeba stavět australskou ekonomiku na více zdrojích a jedním z těch obchodních zdrojů je i region Latinské Ameriky se svými zásobami nerostného bohatství.

Nyní se vraťme zpátky k Bílé knize, tato kniha nebyla měněna do roku 2017, kdy byla vytvořena nová Bílá kniha zahraniční politiky, kdy premiér Malcolm Turnbull (liberál) institucionalizoval cíl Austrálie rozvíjet bilaterální, multilaterální vazby, rozvíjet investice a

obchod hlouběji se státy latinské Ameriky a hlavně se organizace Mercusur a zároveň si tento premiér předává v této knize i informaci, že tento region je potřeba rozvíjet pro dosahování australských cílů v multilaterálním a bilaterálním systému a také udržovat mír, pomáhat řešit konflikt a reagovat na humanitární krize Foreign Policy White Paper – Australian Government 2017, pp. 61-62,80). I když se následující ministerští předsedové, tak jako Turnbull řídili primárně oblastí svého sousedství kvůli nebezpečím z Asie, tak díky této informaci v jejich knize rozvíjeli v nějaké podobě těsnější vztahy se zeměmi latinské Ameriky, tím se například řídil i Scott Morrison, kdy se na počátku jeho vlády dokončili jednání o zóně volného obchodu s Peru. Více informací bude dostupné v další kapitole. Za vlády Scotta Morrisona dle tabulek přímé zahraniční investice tekly do Chile, avšak programy v rámci rozvojové pomoci v Chile slábly, protože peníze se odklánějí zpátky do států v indo-pacifického regionu z důvodu bezpečnosti Australského svazu před Čínskou lidovou republikou, politikou jejich sousedství a kvůli celoplanetární epidemii Covid19 v letech 2020-2022.

Při aplikaci konstruktivistické teorie Amitava Acharya o utváření mezinárodních vztahů lze říci, že se uplatňují z teoretické kapitoly této diplomové práce hlavně první dva body v rámci australské zahraniční politiky. Mezinárodní zájem Austrálie o region Latinské Ameriky, takže i o Chile, které je vstupní bránou do této oblasti jižní, střední Ameriky a Karibiku je převážně brán z pozice hlavně bohatství a to rozšiřováním ekonomických výhod a australských firem do těchto zemí hlavně, když se podíváme do přímých australských investic v Chile od počátku a za období obou premiérů, přímo do těžby nerostných rovin, rozvíjení chilského průmyslu skrze australské firmy a do toho budování potřebné infrastruktury -nejenom cest, ale i vědy a vzdělávání. Při aplikaci druhého bodu, tak pojícím vlivem všech administrativ formující subjektivně zájmy představitelů daných administrativ byl navržený plán senátní komisi v roce 1992, kterým byl ovlivněn John Howard, ten zahájil rozhovory o zóně volného obchodu s Chile a plně jej dokončil a realizoval Kevin Rudd, který stanovil druhý dokument Bílou knihu z roku 2009 a toto ovlivnilo následující politiky, jak ze strany Práce, tak i premiéry jakými jsou Tony Abbott a Malcolm Turnbull, kteří jsou z australské liberální strany, kteří se soustředili hlavně na prohlubování obchodních stránek. V roce 2017 byla napsaná druhá Bílá kniha, která zájem o latinskou Ameriku, nejen z oblasti obchodu, ale také těsnější ekonomické spolupráce s Peru, jako druhou zemí v tomto regionu, tak s plánem do budoucna jednat i se státy organizace Mercusur a rozvíjet australský zájem o tento region z humanitárních účelů. Při

aplikaci této teorie jde vidět, že jak Kevin Rudd a jeho následovníci ze strany Práce, tak předchůdci Scotta Morrisona z Liberální strany jsou motivováni ekonomickým ziskem pro svou vlastní zemi, strachem o své investice v novém regionu, kde je před nimi v silné pozici Čína, protože má několika letý náskok při realizaci svých cílů v tomto regionu. Tímto dochází k ukázce toho, že je jedno z jaké politické strany jsou daní předsedové, protože se všichni řídí ekonomicko-bezpečnostními zájmy v jejich politických dokumentech, které určily jejich zahraniční politiku. Jedinými výjimkami, které ovlivňuje zahraniční politiku daných politiků jsou: Za prve aktuální výzvy domácí a mezinárodní výzvy, jež mění časově priority daných politiků okolo zájmu o země v regionu Latinské Ameriky a za druhé ideologické formování strany formující daného politika, jež uplatňuje tento styl ve své zahraniční politice.

Na celkovou spolupráci Chile a Austrálie tudíž můžeme nahlížet, jako na mimořádnou přes regionální spolupráci dvou demokratických zemí v rámci spolupráce jih-jih, kdy je tato spolupráce velice nadějná a oba státy se snaží o těsnější spolupráci v různých oblastech do budoucna.

5 Australsko-peruánská spolupráce

V této kapitole se čtenář seznámí s událostmi, které formovaly a nyní formují peruánsko-australské vztahy od historie, přes politickou a ekonomickou stránku.

5.1 Představení Peru

Peru neboli Peruánská republika se nachází na severozápadě kontinentální Jižní Ameriky a je podobně, jako Chile také přímořským státem u Tichého oceánu. Hlavním městem je Lima. V Peru žije přes třicet dva miliónů obyvatel a z toho 45 % jsou potomci původních indiánských obyvatel. Před příchodem španělské koloniální správy v šestnáctém století bylo toto území součástí říše Inků, stejně, tak jako Chile. Samotná španělská koloniální správa trvala do roku 1821, poté se na několik let stalo součástí Bolívarovy Velké Kolumbie, než se znovu osamostatnilo po rozpadu Velké Kolumbie v roce 1830. Peru od své nezávislosti bylo územím politických a finančních nepokojů. Navíc se účastnilo dvou pacifických válek, za první pacifické války v letech 1864-1866 jednak nechtělo uznat nezávislost Peru Španělsko a také začalo válku, když zabralo jeho ostrovy Chinca. V této válce koalice Peru, Chile a Bolívie nakonec vyhrála a španělský král musel uznat jeho nezávislost. Druhá tichomořská válka 1879-1883 byla válkou o ledek, kdy Chile bojovalo proti peruánsko-bolivijské konfederaci. Z tohoto boje vyšlo vítězně Chile s tím, že získalo většinu území obou států. Po většinu 19. století byly u vlády caudillové a po skončení první světové války začala střídavá vláda autokratů, demokratických vlád a vojenských junt.

Od druhé poloviny 20. století se tento způsob vlád v Peru měnil a střídaly se demokratické vlády nebo vláda vojenské junty či vojenského autokrata. Kvůli mezinárodnímu vlivu kubánských nebo čínských maoistických komunistů a jejich zahraniční propagaci začala v Peru partyzánská válka mezi vládou a maoistickou organizací v 80. letech minulého století. Maoistická organizace se jmenovala Světlá stezka a působila skrze sabotážní akce a politické vraždy. Tato organizace skončila za vlády autokratického prezidenta Alberta Fujimoriho, který vládl od roku 1990 do roku 2000. Po jeho pádu v roce 2000 začal proces demokratizace v Peru, avšak tato země patří mezi méně rozvinuté státy.

Podle ústavy z roku 1979 je Peru prezidentskou republikou, které nyní vládne, jako prezidentka Dino Boluarteová s tím, že se prezident volí každých pět let lidovým hlasováním. V Peru platí pravidlo, že prezident nemůže být volen na dvě po sobě jdoucí období.

5.2 Utváření vztahů

V této podkapitole se čtenář seznámí s utvářením peruánsko-australských vztahů od doby, kdy se Peru stalo samostatným státem až do současnosti.

První zmínka o spolupráce Peru a Austrálie se datuje do začátku 19. století, kdy španělská koloniální správa prostřednictvím Mexika a Peru obchodovali se španělskými Filipínami a s okolními asijsko-pacifickými zeměmi, které nejen spadaly pod Španělsko, ale také pod koloniální správu Velké Británie, jako Austrálie a státy Indočíny (McHugh2004, pp. 112-113).

V průběhu 19. století bylo Peru hlavně exportérem obilí do Austrálie a také guáno nebo uhlí. Na začátku 20. století pomohlo velice, jak peruánskému obchodu s jeho sousedy, tak australsko-peruánskému obchodu, když byl v roce 1914 dokončen Panamský průplav. V následujících desetiletích australsko-peruánská obchodní spolupráce mezi oběma státy vzrůstala a stala se velmi přínosnou.

Nicméně v roce 1929 začala ekonomická finanční krize, která vyžadovala, aby se země a jejich vlády chovaly ochránářsky na svých trzích. To znamenalo, že museli uvalit zákaz dovozu zboží ze zahraničí nebo zvýšit celní přírážky na zahraniční zboží. Během druhé světové války Peru exportovalo především své obilí do Australského svazu, protože australské zásoby po japonských náletech nedokázaly pokrýt poptávku. Část této produkce byla věnována jako humanitární pomoc dalším koloniálním územím Velké Británie. Tato spolupráce se projevila nejenom v posílání zásob do jiných částí britského impéria, ale i poté, co se Austrálie osamostatnila a nadále spolupracovala se svou mateřskou zemí, posílajíc vojáky do britské armády.

Nicméně během druhé světové války nebylo nacistické Německo tím hlavním ohrožením pro australský kontinent, ale jeho spojenec Japonsko. S postupem války se japonské lodě přiblížily natolik, že se boje odehrávaly téměř na březích severního teritoria Austrálie. Po druhé světové válce následovalo období, kdy Peru a Austrálie znovu začaly obchodovat a spolupracovat, a to až na začátku padesátých let.

V roce 1963 poprvé Australský svaz a Peru formálně uzavřely diplomatické vztahy, protože byla otevřena v hlavním městě Peru v Limě australská ambasáda (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade d 2022). V roce 1975 navštívil Peru a její hlavní město australský předseda vlády Edward Gough Whitlam a společně se obě vlády dohodly k vytvoření mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci. Během jejich setkání

diskutovaly o různých tématech a otázkách týkajících se spolupráce, jako vědecká a kulturní spolupráce, kontrola zbraní, mořské právo, obchodní vztahy a zákony. Kromě bilaterální spolupráce mezi oběma zeměmi se jejich spolupráce rozvíjela mezi peruánskou a australskou vládou multilaterální spolupráce. Austrálie má pozorovatelský status v organizacích ve, kterých je Peru plným členem – v Andském společenství a Organizace amerických států. V organizacích CIPEF (skupina států produkující měď) a APEF (skupiny států vyvážející železné rudy) jsou Peru a Austrálie zakladatelskými členy, těchto organizací. V roce 1998 se Peru přidalo na návrh Austrálie do organizace APEC (Asijsko-pacifické hospodářské spolupráce).

Součástí oficiální obchodní a politické komunikace na bilaterální i multilaterální úrovni je také neformální úroveň. K té patří velké zastoupení peruánské populace v Austrálii a historická migrace, která souvisí s obdobím vojenských vlád v Peru. Druhým příkladem neformální spolupráce obou zemí je týmový sport fotbal. Fotbal je oblíbený v obou zemích a v době jednání o zóně volného obchodu v roce 2018 došlo k navázání spolupráce mezi australskou a peruánskou fotbalovou federací. Australská vláda tuto formu spolupráce označuje jako kulturní diplomacii. (Australian Institute of International Affairs, 2018, p.6).

Zóna volného obchodu

Jak bylo zmíněno v předešlém odstavci, obchod mezi oběma zeměmi trvá téměř dva a půl století. Až v posledních dvou desetiletích jednadvacátého století, díky jejich společné historii, obchodu a globalizaci, tyto dvě země společně vstoupily do nejnižšího stupně integrace v rámci australsko-peruánské zóny volného obchodu. Tento krok má za cíl posílit ekonomické vztahy v regionu a zvýšit australskou ekonomickou přítomnost v Latinské Americe (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2020). Austrálie šla do této zóny volného obchodu nejen jejich společné obchodní a politické kooperaci, ale hlavně z důvodu toho, že se peruánská ekonomika stává ekonomikou, jež se nejrychleji rozvíjí v rámci jižní a střední Ameriky. Tato rostoucí peruánská ekonomika představuje velkou příležitost pro australské investory a podnikatele. Zóna volného obchodu snižuje riziko dvojího zdanění a usnadňuje administrativu v obou zemích. Největší příležitosti se nacházejí v oblastech zemědělství, hornictví a přidružených služeb. V období 2018-2019 dosáhl obchod mezi oběma zeměmi historicky nejvyšší hodnoty, a to celkově 656 milionů amerických dolarů. Tento objem představuje nárůst obchodu o 20 % ve srovnání s rokem 2016, kdy dosáhl 492 milionů amerických dolarů (Australian Government, 2022; BizlatinHub, 2019).

Téhož roku na vietnamském summitu o asijsko-pacifické hospodářské spolupráci oznámil premiér Malcom Turnbull, že latinskoamerický region nemůže z velké části zůstat uzavřený vůči obchodu s dalšími regiony, proto je potřeba ty dveře toku kapitálu, služeb a zboží otevřít. Celkově tento vývoj zvyšuje příležitost a pobídky pro další růst Austrálie s Latinskou Amerikou v nadcházejících letech (Australian Institute of International Affairs, 2018, p. 6; Marini and Stookey, 1994, p. 123).

Slova premiéra Malcoma Trunbulla znamenala zahájení formálních kol jednání mezi jeho vládou a australskými podnikateli a vládou peruánského prezidenta Pedra Kuczynskiho, který vládl v letech 2016-2018 a peruánskými podnikateli. A tyto jednání vedly k vytvoření zóny volného obchodu. Autor se může jenom domnívat, že tvoření zóny volného obchodu mezi Peru a Austrálií, bylo pro ni o něco lehčí okolo administrativní stránky, protože se australští vládní vyjednavači poučily z chybám, které vznikly při uzavírání první zóny volného obchodu u Chile ve střední a jižní Americe.

Roce 2018 v Canbeře ministři obou obchodu obou zemí, za Austrálii Steven Ciobo a jeho protějšek za Peru Enrique Ferreyros podepsali dokument vytvoření zóny volného obchodu mezi Peru a Austrálií. Tato smlouva nabyla platnosti v roce 2020 (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2020; Peru-Australia Trade Agreement “Most Ambitious So Far”, 2018). Finalizace PAFTA by měla být uznána jako jeden z mnoha milníků pro Austrálii a její neustálé zlepšování ekonomických a kulturních vazeb s Latinskou Amerikou, regionem, který byl po desetiletí přehlížen tvůrci australské zahraniční politiky. Navzdory dlouhému období diplomatické lhostejnosti představuje zóna volného obchodu mezi oběma státy významný pokrok v postoji Austrálie nejen vůči Peru, ale i Latinské Americe jako celku. Australský svaz tak prokázal, že bere rozšiřování vztahů s americkým kontinentem vážně. Australské vlády od podepsání smlouvy PAFTA začaly vnímat latinskoamerické národy jako nové ekonomické hráče v Tichomoří. Peru může být v této souvislosti cenným partnerem při rozšiřování australského vlivu v Latinské Americe a při společné spolupráci s peruánskými sousedy.

Obchodní výměna

Pro pochopení spolupráce mezi Peru a Austrálií v přímých zahraničních investicích a v přímé zahraniční pomoci je potřeba nejprve porozumět obchodní výměně mezi oběma státy, protože tyto data ukazují důležité sektory pro Austrálii a její investice v dané zemi.

Tabulka níže je věnována obchodní výměně mezi Austrálií a Peru za vlády Kevina Rudda a Scotta Morrisona, obou již zmiňovaných australských premiérů.

Kevin Rudd	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)	Scott Morrison	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)
2007	69,3	103	2018	109	222
2008	81,1	83,3	2019	118	99,4
2009	75,5	116	2020	129	154
2010	89,3	125	2021	91,1	124,56
Celkem	315,2	427,3		447,1	599,96

⁸Tabulka číslo 3. Tabulka obchodních výměn mezi Austrálií a Peru za dvou premiérských předsedů

(Oec.world, 2007-2010;2018-2022)

Historicky se Austrálie zajímala o zemědělské produkty, jako je cukr, obilí, produkce hovězího masa a mléka, a také o mořské plody. Avšak v posledním desetiletí se stále více zaměřuje na rozvoj těžebního průmyslu, včetně produkce strojů a služeb. Peruánská vláda, která schválila PAFTA, poskytla Austrálii záruky, že poskytne přístup na svůj trh bez omezení a podmínek pro australské podniky poskytující služby související s těžbou. To je důležité, protože Peru nemá dostatečné odborné znalosti pro plné využití svého těžebního potenciálu. Austrálie se také zaměřuje na export zdravotnických materiálů a léčiv, stejně jako na papírenské výrobky (Australian Government, 2022; BizlatinHub, 2019).

Za vlády Kevina Rudda byl australský export do Peru především zaměřen na vozidla vhodná k zemědělské činnosti, zemědělské produkty a chemický průmysl, konkrétně na kyanid. Import z Peru do Austrálie zahrnoval zejména zemědělské produkty, surový a zpracovaný zinek a olovené rudy, které jsou důležité pro australský průmysl.

⁸ Daná data je možné najít v příloze v sekci zdrojů pod označením (OEC. 2023 k-q. Australie – Peru Trade).

Za vlády Scotta Morrisona byl export a import stále zaměřen do téměř stejných sektorů jako za vlády jeho předchůdce Kevina Rudda. Peruánský export do Austrálie k roku 2020 dosahuje 129 milionů amerických dolarů, přičemž hlavními položkami jsou těžební produkty jako rudy, strusky a popel, a živočišné a rostlinné produkty jako oleje a krmiva pro zvířata. Naopak peruánský import z Austrálie k roku 2020 činí 91,1 milionů amerických dolarů, přičemž hlavními oblastmi jsou anorganické chemikálie a sloučeniny, těžební produkty a služby, a zemědělské produkty jako slad, škrob a pšeniční lepek (Trading Economics, 2021, 2023c).

Co se týká australského exportu do Peru k roku 2021⁹ byl okolo částky 91,1 milionů amerických dolarů a z velké části se jednalo o farmaceutické produkty, organické chemikálie do zemědělství a produkty se službami do těžebního průmyslu (guma a plast). Zatímco australský import z Peru je okolo částky 14,2 milionů amerických dolarů, a to především strojů a transportního zařízení, spotřebního zboží nebo paliv a maziv.

Při komparaci obchodních vztahů mezi Austrálií a Peru ve sledovaném období je zřejmé, že se obchodní vztahy obou zemí zlepšily především v období vlády premiéra Scotta Morrisona, k čemuž zejména přispěla smlouva PAFTA¹⁰ mezi oběma státy, avšak dle výše zmíněných dat za rok 2020 a 2021 je zřejmé, že se na obchodní výměně podepsala především celosvětová pandemie Covidu-19. Přestože data v tabulce ukazují jenom jednu dimenzi vztahů mezi Austrálií a Peru, je potřeba zmínit, že australská vláda si vyjednala při jednáních o smlouvě PAFTA s peruánskou vládou, že Peru poskytne australským těžebním společnostem přístup na svůj trh bez omezení. Austrálie tímto způsobem využila peruánskou ekonomickou nevýhodu, protože peruánský průmysl nedisponuje dostatkem znalostí a nemá dostatečně kvalitní zařízení pro efektivní zpracovávání nerostných surovin.

5.3 Australské přímé zahraniční investice v Peru

Přímé zahraniční investice se historicky Peru netýkaly ze strany Austrálie, kvůli partizánským bojům v druhé části dvacátého století a nezájmu této země o region latinské Ameriky. Naneštěstí toto násilí na konci devadesátých let skončilo a od devadesátých let se tato země stala v rámci latinskoamerického regionu atraktivní pro zahraniční investice, jak z Velké Británie, Spojených států amerických nebo Německa, či Španělska a Čínské

---

⁹ Poznámka autora. V době psaní této práce byly záznamy o australsko-chilském exportu a importu datované jenom do roku 2021.

¹⁰ Dohoda o zóně volného obchodu mezi Peru a Austrálií

lidové republiky. Peru je po Brazílii, Kolumbii a Chile čtvrtým státem Latinské Ameriky, který přijímá přímé zahraniční investice z jiných států.

Po podpisu smlouvy o zóně volného pohybu PAFTA, oba státy chápou hodnotu zahraničních investic pro posilování ekonomiky a potřebu podpory hospodářského růstu. Peru je pro Austrálii otevřeným investičním prostředím a příležitostí, zejména v odvětvích těžebního průmyslu, který je pro australské společnosti klíčový. Zatím na zahraničních přímých investicích dala Austrálie v roce 2019 přes 5 miliard amerických dolarů a z toho tři čtvrtiny této částky byly investovány do těžebního průmyslu. Od podepsání smlouvy o PAFTA je nyní zastoupeno v Peru přes 90 australských společností. Australská vláda pod vedením jejího premiérského předsedy Scotta Morrisona požádala peruánského protějška Pedra Pabla Kuczynského vedením, aby se v brzké době Austrálie připojila k multilaterálnímu regionálnímu obchodu v Pacifické Alianci, jež by posílil zahraniční investice pro mezinárodně orientované investory do Peru (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade, 2021 b; Australian Government-Australian Trade and Investment Commission, 2023 b). Pokud se podaří Austrálii vstoupit do Pacifické Aliance, tak se, jak pro ni, tak nové investory z východní a jihovýchodní Asie nabízí nové příležitosti, ze kterých Peru může čerpat. Těmito oblastmi by byla oblast ropy a zemního plynu, těžební oblast založená na vodních technologiích, zemědělství – zásobování měst, zemědělskou technikou a službami nebo infrastruktura a zdravotnictví.

Z výše uvedeného popisu, jak obchodní výměn, tak přímých australských investic. Lze vidět, že i zde, tak jako v případě Chile platí velký národní zájem Austrálie o nerostné suroviny z latinskoamerického prostoru, který po svém bývalým premiérském předchůdci Kevin Rudd (Strana práce) začal realizovat ve velkém ve své zahraniční politice v od roku 2010, kdy se Austrálie zaměřila do latinskoamerického prostoru. Toto dědictví nesli v dalších obdobích premiéři z liberální strany a Malcolm Turnbull, který vládl od roku 2015 do roku 2018, tak stanovil ve své Bílé knize o zahraniční politice, zahraniční politiku, jak bylo zmíněno v minulé kapitole chce se soustředit čistě na prohlubování obchodování se státy Latinské Ameriky prvním díky vztahům bylo Peru a mají následovat státy uskupení Mercosur. Když samotná peruánská vláda při vyjednávání smlouvy PAFTA vyjednávala s jeho administrativou, tak poskytla v oblasti těžby australským firmám přístup bez omezení výměnou za rozvoj infrastruktury a modernizace peruánského těžebního průmyslu.

Je důležité zdůraznit historický fakt, že peruánský průmysl, podobně jako v jiných sousedních státech, nemá pokročilé znalosti, infrastrukturu a technologie pro zpracování surovin. Proto Peru často exportuje nezpracované suroviny do zemí s pokročilou technologií a infrastrukturou, kde jsou suroviny zpracovány a pak jsou hotové výrobky nebo materiály zpětně zakoupeny. Z dat o přímých investicích je zřejmé, že premiér Scott Morrison, který převzal zahraniční politiku po Malcolm Turnbullovi, investoval až tři čtvrtiny ze 4 miliard amerických dolarů do těžebního průmyslu v Peru, jak bylo dohodnuto při vyjednávání PAFTA.

5.4 Australská rozvojová pomoc v Peru

V této podkapitole se čtenář seznámí s programy australské rozvojové pomoci, které pomáhají Peruáncům.

Rozvojová pomoc se snaží identifikovat problémy a porozumět charakteristikám dané oblasti, aby mohla využívat silné stránky této oblasti. Mezi tyto silné stránky patří vzdělání lidí a existující národní organizace s kapacitou poskytovat pomoc. V rámci australské rozvojové pomoci v Peru byly některé projekty úspěšné, zatímco u jiných se to nepovedlo.

5.4.1 Projekty australské rozvojové pomoci v Peru

V letech 2019-2020, během vlády Scotta Morrisona v Austrálii, se prostřednictvím australské rozvojové pomoci převážná část projektů soustředila zejména na oblasti ekonomického začleňování žen do pracovního trhu a na eliminaci genderového násilí a obchodu s bílým masem. Další důležitou oblastí byly investice do energetiky a s tím souvisejícího hospodaření s vodou.

V rámci rozvojové pomoci byly podpořeny také projekty zaměřené na zmírnění následků pandemie covid-19 na ekonomiku a nejvíce postižené sociální skupiny. Prostřednictvím Rady pro vztahy Austrálie a Latinské Ameriky (COALAR) poskytla Austrálie Peru v letech 2019/2020 finanční prostředky zejména na rozvoj školitelů v institucích odborného vzdělávání a na lektory, kteří by prováděli vzdělávání v oblasti výzkumu a aplikovaného učení vedoucího k podpoře standardů kvality ve vzdělávání v Peru a jeho chudších regionech postižených pandemií (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade – Australian and Peru, 2019; Coalar, 2020, pp. 1-10)¹¹.

---

¹¹ Poznámka autora. V době psaní této práce byla většina informací okolo australské přímé rozvojové pomoci v Peru soustředěna ve více zdrojích, kde o nich byly jenom kusé informace, jež se poté vložili do této práce nebo daný projekt se netýkal jenom Peru, ale byl současně realizován i v sousedních státech latinskoamerického regionu.

Programa de Ayuda Directa (DAP – Direct Aid Program)

Australské velvyslanectví nejen v Peru, ale i v Kolumbii, nebo v Chile organizuje v rámci rozvojové pomoci malý program, známý, jako *Programa de Ayuda Directa*.

Tento program je součástí hlavního programu Latin America Aid Program, o kterém se do hloubky píše v kapitole o Chile. Programa de Ayuda Directa je zaměřen na neziskové, nevládní organizace, aby pomáhaly při rozvoji menších projektů, které mají za cíl přispět ke zlepšení kvality života v místních komunitách. Hlavními prioritami programu je překonání chudoby, komunitní zdraví, vzdělávání, vyřešení problémů s lokální infrastrukturou, životní prostředí a rozvoj venkova (Gobierno del Encuentro, 2014; Embajada de Australia Chile, Ecuador, 2022). I když byl program oficiálně založen v roce 2014, tak Peruánci měli možnost vyzkoušet si jeho předchůdce, který byl také součástí programu Latin America Aid.

V roce 2007 v polovině srpna zasáhlo Peru a jeho provincii Ica velké zemětřesení o síle 7,9 stupně Richterovi škály, které zničilo v regionu budovy a místní infrastrukturu i místní zdroje vody. Austrálie poskytla z program Latin America Aid přes křesťanskou organizaci World Vision Peru částku v hodnotě 60 000 dolarů přímo na pomoc lidem v daném regionu na podporu vyčištění vodních zdrojů, obnovení v menší míře základních elektrických generátorů a jídlo, protože pomoc od ambasády může být realizován jedině skrze neziskové nevládní organizac (Embajada de Australia Chile, Ecuador, 2014 a Reliefweb.int, 2009)

Při založení tohoto programu v roce 2014 australská ambasáda v Limě (ambasáda má v péči i Bolívii) podpořila částkou 207 500 amerických dolarů neziskové organizace, nejen v Bolívii, ale velkou měrou hlavně v Peru. V Peru se peníze dostaly do projektů podpory rozvoje životních a ekonomických dovedností dětí a mladých lidí se zdravotním postižením, podpora mladých lidí na trhu práce a také podpory žen na trhu práce (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade - Direct Aid Program Annual Overview, 2014-2015, p. 14).

Hlavními podmínkami je, že se mohou se přihlásit, komunitní skupiny, jako skupina jednotlivců nebo nevládní NGO zabývající se neziskovými aktivitami komunitního rozvoje, když tyto skupiny působí na chilském, bolivijském a ekvádorském území a tyto organizace nebo skupiny mají zkušenosti s prováděním rozvojových aktivit. Po podání projektové žádost na daný projekt hodnotí projektovou komisí (BCN, 2022).

The Partnership Trust Fund for Poverty Reduction in Latin America

Tento svěřenecký fond je součástí programu Latin America Aid, ale byl postaven mezi australskou vládou, Inter-American Development Bank, aby financoval projekty zemích regionu Latinské Ameriky (Salvador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nikaragua, Peru a Kolumbie a Paraguay, Bolívii). Cílem projektu je podpora inovativních projektů na snížení chudoby a zvýšení zaměstnanosti a rozvoje podnikání. Australská vláda do tohoto svěřeneckého fondu přispěla částkou 10,2 miliónů amerických dolarů a stejnou částkou přispěla i Inter-American Development Bank

The Australia NGO Cooperation Program

Program pro neziskové organizace je rozvojovým programem mezi australskou vládou a australskými neziskovými organizacemi – jejich partnery působícími ve světě v partnerských zemích, kde podporují znevýhodněné skupiny v posledních 45 letech. Do regionu Latinské Ameriky a do některých zemí se dostal v roce 2010 podle nového směru zahraniční politiky, kterou určil premiérský předseda Kevin Rudd přesunem pozornosti z jihovýchodní Asie do Tichomořského a Latinskoamerického prostoru. Daný program je financován, jak z peněz, které jsou z fondu Latin America Aid Program, tak z australského vládního rozpočtu, jež jde na lokální projekty prostřednictvím nevládních neziskových organizací.

Podle Bílé knihy o zahraniční politice z roku 2009 jsou nevládní neziskové organizace důležitou součástí australského mezinárodně rozvojového úsilí, protože ty se v rámci lokálních projektů drží cílů australské zahraniční politiky (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade 2022, b;c). Jedním z projektů, které jsou provozovány prostřednictvím programu neziskových organizací je program Australia's Women's micro-enterprise project z roku 2010. Daný program působí, jak v Paraguay, tak hlavně v Peru a pomáhá s rozvíjením podnikání žen a podnikatelské dovednosti. Daný projekt není jenom financován od australské rozvojové pomoci, ale také od Inter-American Development Bank a od multilaterálního investičního fondu a do roku 2014 se jej zúčastnilo přes 100. tisíc žen v Peru (Moreno, 2014).

Scholarship program – Australia Awards

Tento program si vybrala Austrálie, jako pilotní projekt stipendijního programu v rozvojové zemi. Nápodobně, jako v Kolumbii nebo v Chile, tedy aby měli peruánští přístup ke vzdělávání na australských středních a vysokých školách a PhD programy. Pozitivní zkušenost tohoto projektu vedla k tomu, že australské těžební společnosti začali jednat se svou vládou, aby byl tento stipendijní program rozšířený i o obory související s těžbou tzv. program Public Sector Linkages Program (PSLP) a tato nová část byla pro začátek uplatněna v Peru.

V roce 2015 se australská vláda rozhodla vrátit postupně svou zahraniční politiku zpátky do prostoru indo-pacifiku a jihovýchodní Asie, a tak zrušili v tom roce všem studentům z Latinské Ameriky a Karibiku přístup ke stipendiím na australské univerzity v rámci systému financování Australia Award. Studentům, kteří již z tohoto stipendijního programu čerpali, tak mohli čerpat dál do ukončení jejich vzdělání do australských univerzitách (O'Regan, 2014).

Výše zmíněné programy jsou vnímané jako čistý popis a není zde uvedená analýza programů nebo úspěšnost programů, protože dané informace jsou v literatuře a vládních dokumentech ze strany Austrálie často roztroušené nebo v těchto zdrojích jsou jenom informační zmínky o daných programech. Okolo informací ve španělsky zdrojích jsou tyto informace o to více nedostupné navíc autor této práce neumí španělsky.

5.4.2 Analýza vztahu Austrálie prostřednictvím rozvojové pomoci

Z výše uvedených programů je zřejmé, že Peru je hlavním příjemcem australské rozvojové pomoci. V roce 2007 zasáhlo Peru velké zemětřesení, které zničilo důležitou infrastrukturu v peruánském regionu Ica. V ten okamžik se ukázaly dlouhodobé vztahy obou zemí (australská vláda, toto dělá jenom se zeměmi, s kterými má výborné vztahy), protože australská vláda navýšila peníze v rámci rozvojové pomoci, aby pomohla s opravou daného regionu skrze třetí stranu (křesťanskou organizaci působící ve střední a jižní Americe) až šedesáti tisíci dolary. Australské vlády hlavně při kooperaci s Peru, jak před vládou Kevina Rudda, tak po skončení jeho vlády, se hlavně zaměřovaly na financování tří skupin projektů. První skupinou je financování a rozvoj především malých lokálních projektů především v oblasti venkova nebo chudinských oblastí k tomu slouží program Latin America Aid a pod tento program spadá podprogram Programa de Ayuda Directa.

Prostřednictvím předchůdce tohoto programu se financovaly skrze třetí stranu opravy infrastruktury v regionu Ica. V roce založení, tento podprogram financoval projekt pro děti a mladé lidi s postižením na podporu jich, jak v reálném životě, tak na pracovním trhu. V rámci této skupiny je i program The Partnership Trust Fund for Poverty Reduction in Latin America cílem programu je financování malých projektů sloužící k rozvoji podnikání a zvýšení zaměstnanosti v chudých oblastech Peru.

Druhou skupinou projektů je stipendijní program Australia Awards, který měl v Peru pomáhal posílat peruánské studenty na studia do středních a vysokých škol v Austrálii. V roce 2015 program Australia Awards Year-Long Fellowships, Developing Countries byl nejenom pro Peru, ale i jeho sousedy ze střední, jižní Ameriky a Karibiku a byl po osmi letech zrušen, protože vláda Tonyho Abbota rozhodla orientovat z velké části svou zahraniční politiku a finanční toky ze stipendijního programu zpátky do blízkého australského sousedství – jihovýchodní Asie. Druhým důvodem snížení přímé rozvojové pomoci bylo snížení rozpočtů pro rozvojovou pomoc celkově z důvodu ideologie Liberální strany, která se více než na rozvojovou pomoc soustřeďuje rozvíjení možností soukromého sektoru a podnikání v rozvojových zemích mimo ODA nebo minimálně ponechávají programy, které toto rozvíjí, zatímco Strana práce svou ideologii v zahraničí u rozvojových států rozvíjí skrze tuto pomoc (Conroy, 2022).

Třetí skupinou, která je v rámci ODA financovaná, tak jsou peruánské nevládní neziskové organizace, které spolupracují s australskými protějšky. V australských Bílých knihách o zahraniční politice jsou nevládní neziskové organizace vnímány, jako pilíř v jejich rozvojové pomoci a cílů její zahraniční politiky. Financované jsou podle jejich zahraniční politiky především projekty podporující správu věcí veřejných, lidských práv nebo projekty se silnou složkou práva. Podle vládních dokumentů z doby premiéra Scotta Morrisona, tak v letech 2019–2020 tak v rámci jeho zahraniční politiky se převážná část projektů soustřeďovala hlavně do oblastí ekonomického začleňování žen do pracovního trhu, eliminaci genderového násilí a s tím spojený obchod s bílým masem nebo v rámci ODA putovaly investice do oblastí vodního hospodaření a také na zlepšení úrovně vzdělávání v chudých oblastech Peru. V dalších letech jeho vlády se programy zaměřovaly na projekty na zmírnění následků covid-19 na ekonomiku a nejvíce postižené sociální skupiny.

Podle již zmíněných programů výše, jde vidět, že australská rozvojová pomoc má tendenci klesající. Je to způsobené tím, že od nástupu Scotta Morrisona do úřadu, kdy australská vláda v rámci ODA vložila do programu Latin America Aid pro střední, jižní Ameriku a

Karibik okolo 5,9 miliónů amerických dolarů v období 2017–2018, tak za období 2020–2021 to už bylo 3,4 miliónů amerických dolarů a za poslední rok jeho vlády to 2022 už to bylo jenom 1,7 miliónů amerických dolarů (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade, 2018, p. 4.; Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade, 2023). V současné době je australská angažovanost v oblasti regionální pomoci v Pacifiku a Latinské Americe poměrně malá. Navíc je třeba poznamenat, že prostředky jsou využívány neefektivním způsobem, jak bylo uvedeno v kapitole o Chile. Tento stav je ovlivněn skutečností, že z krátkodobého hlediska je Austrálie nucena plnit své závazky vyplývající ze smluv se státy, i když tyto závazky již nejsou pro Australský svaz relevantní. To vede Austrálii k tomu, aby se z dlouhodobého hlediska soustředila nejen na zvyšování ekonomického zisku, zejména v oblasti těžby, ale také omezovala svou angažovanost v tomto regionu, což v konečném důsledku přenechává iniciativu Čínské lidové republice.

5.5 Australsko-peruánská spolupráce mezi dvěma administrativami

V této podkapitole se čtenář dozví o rozdílném přístupu obou ministrů k Peru dle jejich ideologického založení a jiných okolností.

V roce 1963 se oficiálně otevřela australská ambasáda v Limě a od té doby se začaly vztahy mezi oběma zeměmi rozvíjet v duchu těsnější spolupráce, do té doby probíhal jenom obchod mezi těmito zeměmi. Díky jednání senátní komise pro obchod a zahraniční vztahy z roku 1992, která navrhla plán pro těsnější spolupráci s regionem latinské Ameriky, jež se realizoval skrze Chile v roce za Johna Howarda z liberální strany a Kevina Rudda ze strany Práce, tak i když tento plán byl startovací pozicí, tak už v té době Austrálie spolupracovala s Peru na úrovni přímé zahraniční pomoci – jejich programů, které měli pomoc obyvatelům Peru a studentům, navíc na druhé straně obě země pokračovali v jejich dvěstěletém obchodu. John Howard odstartoval celý zájem o tento region ze svého pohledu, jako liberálního politika, který je formován ideologií své politické strany, která se zaměřuje na bilaterální obchod hlavně mezi státy a rozvoj podnikání v těchto státech skrze soukromý sektor a příležitosti pro menší podnikatele minimálně skrze ODA programy. Kevin Rudd zase, jako politik Strany práce je postavený více na ideologii poskytovat rozvoj rozvojových států prostřednictvím ODA.

Naproti tomu, po ukončení premiérství Kevina Rudda, který navázal nové kontakty a zkušenosti při uzavírání dohod o volném obchodu mezi Austrálií a Chile, další premiéři ze

Strany práce, kteří následovali po něm, získali cenné poznatky v oblasti přístupu k dalším státům ve střední a jižní Americe. V roce 2013, kdy se k moci dostal liberální premiér Tony Abbott, začal omezovat programy a rozpočet přímé australské zahraniční pomoci do států v Latinské Americe, a stejně tak činili i jeho kolegové z Liberální strany. Nicméně liberální premiéři se zaměřili na posilování vztahů s těmito státy na hlubší úrovni prostřednictvím obchodu, a tak se díky výhodným podmínkám a užší spolupráci s Peru soustředili na rozvoj těchto vztahů. I když se skrze linii australské zahraniční politiky táhne jedná linie ekonomické výhodnosti pro Austrálii v přístupu k latinskoamerickému regionu a každá vláda si přizpůsobila tuto zahraniční politiku svým zájmům, ale v těchto případech projevila ideologický ideál australské liberální strany, kdy se z velké strany starají o rozšiřování mezinárodního obchodu a podnikatelských zájmů. Těmito ministry z liberální strany byly Malcolm Turnbull, který zahájil rozhovory s Peru pro uzavření zóny volného obchodu a ve své Bílé knize o zahraniční politice z roku 2017 dal za cíl soustředit se na uzavírání těsnějších obchodních dohod z nichž bude mít Austrálie ekonomický užitek s dalšími státy jižní Ameriky z ekonomického uskupení Mercosur.

Scott Morrison, následující premiér z liberální strany, za jehož vlády začala platit zóna mezi Peru a Austrálií, věnoval Peru více pozornosti zejména skrze zahájení přímých zahraničních investic. Za jeho vlády Austrálie vidí v Peru zemi s velkým potenciálem nejenom v oblasti zemědělství, ale i zejména v těžbě přírodních zdrojů, jako je plyn a ropa. Peníze z přímé rozvojové pomoci směřují především do oblastí, kde Peru není schopno řešit dané problémy, i když země zažívá ekonomický růst. Tyto sociální problémy se především vyskytují v chudých regionech. Podle již zmíněných programů se Austrálie v rámci své zahraniční politiky zaměřuje na tři hlavní skupiny programů.

První skupinou je financování a rozvoj především malých lokálních projektů především v oblasti venkova nebo chudinských oblastí k tomu sloužil program Latin America Aid a podprogram Programa de Ayuda Directa nebo The Partnership Trust Fund for Poverty Reduction in Latin America cílem programu je k rozvoj podnikání a zvýšení zaměstnanosti v chudých oblastech Peru.

Druhou skupinou projektů je stipendijní program Australia Awards. Tento program pomáhal posílat peruánské studenty na studia do středních a vysokých škol v Austrálii. Dokonce měl takový úspěch, že se v Peru rozšířil o oblast studia těžby a hornictví. V roce 2015 program Australia Awards Year-Long Fellowships byl po osmi letech zrušen.

Třetí skupinou, která je v rámci ODA financovaná, tak jsou peruánské nevládní a neziskové organizace, které spolupracují s těmi australskými organizacemi. Podle vládních dokumentů z doby premiéra Scotta Morrisona, tak v letech 2019–2020 tak v rámci jeho zahraniční politiky se převážná část projektů soustřeďovala hlavně do oblastí ekonomického začleňování žen do pracovního trhu, eliminaci genderového násilí a s tím spojený obchod s bílím mase. V dalších letech jeho vlády, tedy do roku 2022, kdy skončilo jeho funkční období se programy zaměřovaly na projekty na zmírnění následků covid-19 na ekonomiku a nejvíce postižené sociální skupiny. S tím, že trend australského ODA financování je od roku 2019 snižujícím se jevem, protože australská vláda přesouvá peníze do jiných regionů, jako jsou africké státy nebo do indo-pacifického prostoru.

Co se týká přímých zahraničních investic, tak Peru i přestože do něj investují jiné země, tak Austrálie začala být dárce FDI docela nedávno, po podepsání australsko-peruánské smlouvě o PAFTA za doby Scotta Morrisona. Je to především dáno zvyšujícím se obchodem mezi oběma zeměmi, které se navýšil po vytvoření zóny volného obchodu a snižujícími se prostředky australské rozvojové pomoci, jež se od roku 2018 zmenšuje pro tichomořský a latinskoamerický region, kvůli tomu, že primárně zahraniční politika je soustředěna do australského sousedství.

6 Podoba vzájemných vztahu Austrálie s Peru a Chile

V této kapitole se čtenář dozví o komparaci a průběh utváření vztahů Austrálie k daným zemím a následně se bude kapitola věnovat současné podobě za obou premiérů v daných stanovených oblastech. V této kapitole také dochází k aplikaci teorie Amitava Acharya zmíněné v teoretické části této práce a Bernadet Lehoczki.

Cílem této diplomové práce je porovnat podobu australsko-peruánských a australsko-chilských vztahů a jejich spolupráce a zároveň zjistit a zhodnotit rozdílné přístupy Austrálie k těmto dvěma státům z pohledu dvou premiérů, kteří vládli v rozmezí deseti let – Scottem Morrisonem a Kevinem Michaellem Ruddem. Pro dosažení tohoto cíle jsou stanoveny dvě klíčové oblasti: australské přímé zahraniční investice (FDI) a australská rozvojová pomoc (ODA). Tato kapitola tedy komparuje vývoj vztahů Austrálie s danými zeměmi a následně se zaměřuje na současnou podobu těchto vztahů za obou premiérů v uvedených klíčových oblastech.

Je důležité si uvědomit, že Australský svaz je suverénním státem a má svou vlastní zahraniční politiku a strategii, která se může lišit v závislosti na různých rozdílných faktorech, jako jsou historické vztahy, hospodářské vztahy, geopolitické poloha, kultura a politické vztahy. Pokud jde o vztahy mezi Austrálií a Chile a Peru, mohou existovat některé rozdíly v závislosti na konkrétních okolnostech.

První důležitou okolností jsou historické vztahy. Australsko-chilská spolupráce začala se rozvíjet již v devatenáctém století, v době, kdy byla tato území spravována Španělskem a Velkou Británií, tehdejšími koloniálními mocnostmi. Vzájemné vztahy se zejména rozvíjely v oblasti obchodu. Poté, co Austrálie a Chile získaly nezávislost, pokračovala jejich vzájemná spolupráce v oblasti obchodu. Ve dvacátém a jednadvacátém století se jejich spolupráce prohloubila natolik, že obě země začaly spolupracovat v rámci námořního projektu Thousand Ships Navy v Tichém oceánu. Naopak australsko-peruánská spolupráce se datuje do poměrně nedávné minulosti, neboť tyto dva státy kromě obchodních vztahů z devatenáctého století nemají historické vazby, a jejich těsnější spolupráce se začala formovat až v druhé polovině dvacátého století.

Druhým faktorem, který ovlivňuje spolupráci Austrálie s Peru a Chile, jsou hospodářské vztahy. Austrálie má s oběma státy rozdílné vztahy v této oblasti. Jak již bylo zmíněno výše, obchodní vztahy Austrálie s oběma státy se začaly rozvíjet již v době, kdy tyto země byly ještě koloniemi.

V minulosti bylo Chile vývozcem guána a v současné době je významným producentem mědi a dalších nerostných surovin, které jsou důležité pro australský průmysl. Na druhou stranu, Peru bylo v minulosti pro Austrálii jedním z hlavních importérů obilí, zemědělských produktů a rybích výrobků. V současnosti se Peru stává také důležitým producentem nerostných surovin pro australský průmysl.

Jediné, co oba státy spojuje v kontextu obchodních vztahů s Austrálií, bylo v minulosti omezení vzájemné obchodní výměny z různých důvodů. Jednalo se například o světovou finanční krizi na přelomu dvacátých a třicátých let minulého století, dvě světové války nebo vojenské převraty v průběhu 20. století. Abychom pochopili celkový přístup Austrálie k Chile a Peru v rámci hospodářských vztahů, je potřeba podívat se na obchodní výměnu Austrálie s Chile a Peru jak za vlády Kevina Rudda, tak za vlády Scotta Morrisona.

Nejprve je pozornost upřena na obchodní výměnu mezi Austrálií a Chile ve zmiňovaném období. V následující tabulce je uvedena vzájemná obchodní výměna mezi oběma státy.

Kevin Rudd	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)	Scott Morrison	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)
2007	227	404	2018	241	353
2008	310	439	2019	225	386
2009	230	694	2020	283	346
2010	326	696	2021	324	339
Celkem	1093	2233		1073	1424

¹²Tabulka číslo 4. - tabulka obchodních výměn mezi Austrálií a Chile za dvou premiérských předsedů

(Oec.world, 2007-2010;2018-2022)

Za vlády Kevina Rudda exportovala Austrálie do Chile zejména uhelné brikety a výkopová zařízení, zatímco z Chile importovala chemická hnojiva a měď. Za vlády Scotta Morrisona se rozšířil import z Chile o zinek a související těžební služby a technologie, které se rozšířily do oblastí zemědělství, zdravotnictví a infrastruktury. Chile stále importovalo uhelné brikety a další segmenty zboží z Austrálie.

¹² Daná data je možné najít v příloze v sekci zdrojů pod označením (OEC. 2023 a-h. Austrálie – Chile Trade).

Při srovnání vztahů Austrálie za vlády Kevina Rudda a Scotta Morrisona v kontextu hospodářské výměny lze zjistit, že australský export zůstal podobný, s poklesem v řádu asi 20 milionů dolarů. Nicméně, co se týče importu z Chile do Austrálie, došlo k poklesu o necelou polovinu finančního objemu za vlády Scotta Morrisona.

Současné australské vládní dokumenty naznačují, že firmy z obou zemí se při vzájemné spolupráci zaměřují primárně na lesnictví, energetiku a zejména na těžební průmysl. Tento trend by se prozatím neměl změnit.

Druhá tabulka je věnována obchodní výměně mezi Austrálií a Peru za vlády obou zmiňovaných australských premiérů.

Kevin Rudd	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)	Scott Morrison	Australský export (mil. dolarů)	Australský import (mil. dolarů)
2007	69,3	103	2018	109	222
2008	81,1	83,3	2019	118	99,4
2009	75,5	116	2020	129	154
2010	89,3	125	2021	91,1	124,56
Celkem	315,2	427,3		447,1	599,96

¹³Tabulka číslo 5. - tabulka obchodních výměn mezi Austrálií a Peru za dvou premiérských předsedů (Oec.world, 2007-2010;2018-2022)

Za vlády Kevina Rudda se australský export do Peru soustředil především na vozidla vhodná pro zemědělské účely, zemědělské produkty a chemický průmysl, konkrétně na kyanid. Austrálie z Peru importovala zejména zemědělské produkty, surový a zpracovaný zinek, a v neposlední řadě olovené rudy, které jsou důležité pro australský průmysl. Za vlády Scotta Morrisona se export a import soustředil do téměř stejných sektorů jako za vlády jeho předchůdce Kevina Rudda. Konec Morrisonovy vlády přinesl začátek exportu farmaceutických produktů do Peru.

Při srovnání obchodních vztahů mezi Austrálií a Peru ve sledovaném období je zřejmé, že se obchodní vztahy obou zemí zlepšily především v období vlády premiéra Scotta Morrisona, což zejména přispělo smlouvě PAFTA¹⁴ mezi oběma státy se podepsala především celosvětová pandemie Covidu-19, jak ukazují výše zmíněná data za roky 2020 a 2021. I když data v tabulce poukazují pouze na jednu dimenzi vztahů mezi Austrálií a

¹³ Daná data je možné najít v příloze v sekci zdrojů pod označením (OEC. 2023 k-q. Australie – Peru Trade).

¹⁴ Dohoda o zóně volného obchodu mezi Peru a Austrálií

Peru, je důležité zdůraznit, že australská vláda si během jednání o smlouvě PAFTA s peruánskou vládou vyjednala, že Peru umožní australským těžebním společnostem přístup na svůj trh bez omezení. Tímto způsobem Austrálie využila peruánskou ekonomickou nevýhodu, neboť peruánský průmysl nedisponuje dostatečnými znalostmi a kvalitními zařízeními pro efektivní zpracování nerostných surovin.

Je zjevné, že Austrálie vnímala Peru a Chile odlišně z hlediska obchodní výměny od samého počátku jejich obchodních kontaktů. Chile bylo zemí, s níž Austrálie obchodovala zejména v oblasti těžebního průmyslu, jako je guáno, a také v oblasti dobytka. Na druhé straně bylo Peru vnímáno Austrálií především jako zemědělská země, i když, stejně jako Chile, obchodovalo s Austrálií s guánem a uhlím. Toto srovnání ukazuje, že obě země měly při rozvoji obchodních vztahů s Austrálií podobné počáteční podmínky, ale směřovaly k odlišným ekonomickým odvětvím.

V průběhu dvacátého století se peruánská ekonomika více zaměřovala na zemědělství, zatímco chilská ekonomika se soustředila zejména na těžební průmysl. Austrálie podporovala rozvoj obchodní výměny s oběma zeměmi za vlády obou ministerských předsedů, ale s různými výsledky. Za vlády Kevina Rudda se obchodní výměna s Chile a Peru zvyšovala, zatímco za vlády Scotta Morrisona došlo ke snížení obchodní výměny s Chile a k mírnému poklesu obchodní výměny s Peru. Tento pokles lze přičíst zejména celosvětové pandemii Covidu-19.

Geografická vzdálenost mezi Austrálií, Chile a Peru je významným faktorem ovlivňujícím jejich vzájemnou spolupráci a vnímání. Ačkoli Chile a Peru jsou umístěny na americkém kontinentu, zatímco Austrálie leží v regionech Oceánie a jihovýchodní Asie, to neznamená, že by tyto země nemohly spolupracovat. Naopak, Austrálie měla za vlády Kevina Rudda zájem o to, aby sloužila jako spojnice mezi jihovýchodní Asií a Latinskou Amerikou, což bylo jedním z důležitých politických a geografických zájmů.

Třetím faktorem je stranická politika v Liberální straně a Straně práce. Strana práce se hlavně zaměřuje na rozvoj multilaterálních vztahů a snaží se je uplatňovat a rozvíjet prostřednictvím projektů rozvojové pomoci v daných zemích. Naopak Liberální strana se soustředí na rozvoj obchodních vztahů s danými zeměmi, které slouží zájmům australské ekonomiky. Dále investuje do těchto států prostřednictvím přímých zahraničních investic a podporuje budování bilaterálních zón volného obchodu mezi Austrálií a danou zemí. Tato ideologická odlišnost mezi oběma stranami vedla k tomu, že se premiéři z Liberální strany,

jako například John Howard v letech 2007, více zaměřovali na budování zón volného obchodu. Howard inicioval a nastartoval rozhovory o bilaterální zóně volného obchodu mezi Austrálií a Chile. To nebylo jenom pro rozvoj této oblasti, ale také kvůli posunu zahraniční politiky směrem k Latinské Americe z důvodu obchodu. Plnou realizaci těchto záměrů představovala éra premiéra Kevina Rudda ze Strany práce. Druhým premiérem z Liberální strany, který se v této oblasti angažoval, byl Malcolm Turnbull v roce 2017. Zahájil rozhovory o zóně volného obchodu tentokrát s Peru a ve své Bílé knize o australské zahraniční politice nastínil cíl uzavřít další obchodní dohody se státy organizace Mercosur a poskytovat rozvojovou pomoc potřebným státům. Scott Morrison, jeho kolega z Liberální strany, v roce 2018 tento záměr dále proměňoval v konkrétní kroky.

Čtvrtým faktorem, který hraje klíčovou roli při formování vztahů mezi státy, jsou politické faktory. Každá z těchto zemí má své vlastní politické a sociální výzvy, které ovlivňují přístup Austrálie k latinskoamerickým státům. Z historického hlediska má Chile přednost, protože s ním Austrálie spolupracovala politicky a na námořní úrovni v průběhu dvacátého století, včetně období vojenských vlád. Od osmdesátých let obě země spolupracují prostřednictvím multilaterálních smluv v rámci různých mezinárodních uskupení.

Na druhé straně politické vztahy mezi Austrálií a Peru se začaly rozvíjet hlavně od druhé poloviny dvacátého století, a teprve v posledním desetiletí 21. století začala Austrálie projevovat větší zájem o těsnější politickou spolupráci. Z politického hlediska byla klíčová pro obě země a jejich posílenou spolupráci s australskými vládami změna zahraniční politiky za vlády liberála Johna Howarda v roce 2007, který zahájil jednání o zóně volného obchodu s Chile, a poté za vlády Kevina Rudda ze Strany práce v roce 2009.

Tento australský premiér prosazoval, aby Austrálie zaměřila svou pozornost v rámci své zahraniční politiky nejen na oblast jihovýchodní Asie, ale také na pacifický region a v neposlední řadě také na oblast Latinské Ameriky. Toto bylo poprvé od devadesátých let minulého století, kdy bylo jasně deklarováno, že latinskoamerický region představuje ekonomickou příležitost, kde by Austrálie mohla posílit svůj ekonomický a politický vliv. Bohužel australské vlády nedokázaly tuto příležitost využít, a tak se svůj ekonomický vliv v regionu mezičasem upevnila Čínská lidová republika. Reorientace australské zahraniční politiky za vlády Kevina Rudda neměla tak pozitivní dopad, jaký by byl možný, pokud by se Austrálie začala zajímat o region Latinské Ameriky již v 90. letech. Posílení australského politického a ekonomického vlivu by v tom případě bylo mnohem výraznější, než je v současnosti.

6.1 Australské přímé zahraniční investice v Chile a v Peru

V této podkapitole se čtenář dozví o přístupu Australských přímých investic do Peru a Chile.

Australské přímé zahraniční investice začaly proudit do jednotlivých států Latinské Ameriky od přelomu osmdesátých a devadesátých let minulého století. Jedním z prvních států, kam tyto investice putovaly, bylo Chile. Nejprve to bylo prostřednictvím projektů OECD na konci osmdesátých let. O australských přímých zahraničních investicích v Chile lze hovořit až v roce 1998, což souvisí s úspěšně dokončenou demokratickou tranzicí v Chile. První australské přímé zahraniční investice v Chile se zaměřovaly především na vědu a vzdělávání, hornictví, zpracovatelský průmysl a technologie v oblasti zemědělství. Za vlády Kevina Rudda v letech 2007 až 2010 putovalo do Chile prostřednictvím přímých zahraničních investic přes 7,5 miliardy amerických dolarů, především do oblastí hornictví, elektrifikace a služeb. V roce 2009, po strašlivém zemětřesení v Chile, Kevin Rudd navýšil přímé zahraniční investice zejména do obnovy infrastruktury a vodohospodářství.

Naproti tomu za vlády australského ministerského předsedy Scotta Morrisona v letech 2018 až 2022 šlo na přímé zahraniční investice do Chile za léta 2018, 2019 a 2020 částka okolo 5,49 miliardy amerických dolarů. Tyto investice putovaly do všech již zmíněných oblastí. Novými oblastmi byly v tomto ohledu potravinářský průmysl a projekty související s dopravou a logistikou. Data za období let 2021–2023 nejsou australskou vládou prozatím publikována. Z výše uvedených dat je zřejmé, že Austrálie už od devadesátých let investuje v Chile primárně v oblasti těžby a zpracování jeho nerostného bohatství a dále proudí investice do infrastruktury, dopravy a logistiky. V neposlední řadě jsou investice v oblasti potravinářství zaměřeny na zvýšení vzájemné zemědělské výměny. Při srovnání obou premiérů je zřejmé, že i když jejich priority v zahraniční politice byly rozdílné, oba zmínění muži poskytovali přímé zahraniční investice za účelem zkvalitnění těžby nerostných surovin v Latinské Americe.

Naproti tomu australské zahraniční investice do Peru proudily nejprve prostřednictvím OECD na konci devadesátých let minulého století. Je to dáno tím, že až do té doby se peruánské vlády od druhé poloviny 20. století musely potýkat s partyzánskými skupinami, jež se snažily je svrhnout. Austrálie začala přímé zahraniční investice posílat do Peru až v roce 2019 po oboustranném podepsání smlouvy o zóně volného obchodu PAFTA. Zatím bylo Peru posláno okolo pěti miliard amerických dolarů.

Hned 75 % této částky bylo investováno do těžebního průmyslu. Australská vláda pod vedením Scotta Morrisona navíc nabídla peruánskému prezidentu Pablu Kuczynskému, že přivede další investory do různých ekonomických oblastí, například do těžby nerostného bohatství (ropa, plyn), zemědělství a vodohospodářství. Toto vše bylo navrženo za podmínky, že Austrálie vstoupí do Pacifické aliance v následujících letech. Prozatím se Austrálie nestala členem Pacifické aliance, avšak byl jí přiznán v roce 2022 status pozorovatele. Není dosud známo, zda opravdu vláda Scotta Morrisona podnikla kroky k naplnění daného slibu. S jistotou to nemůže být řečeno, protože v době psaní této práce má Austrálie nového premiéra. Je jím v současnosti Anthony Albanese.

Při srovnání obchodních vztahů s Peru a Chile v éře obou premiérů Scotta Morrisona a Kevina Rudda lze konstatovat, že Austrálie má s oběma státy dobré obchodní vztahy, které se odvíjejí zejména od spolupráce v oblasti těžby nerostných surovin a také kooperace v oblasti zemědělství. Co se týče australských o australské přímých zahraničních investic, je možno konstatovat, že Austrálie byla na území Chile aktivní i v minulosti, zatímco Peru zažívá příliv australských přímých zahraničních investic teprve od roku 2019.

Podle uvedených údajů byly australské přímé zahraniční investice v období vlády Kevina Rudda ve výši 7,5 miliard amerických dolarů, zatímco za vlády Scotta Morrisona dosáhly 5,49 miliard amerických dolarů, což představuje významné snížení přímých zahraničních investic v Chile za jeho vlády. Na druhou stranu do Peru, jak již bylo řečeno, začaly proudit australské přímé zahraniční investice v nedávné minulosti, a jejich výše dosáhla 5 miliard amerických dolarů. Z těchto údajů lze usuzovat, že Austrálie má dlouhodobě větší zájem o investice v Chile než v Peru. To však samo o sobě neznamená, že Austrálie do budoucna nemá zájem o navýšení svých investic v Peru. První výrazný krok k této budoucnosti byl již učiněn v roce 2018, kdy Peru a Austrálie podepsaly smlouvu o zóně volného obchodu, což podpořilo vzájemné hospodářské vztahy a může do budoucna podpořit australskou ochotu investovat právě v této jihoamerické zemi. Tento krok je motivován dlouhodobou snahou Austrálie posilovat svůj vliv v Latinské Americe, což je způsobeno nesporným nerostným bohatstvím tohoto regionu.

6.2 Australská rozvojová pomoc v Chile a v Peru

V této podkapitole se čtenář dozví o rozvojové pomoci v Chile a Peru ze strany Austrálie.

Rozvojová pomoc je prostředek, který se snaží identifikovat a porozumět regionálním charakteristikám a využívat silných stránek dané oblasti. Mezi tyto silné stránky patří vzdělání lidí a různé národní organizace s kapacitou poskytovat pomoc.

Austrálie poskytuje rozvojovou pomoc prostřednictvím svého programu od roku 1975, kdy byl tento program poprvé spuštěn pro země v sousedství Austrálie. V té době se jednalo zejména o státy v regionu jihovýchodní Asie. Od začátku jednadvacátého století tento program rozvojové pomoci zahrnuje také státy Latinské Ameriky prostřednictvím programu Latin America Aid Program.

Za vlády Kevina Michaela Rudda se Austrálie začala více zaměřovat na rozvojovou pomoc v Latinské Americe. Je to hlavně dané jeho stranickou politikou ve straně Práce, protože jeho strana se hlavně v zahraniční politice soustředí na rozvoj multilaterálních vztahů a uplatňování politiky jejich země v zahraničí skrze ODA. V roce 2007 byl spuštěn program Latin American Aid, jehož cílem bylo pomoci zemím v řešení socioekonomických problémů. Peru a Chile byly prvními státy zahrnutými v daném programu. Australská rozvojová pomoc v Peru se zaměřuje primárně na rozvoj venkovských oblastí a rozvoj v oblasti vodní energetiky. Dále se pak tato pomoc zaměřuje na podporu trhu práce a v neposlední řadě také na ochranu životního prostředí. V Chile je program australské rozvojové pomoci zaměřen na podporu sociálního začleňování a snižování nerovností prostřednictvím programů zaměřených na zlepšení zdraví chilské populace a vzdělávání.

Rozvojová pomoc přispívá ke zlepšení životních podmínek a udržitelnému rozvoji, což dokazuje, že australský program Latin America Aid může být prospěšný v obou zemích. Reálný dopad rozvojových projektů však nelze ověřit, neboť australské, chilské ani peruánské vládní instituce na svých webových stránkách neprezentují, zda rozvojová pomoc byla skutečně efektivní, popřípadě v jakých oblastech byly projekty realizovány. Autor této diplomové práce se snažil tyto informace získat, a proto kontaktoval australskou a chilskou ambasádu, avšak neúspěšně. Chile a její rozvojové organizace a Peru. Data, jež jsou uvedena v této práci, byla na vládních stránkách, v médiích či literatuře zmíněna pouze okrajově a bylo potřeba je skládat dohromady, aby tvořila ucelený obraz.

Během vlády Scotta Morrisona a jeho předchůdců došlo k výraznému snížení rozpočtu pro zahraniční rozvojovou pomoc nejen v regionu Latinské Ameriky, tedy v Peru a Chile, ale i v jiných částech světa. Je to především důsledek politiky liberální strany, která se zaměřuje na rozvoj bilaterálních zón volného obchodu a podporu cizího obchodu prostřednictvím přímých zahraničních investic.

V roce 2019 se rozpočet na australskou rozvojovou pomoc snížil o 27 % ve srovnání s rozpočtem z roku 2013, kdy byl naposledy schválen za vlády Kevina Michaela Rudda. To znamená, že vláda disponovala nižším finančním objemem pro podporu zemí v Latinské Americe i jinde ve světě. Důvodem pro snížení rozpočtu byla změna priorit australské vlády během funkčního období Scotta Morrisona. Jeho vláda směřovala finanční podporu do jiných oblastí, například podporovala státy v oblasti Tichomoří a Indo-Pacifiku. Navíc bylo snížení výdajů na rozvojovou pomoc ovlivněno globální pandemií Covidu-19 a zdůrazněním bezpečnosti země v regionu, včetně obrany proti Čínské lidové republice.

6.3 Australsko-peruánská a australsko-chilská spolupráce mezi dvěma administrativami

V této podkapitole se čtenář dozví o rozdílném přístupu obou ministrů k Peru a Chile dle jejich ideologického založení a jiných okolností.

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit a vysvětlit rozdílný zahraničně-politický přístup Austrálie k Chile a Peru. Tato diplomová práce byla založena na následující výzkumné otázce: Jaké jsou příčiny odlišného přístupu Austrálie k australsko-chilské spolupráci a australsko-peruánské spolupráci za vlády Kevina Michaela Rudda a Scotta Morrisona?

V aplikaci konstruktivistické teorie Amitava Acharya o utváření mezinárodních vztahů doplněné inter-regionální teorií Bernadet Lehoczki se především zaměřuji na první dva body v rámci australské zahraniční politiky v této diplomové práci. Prvním bodem je mezinárodní zájem Austrálie o region Latinské Ameriky, zahrnující Chile a Peru, které jsou vstupní branou do této oblasti jižní, střední Ameriky a Karibiku. Austrálie přistupuje k této oblasti převážně z pozice ekonomických zájmů, rozšiřováním ekonomických výhod a podporou aktivit australských firem v těchto zemích. Analýza přímých australských investic v Chile od počátku a za období obou premiérů ukazuje zaměření na těžbu nerostných surovin, rozvoj chilského průmyslu prostřednictvím australských firem a budování infrastruktury, včetně dopravních sítí a podpory vědy a vzdělávání. V Peru se investice primárně soustředí na těžbu nerostných surovin.

Při aplikaci druhého bodu, který pojímá vliv všech administrativ formující subjektivní zájmy představitelů daných administrativ, lze vycházet z plánu senátní komise v roce 1992. Tento plán měl vliv na Johna Howarda, který inicioval rozhovory o zóně volného obchodu s Chile. Tyto rozhovory pak byly plně dokončeny a realizovány Kevinem Ruddem, který dále formuloval Bílou knihu v roce 2009. Tyto dokumenty ovlivnily následující politiky, včetně zástupců strany Práce, ale také premiérů, jako jsou Tony Abbott a Malcolm Turnbull, kteří pocházejí z australské liberální strany. Tito premiéři se zaměřovali především na prohlubování obchodních vztahů. V roce 2017 byla vytvořena druhá Bílá kniha, která reflektovala zájem o Latinskou Ameriku nejen z hlediska obchodu, ale také se zaměřila na těsnější ekonomickou spolupráci s Peru, které bylo druhou zemí v tomto regionu, a zahrnovala plán na budoucí jednání se státy organizace Mercosur. Cílem bylo rozvíjet australský zájem o tento region z humanitárních i ekonomických důvodů.

Při aplikaci této teorie je patrné, že jak Kevin Rudd a jeho nástupci ze strany Práce, tak i předchůdci Scotta Morrisona z Liberální strany, jsou motivováni ekonomickým ziskem pro svou vlastní zemi a obavami ohledně svých investic v novém regionu, kde je Čína již v silné pozici. Čína má několikaletý náskok při realizaci svých cílů v tomto regionu, což zvyšuje konkurenční tlak na Austrálii. Tímto dochází k ukázce toho, že je jedno, z jaké politické strany jsou daní předsedové, protože se všichni řídí ekonomicko-bezpečnostními zájmy v jejich politických dokumentech, které určily jejich zahraniční politiku. Avšak jsou zde dvě výjimky, která ovlivňuje zahraniční politiku daných politiků. Tou první je stranická ideologie daných politiků, která formuje to, jak daný zájem bude realizován. Příkladem je rozdíl mezi Liberální stranou, která raději všechno řeší skrze bilaterální vztahy a přímé zahraniční investice, tak aby danou výhodu v cizí zemi měli na starosti skrze australské firmy v dané zemi. Zatímco Strana práce řeší dané věci na úrovni multilaterálních vztahů prostřednictvím daných nadnárodních institucí, multilaterálním dohodám s více zeměmi. Avšak to neznamená, že v zahraniční politice, když nastoupí k moci nový premiér z jiné strany, tak se bude používat jenom jedna možnost, kterou preferují, tady se využívá všech již zmíněných věcí, ale hlavně se využívají ty, které jsou ideologicky těm ministerským předsedům blíže. Tou druhou jsou aktuální výzvy domácí a mezinárodní scéně, jež mění časově priority daných politiků okolo zájmu o země v regionu Latinské Ameriky. Vzhledem k doplňující teorii Bernadet Lechoczki, tak jde jsou naplněné všechny již zmíněné body. Regulární formy kooperace mezi regionem Austrálii, která je v regionu jihovýchodní Asie a regionem Latinské Ameriky už nějakou dobu probíhají a daná

spolupráce splňuje další body kooperace v ekonomické rovině mezi rozvinutým a rozvojovým státem, tento bod je hlavně uplatněn mezi Austrálií rozvinutým státem s Peru rozvojovým státem a jistá úroveň institucionalismu je také splněna, protože spolupráce mezi Austrálií a Peru, Austrálií a Chile probíhají na dvou úrovních první úroveň je multilaterální úroveň typu APEC a jiné společenství, kde jsou dané tři státy a poté primární bilaterální úroveň australsko-chilské a australsko-peruánské spolupráce a to hlavně v zónách volného obchodu v těchto spolupracích, která je založená na mezivládní spolupráci.

Je důležité zdůraznit, že Peru a Chile byly prvními zeměmi v regionu, které uzavřely s Austrálií dohody o zónách volného obchodu. Kevin Rudd a Scott Morrison byli premiéry, kteří tyto dohody začali realizovat, avšak nebyli iniciátory těchto iniciativ. Před Kevinem Ruddem to byl Bob Hawke a před Scottem Morrisonem to byl Malcolm Turnbull. Je zajímavé poznamenat, že ve všech případech byli iniciátory jednání liberální premiéry.

Navzdory tomu, že Scott Morrison zdědil australsko-peruánskou dohodu, se aktivně snažil posílit ekonomický a politický vliv Austrálie v Latinské Americe, přestože jeho zahraniční politika se hlavně zaměřovala na jihovýchodní Asii (Flitton, 2020).

Možná tak nastal čas, kdy se začínají naplňovat slova diplomata Kishoreho Mahbubaniho (2012, p. 7), který se vyjádřil ve smyslu, že Austrálie by se měla více zasadit o prohlubování vzájemné spolupráce se státy jihovýchodní a jižní Asie prostřednictvím organizace ASEAN. V opačném případě se Mahbubani domnívá, že geopolitická pozice Austrálie může být nahrazena jiným státem.

7 Závěr

Region jihovýchodní Asie a Jižní Ameriky se v posledních desetiletích stává velmi atraktivním, ať už z ekonomického hlediska – kvůli koncentraci většiny mezinárodního obchodu – nebo z hlediska přeshraniční a regionální spolupráce a integrace. Tento region se stal místem, kde Austrálie – Australský svaz, Čínská lidová republika a Spojené státy americké uplatňují svůj politický a ekonomický vliv.

Tématem této diplomové práce je komparace meziregionální spolupráce na příkladu australsko-peruánské a australsko-chilské kooperace. Práce se zaměřuje na spolupráci v oblastech přímých zahraničních investic a zahraniční rozvojové pomoci za vlády dvou ministerských předsedů – Kevina Michaela Rudda z Australské Strany práce v letech 2007–2010 a Scotta Morrisona v letech 2018–2022 z Liberální strany. Cílem diplomové práce je analyzovat rozdílné přístupy obou premiérů ke spolupráci Austrálie s Chile a Austrálie s Peru. Práce si rovněž klade za cíl tyto rozdíly zhodnotit a vysvětlit rozdílný přístup státu Austrálie k Chile a k Peru. Primární otázkou, na které stála diplomová práce, je: Jaké jsou příčiny a důvody odlišnosti vztahu Austrálie ke dvěma latinskoamerickým státům – Peru a Chile – za vlády Kevina Michaela Rudda a Scotta Morrisona?

Práce se věnovala utváření spolupráce v posledních dvou stoletích a konkrétně v obdobích dvou premiérů. Tento výzkum se zaměřil na současnou podobu kooperace, a to prostřednictvím následujících úrovní. Na první úrovni byly vztahy Austrálie na bilaterální a multilaterální úrovni s těmito dvěma latinskoamerickými státy od druhé poloviny minulého století a v prvních dvaceti letech tohoto století na bilaterálních kooperacích v rámci zón volného obchodu mezi Austrálií a Chile, Austrálií a Peru. Dále se zkoumaly společné přímé zahraniční investice a rozvojová pomoc ze strany australské vlády a jejích programů v Latinské Americe.

Region Latinské Ameriky se v posledních letech stává ekonomicky vzrůstajícím regionem plným rozvojových a bohatých zemí, které společně vstupují do různých ekonomických integračních organizací. Kromě toho bohaté země z tohoto regionu investují skrze rozvojovou pomoc a přímé zahraniční investice do rozvojových států, aby společně řešily své problémy. Už od devadesátých let, kdy se tento region začal demokratizovat, díky svému nerostnému bohatství začal lákat nejen různé evropské země, které byly koloniálními pány, nebo Spojené státy americké, které se o tento region zajímají už od

Monroovy doktríny, ale hlavně přilákal státy nemající s americkým kontinentem nic společného.

Mezi těmito státy jsou asijské státy, jako například vlivná Čínská lidová republika, která se chopila především možnosti rozvojové pomoci a přímých zahraničních investic v Jižní, Střední Americe a Karibiku, ale také Australský svaz. Obě tyto země působí v Latinské Americe prostřednictvím své zahraniční politiky s cílem rozšíření svého vlivu v této oblasti.

Austrálie nevyužila svou příležitost v devadesátých letech minulého století, ale až v 21. století za vlády australského ministerského předsedy Johna Howarda v letech 2004–2007 a Kevina Michaela Rudda v letech 2007–2010. John Howard, který byl členem Liberální strany, zahájil rozhovory s Chile o ekonomické zóně volného obchodu, a následně K. Rudd změnil zahraniční politiku své země po téměř čtyřiceti letech zaměřenou na jihovýchodní Asii, tedy sousedství Austrálie, a soustředil se na východní Pacifik a Latinskou Ameriku. Cílem bylo stát se do budoucna spojovacím mostem mezi jihovýchodní Asií a státy Latinské Ameriky skrze těsnější ekonomické zóny, ze kterých by hlavně prosperovala australská ekonomika. Z dlouhodobého hlediska je primárním cílem této země získat nerostné bohatství pro svůj průmysl. Austrálie vidí v zemích Latinské Ameriky hlavně ekonomické a obchodní příležitosti pro své firmy.

Spolupráce Austrálie s Peru a Austrálie s Chile charakterizuje především historický obchod z dob koloniálních pánů, kdy obě země byly jen koloniálními državami evropských mocností. Zde to vše začalo a následně pokračovalo, když se tyto země staly samostatnými suverénními státy. Už od začátku byly jasně dané vztahy, které způsobily rozdílné jednání Austrálie k oběma státům. Australsko-chilské vztahy začaly obchodováním s nerostnými surovinami a v druhé polovině dvacátého století se jejich spolupráce rozšířila nejen na obchodní a politickou spolupráci, ale také na bezpečnostní spolupráci v oblasti společné kooperace obou námořních armád. Významným rokem pro australskou politiku je rok 1992, kdy za vlády Paula Keatinga (ze Strany práce) zasedá obchodní a zahraniční komise, která řeší možnou kooperaci mezi Austrálií a zeměmi Latinské Ameriky. Díky výborným diplomaticko-politickým vztahům v devadesátých letech je vybráno Chile. Bohužel tehdejší australská administrativa o tento plán nemá zájem, a plán se začne pomalu realizovat až téměř třináct let později za vlády liberálního politika Johna Howarda. Za vlády Kevina Rudda byl zájem o celý region Latinské Ameriky rozvíjen v jeho zahraniční politice, a to kvůli ideologii jeho strany Práce, která se za jeho vlády hlavně věnovala rozvoji australské rozvojové pomoci v daných státech a spolupracovala na multilaterální

úrovni s danými státy. Za vlády liberálních premiérů, včetně Scotta Morrisona, zůstává australsko-chilská spolupráce na různých úrovních mírně rozvíjející se.

Australsko-peruánské vztahy byly, stejné jako vztahy při australsko-chilské spolupráci založené na obchodu, zejména na zemědělských produktech, až v tomto století se rozšířily o výměnu nerostných surovin a o chemický průmysl. Těsnější spolupráce mezi Austrálií a Peru je až v posledních letech v oblasti obchodu a politické spolupráce. Australské vlády se dívají na Peru, jako na rozvojovou zemi s obchodními příležitostmi, kde se chtějí soustředit na rozvojovou pomoc a hlavně obchod. Za vlády Kevina Rudda byl zájem této zemi věnován hlavně skrze rozvojovou pomoc a až za liberálního premiéra Malcolma Turnbulla v rámci nově stanové zahraniční politiky v jeho Bílé knize o zahraniční politice z roku 2017 bylo stanoveno, že má Austrálie se zbývající rozvojovou pomocí zvyšovat svůj vliv v zemích, kde tento vliv má být rozvíjen okolo zemí regionu Latinské Ameriky prostřednictvím bilaterálních zón volného obchodu nejprve mezi Peru a následně jednotlivými státy organizace Mercosur do budoucna. Proto za tohoto premiéra a Scotta Morrisona byla rozvíjená obchodní zóna s Peru.

Podíváme-li se na rozdílné přístupy obou australských premiérů, oba se během svých vlád věnovali více či méně Latinské Americe – Peru a Chile v rámci své zahraniční politiky, která byla formována jejich stranickou ideologií. Kevin Rudd projevoval všeobecný zájem o tento region a vytvořil první zónu volného obchodu s Chile, zatímco Scott Morrison, i přes svůj převážný zájem o své sousedství, byl teprve druhým politikem v rozsahu deseti let, který uzavřel a realizoval druhou australsko-latinskoamerickou smlouvu o zóně volného obchodu, a to s Peru. Nicméně existují rozdíly v úrovni rozvojové pomoci a přímých zahraničních investic ze strany Austrálie směrem k těmto zemím.

Australská rozvojová pomoc pro Peru a Chile se liší. Peru dostává větší množství peněz z prostředků australské rozvojové pomoci, protože je rozvojovou zemí, která potřebuje více rozvojové podpory než ekonomicky stabilní a bohaté Chile. Rozdílné potřeby obou zemí jsou zodpovědné za různou úroveň rozvojové pomoci. Za vlády Kevina Rudda se Chile na několik let stalo větším příjemcem této pomoci kvůli ničujícím zemětřesením, ale za Scotta Morrisona už rozvojová pomoc v Chile byla minimální. Peru bylo za vlády obou premiérů stabilním příjemcem, ale za vlády Scotta Morrisona byly finanční prostředky australského rozpočtu na zahraniční rozvojovou pomoc omezeny, což vedlo k menšímu množství peněz pro celý region Latinské Ameriky v porovnání s dobou Kevina Rudda.

Ohledně australských přímých zahraničních investic za dobu obou politiků bylo Chile stálým příjemcem peněz z této oblasti, zatímco Peru začal být příjemcem těchto peněz až v posledních letech po uzavření zóny volného obchodu mezi Australským svazem a ním. Avšak i zde měla změna cílů Scotta Morrisona vliv na snížení investic do Chile o téměř čtvrtinu oproti době vlády Kevina Rudda.

Celkově můžeme říct, že politické, geografické, ekonomické a historické faktory hrají důležitou roli při určování úrovně australské spolupráce s Peru a s Chile. Vztahy mezi Austrálií a oběma zeměmi se liší, ale obě mají potenciál pro budoucí hlubší ekonomicko-politickou spolupráci s Austrálií.

Závěrečnou otázkou vhodnou pro další budoucí výzkum je: „Kam bude vést australská spolupráce s Latinskou Amerikou?“

Pojmy

FDI – přímá zahraniční investice

ODA – přímá rozvojová pomoc

Méně rozvinutý stát – označení pro státy, které mají menší kvalitu materiálního rozvoje

Agcid - La Agenci Chilena de Cooperación para el Desarrollo. (Chilská rozvojová agentura)

Zdroje a prameny

Monografie

Adler, E. (2009). *Imagined (Security) Communities: Cognitive Regions in International Relations*. v Kirton, J. & E. Adler, International organization. London: Routledge

Barry, C. & Minns, J. (2014). *Australia and Latin America Challenges and Opportunities in the New Millennium*: ANU Press.

Beeson, M. (2014). *Regionalism and Globalization in East Asia Politics, Security and Economic Development*. New York: Palgrave Macmillan.

Blainey, G. (1999). *Dějiny Austrálie*. Praha: Lidové Noviny

Cantori, J. & Spiegel, L. (1970). *The International Politics of Regions: A comparative Approach*. Englewood Cliffs: Prentice Hall

Hroch, M. & kolektiv. (1985). *Úvod do studia dějepisu Iv. Metody historikovy práce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Dostupné z https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1075799/mod_resource/content/1/Hroch%20-%20komparativni%20metoda.pdf.

Mahubani, K., & Jeffery, S. (2017). *The Asean miracle: a catalyst for peace*. Singapore: NUS Press.

Mahubani, K. (2012). *Australian's destiny in the Asia Century*. Canberra: The Jakarta Post

Acharya, A. (2013). *The making of southeast Asia – International relations of region*. Ithaca: Cornell University Press.

Pennings, P., second K. H., third K.J., (2003). *Doing Research in Political Science: An Introduction to Comparative Methods and Statistics*. Amsterdam: Sage Publications Ltd.

Recenzované články

Acharya, A. (2007, September). *Theoretical Perspectives on International Relations in Asia*. Paper presented at the *Confence on International Relations in Asia: The New Regional Systém*. <https://indianstrategicknowledgeonline.com/web/Theoretical%20Perspectives%20IR%20in%20Asia.pdf>

Abbott, M., druhý Tran, M., třetí Esposito, A. (2021). *Increasing Complexity: Australia's Foreign Policy links with Latin America, 1973 to 2019*. *Estudios Económicos*, vol. Xxxix num 79, 271-300. Dostupné z <https://www.redalyc.org/journal/5723/572371775010/html/>

Bader, M. T. (1974). *Before the Gold Fleets: Trade and Relations between Chile and Australia, 1830-1848*. *Journal of Latin American Studies*, No.1 (6), 35-58. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/156647>

Blanchard, F. J. (2016). Political aspects of chinese investment in Latin America. *Political Science*. Dostupné z

<https://www.semanticscholar.org/paper/Political-aspects-of-chinese-investment-in-Latin-Blanchard/9bdb87a1de780199d3a3d404c881bacdd7aa1182>

Cortes, M. (2007). Composition of Trade between Australia and Latin America: Gravity Model. *University of Wollongong*. 1-32

<https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1190&context=commwkpapers>

Go‘mez-Mera, L. (2008). How ‘new’ is the ‘New Regionalism’ in the Americas? The case of MERCOSUR. *Journal of International Relations and Development*, No. 11, 279–308.

Dostupné z [\(PDF\) How ‘new’ is the ‘New Regionalism’ in the Americas? The Case of MERCOSUR | Laura Gomez Mera - Academia.edu](#)

Kite, J. (2018, July 29). New Era for Australia in Latin America. *International Affairs*. Dostupné z

<https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/australia-peru-fta-new-era-for-australia-in-latin-america/>

Kouba, K. (2010) Metody a výzkumný proces v politologii. Dostupné z

https://www.researchgate.net/profile/Karel-Kouba-2/publication/285055977_Metody_a_vyzkumny_proces_v_politologii/links/565b56a908ae4988a7ba816c/Metody-a-vyzkumny-proces-v-politologii.pdf

Lehoczki, B. (2015). RELATIONS BETWEEN CHINA AND LATIN AMERICA: INTER-REGIONALISM BEYOND THE TRIAD. *Society and Economy*, No. 3 (37), 379-402. Dostupné z <https://www.jstor.org/stable/43774222>

Marini, R., & Stookey, S. Latin. (1994). America at the Crossroads. *Latin American Perspectives*. No.1 (21) Winter, 1994, Vol. 21, No. 1, 99-114. Dostupné z

<https://www.jstor.org/stable/2633544>,

McHugh, P. (2004). Special Focus: Latin America. *Cambridge Law Journal*, No. ½ (60), 112-143. Dostupné z <https://www.jstor.org/stable/4506968>-

Rahman, C. (2010). Australia’s 2009 Defense White Paper: A Maritime Focus for Uncertain Time.

University of Wollongong, 61-76. Dostupné z

https://www.researchgate.net/publication/235190669_Australia's_2009_Defense_White_Paper_A_Maritime_Focus_for_Uncertain_Times

Russett, B. (1967). *International Region and the International system: A study in Political Ecology*. Cambridge University Press, No.1 (2), 236-252. Dostupné z <https://1url.cz/yrYfJ>

Státní organizace a Neziskové organizace

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade (2022 C). *Australian NGO Cooperation Program (ANCP)*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/development/who-we-work-with/ngos/ancp/australian-ngo-cooperation-program>

Australia Government – Department of Foreign Affairs and Trade (2022 D). *Australian NGO Cooperation Program (ANCP) Fact Sheet 2021-2022*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/the-australian-ngo-cooperation-program-fact-sheet-2021-22.pdf>

Australian Foreign Direct Investment Trends in Latin America. (2022, September 13). *Bizlatin Hub*. Dostupné z <https://www.bizlatinhub.com/australian-foreign-direct-investment-trends-in-latin-america/>

Australian Government. (2021). *Previous Council on Australia Latin America Relations grants recipients*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/COALAR%20grants%202019-20.pdf>

Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade. (2022). *Coalar 2020-2021 Special Grant Round outcomes*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/people-to-people/foundations-councils-institutes/coalar/grants/previous-council-australia-latin-america-relations-grants/coalar-2020-21-special-grant-round-outcomes>

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade. (2022). *Council on Australia Latin America Relations (COALAR)*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/people-to-people/foundations-councils-institutes/coalar>

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade. (2022). *Direct Aid Program*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/people-to-people/direct-aid-program/direct-aid-program>

Australian Government – Australian Trade and Investment Commission (2023 b). *Export markets – Peru*. Dostupné z <https://www.austrade.gov.au/australian/export/export-markets/countries/peru/market-profile>

Australian Government Department of Foreign. (2022 b). *Australia Awards*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/people-to-people/australia-awards>

Australian Government-Department of Foreign Affairs and Trade.(2014). *Background to the Australia-Chile Free Trade Agreement*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/aclfta/fta-information/Pages/background-to-the-australia-chile-free-trade-agreement>

Australian Assistance to Chile. (2010, Mach 2). *Reliefweb.int*. Dostupné z <https://reliefweb.int/report/chile/australian-assistance-chile>

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade (2021 b) - <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/bilateral-fact-sheet-2021-peru.pdf>

Australian Government – Australian Trade and Investment Commission. (2023a). *Export markets – Chile*. Dostupné z <https://www.austrade.gov.au/australian/export/export-markets/countries/chile/market-profile>

Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade. (2021). *Chile market insights 2021*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/chile-market-insights-2021.pdf>

Australian Government – *Department of Foreign Affairs and Trade*. (2023). *Development assistance in Latin America and the Caribbean*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/geo/latin-america-caribbean/development-assistance/development-assistance-latin-america-the-caribbean>

Australian Government – *Department of Foreign Affairs and Trade*. (2018-2019). *Total Australian official development assistance \$ 4.2 Billion*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/2018-19-australian-aid-budget-at-a-glance.pdf>

Australian Government (2017). *Foreign Policy White Paper*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/minisite/static/4ca0813c-585e-4fe1-86eb-de665e65001a/fpwhitepaper/index.html>

Australian Government (2017). *Foreign Policy White Paper*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/2017-foreign-policy-white-paper.pdf>

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade. 2024. *Council on Australia Latin America Relations Strategic Plan 2020-2023*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/people-people/council-australia-latin-america-relations-strategic-plan-2020-2023>

Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade (2014-2015). *C*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/annual-review-direct-aid-program.pdf>

Australian Government- Department of Foreign Affairs and Trade. (2020). Peru – Australia free trade agreement. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/pafta/Pages/peru-australia-fta>

Biz Latin Hub. (2019). *What's Behind Australia's Free Trade Agreement with Peru?*. Dostupné z [What's Behind Australia's Free Trade Agreement with Peru? \(bizlatinhub.com\)](https://bizlatinhub.com/what-s-behind-australia-s-free-trade-agreement-with-peru/)

Center for International and International studied (2024). Kevin Rudd. Dostupné z: <https://www.csis.org/people/kevin-rudd>

Coalar. (2020). Coalar Grands 2019-2020. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/COALAR%20grants%202019-20.pdf>

Crescent, J. (2014). *Australian Aid Latin America And Caribbean Programs – Independent Program Completion Report*. Dostupné z

<https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/australian-aid-latin-america-and-caribbean-programs-independent-program-completion-report.pdf>

Donor Tracker. (2022). Australia. Dostupné z <https://donortracker.org/country/australia>

Embaja de Australia de Chile, Ecuador.(2022). *Información general 2022-2023*. Dostupné z <https://chile.embassy.gov.au/sclecastellano/DAPFAQ.html>

Embajada de Australia Chile, Ecuador. (2014). *Australian Embassy Provides Funds for Victims of the Earthquake in Peru*. Dostupné z <https://1url.cz/srY4B>

Flitton, D.(2020). *Australia's PM: „How good is international relations theory“*. Dostupné z <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/australia-s-pm-how-good-international-relations-theory>

Fund for NGOs. (2022). *Council on Australia Latin America Ralations Grand Round 2022-23*. Dostupné z <https://www2.fundsforngos.org/latest-funds-for-ngos/council-on-australia-latin-america-relations-grant-round-2022-23/>

Gobierno de México. (2015). *President Enrique Peña Nieto meets with Australian Prime Minister Malcolm Turnbull*. Dostupné z https://www-gob-mx.translate.google.com/epn/prensa/president-enrique-pena-nieto-meets-with-australian-prime-minister-malcolm-turnbull?idiom=en&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=wapp

Gobierno del Ecuador. (2014). *Programa de Ayuda Directa (DAP- Direct Aid Program)* Embajada de Australia en Chile. Dostupné z

<https://www.educacionsuperior.gob.ec/programa-de-ayuda-directa-dap-direct-aid-program-embajada-de-australia-en-chile/>

La Agenci Chilena de Cooperación para el Desarrollo. (2014). *Chile's role as a triangular partner for development cooperation*. Dostupné z

https://www.agci.cl/images/centro_documentacion/DOCS_DIGITALIZADOS/AGCI_Chile_triangular_partner.pdf

La Agencia Chilena de Cooperación Internacional para el Desarrollo (2022). *Quiénes Somos*. Dostupné z <https://www.agci.cl/acerca-de-agci/quienes-somos>

Moreno, C. (2014, January 27). Business Training Program „Proyecto Salta“ Reaches goal of educating 100,000 peruvian women. *IDB Lab*. Dostupné z <https://bidlab.org/en/node/930>

OECD (1997). *OECD Reviews of Foreign Direct Investment in Chile*. Dostupné z <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/34384328.pdf>

OECD. (2021). *Chile*. Dostupné z <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cc704208-en/index.html?itemId=/content/component/cc704208-en>

Parliament of Australie. (1997). *Chile*. Dostupné z https://www.aph.gov.au › samer › samchap9_pdf

Conroy, P. (2022). Labor will rebuild Australia's international development program. Dostupné z <https://devpolicy.org/labor-will-rebuild-australias-international-development-program-20220516/>

O'Regan, S. (2014, April 10). Australia – Government cuts scholarships to students from Latin America, Caribbean. *SBS NEWS*. Dostupné z <https://www.sbs.com.au/news/article/government-cuts-scholarships-to-students-from-latin-america-caribbean/8lbc0koj>

Peru-Australia Trade agreement „Most Ambitious so far“. (2018, february 17). *Andean Air Mail & PERUVIAN TIMES*. Dostupné z <https://www.peruviantimes.com/17/peru-australia-trade-agreement-most-ambitious-so-far/30470/>

Richardson, D. (2010). Australia's Growing Engagement with Latin America. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/news/speeches/Pages/australias-growing-engagement-with-latin-america>

Trading Economics. (2023 a). *Australia Exports to Chile*. Dostupné z <https://tradingeconomics.com/australia/exports/chile>

Trading Economics. (2023 b). *Chile Export to Chile*. Dostupné z <https://tradingeconomics.com/chile/exports/australia>

Trading Economics. (2023c). *Australia Export to Peru*. Dostupné z <https://tradingeconomics.com/australia/exports/peru>

Trading Economics. (2021). *Peru Export to Australia*. Dostupné z <https://tradingeconomics.com/peru/exports/australia>

Two years after the 2007 Peru earthquake. (2009, August 13). *Reliefweb.int*. Dostupné z <https://reliefweb.int/report/peru/two-years-after-2007-peru-earthquake>

Ústav mezinárodních vztahů (2024). *Australská bezpečnostní politika*. Dostupné z:

<https://www.iir.cz/australska-bezpecnostni-politika>

United Nations – ECLAR. (2021). *Foreign Direct Investment in Latin America and the Caribbean*. Dostupné z [Foreign Direct Investment in Latin America and the Caribbean 2021 \(cepal.org\)](https://www.cepal.org/en/publications/2021/01/foreign-direct-investment-latin-america-caribbean-2021)

Scholarships Ads.(2022). *Australia Awards Year-Long Fellowships Developing Countries*. Dostupné z <https://www.scholarshipsads.com/australia-awards-year-long-fellowships-developing-countries/>

Smith, S. (2008, červen 29). *Visit to Australia by Chile's Minister for Foreign Affairs* s [Blog post]. Dostupné z http://www.sice.oas.org/TPD/CHL_AUS/Negotiations/Sign_07302008_e.pdf

FDI v Chile tabulka

Australian Government Department of Foreign Affairs and trade . (2007) *Unlocking Opportunities in LA*. Dostupné z

https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/unlocking_opportunities_in_la.pdf

Australian Government – Department of Foreign Affairs and trade. (2020). *FDI in Chile*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/chle-cef.pdf> FDI 2020

Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade. 2022. *About foreign investment*. Dostupné z <https://www.dfat.gov.au/trade/investment/about-foreign-investment>

Kenyon, D. (2011). *From strangers to partners in the hemisphere: New Prospects in Australia's Economic Relations with Latin America*. *Centre for European Studies ANU*, NO. 650. Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/254391830_From_Strangers_to_Partners_in_the_Hemisphere_New_Prospects_in_Australia's_Economic_Relations_with_Latin_America

Invest Chile. (2019). *Inversion Extranjera (IED) en Chile*. p.6. Dostupné z <https://investchile.gob.cl/wp-content/uploads/2020/04/estado-de-la-inversion-extranjera-en-chile-2019-esp-.pdf>

OAS. (2010). *Evaluacion de las relaciones comerciales entre Chile y Australia a un Año de vigencia del tratado de libre comecion*. p. 21. Dostupné [z http://www.sice.oas.org/TPD/CHL_AUS/Studies/Asses_Australia_2010_s.pdf](http://www.sice.oas.org/TPD/CHL_AUS/Studies/Asses_Australia_2010_s.pdf)

OECD. (2021). *Net ODA*. Dostupné z <https://data.oecd.org/oda/net-oda.htm>

OECD. (2021-b). *Foreign direct invesment (FDI)*. Dostupné z https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/foreign-direct-investment-fdi/indicator-group/english_9a523b18-en

United Nation. (2013). *Investment country profiles Chile*. p.11. Dostupné z https://unctad.org/system/files/official-document/webdiaeia2012d11_en.pdf

United Nation. (2021). *Foreign Direct Investment in Latin America and the Caribbean*.

Dostupné z https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/47148/4/S2100318_en.pdf

Data Australie - Chile za Kevina Rudda 2007-2010, Scotta Morrisona 2018-22, tabulka poslední kapitola

OECD World. (2023 a). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear&dynamicBilateralTradeSelector=year2007>

OECD World. (2023 b). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2008&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023 c). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2009&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023 d). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2010&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023 e). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2018&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023 f). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2019&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023 g). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2020&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

OECD World. (2023h). *Australia – Chile Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/chl/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2021&redirect=true&subnationalTimeSelector=timeYear>

Data Australie - Peru za Kevina Rudda 2007-2010, Scotta Morrisona 2018-22, tabulka poslední kapitola

OECD World. (2023 k). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2007>

OECD World. (2023 l). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2008>

OECD World. (2023 m). *Australia – Peru Trade* . Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2009>

OEC World. (2023 m). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2010>

OEC World. (2023 n). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2018>

OEC World. (2023 p). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2019>

OEC World. (2023 q). *Australia – Peru Trade*. Dostupné z

<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/per/partner/aus?dynamicBilateralTradeSelector=year2020>

Videa

Abott, A. (29.5.2014). *Prime Minister the Hon Tony Abbott MP's video message to Latin America Down Under 2014*. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=23g7MBNgvjI>

Scott, M. (26.6.2019). *Where We live – Section of Prime Minister Scott Morrison's adress at Asialink*.

Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=q5yctbudAjo&t=64s>